

I. OBRAZLOŽENJE

Uvod

Na temelju članaka 13. i 14. stavak 1. Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine" br. 30/94, 68/98), članak 17. Statuta, Općine Babina Greda («Službeni vjesnik» br. 16/01) i članak Poslovnika Općinskog vijeća Općine Babina Greda («Službeni vjesnik» br. 16/01), Općinsko vijeće Općine Babina Greda na sjednici održanoj dana 23. 02. 2003. godine donijelo je Odluku o izradi Prostornog plana uređenja Općine Babina Greda.

Novim političko-teritorijalnim ustrojem i restrukturiranjem gospodarstva stvorene su potrebe za ravnomjernijim gospodarskim razvitkom. Prostorni planovi prethodne generacije, izrađivani sedamdesetih i osamdesetih godina favorizirali su veće gradove u kojima su koncentrirani proizvodne, te javne i društvene funkcije. Manje sredine, a pogotovo one sa manjim brojem stanovnika, u tim su planovima zanemarivane, odnosno tretirane kao izvor imigracijskog stanovništva za velike gradove, a bez isticanja vlastitih prostornih i ambijentalnih posebnosti. Prostornim planom uređenja Općine posebno će se obraditi kulturna i prirodna baština područja kao izvor njegovog identiteta i posebnosti.

U analitičkom dijelu plana obradit će se karakteristike prostora, pejzaža, tipova i strukture naselja, prirodnih i stvorenih vrijednosti. Analizom demografskih pokazatelja i razvojnih kretanja u recentnom razdoblju odredit će se razvojni potencijali naselja i dijelovi prostora. Planska rješenja kojima će se odrediti modeli i procedure budućeg uređivanja prostora nastojat će uskladiti razvojne potrebe i potrebe zaštite kultiviranih vrijednosti prostora i naselja.

Prostornim planom Općine Babina Greda treba osigurati uvijete za samostalni razvoj područja Općine, iskoristiti prirodne kvalitete i resurse prostora, uz maksimalno očuvanje prirodnih i povijesnih vrijednosti. U svrhu toga potrebno je usmjeriti prostorno-razvojne prioritete u prvom redu na poboljšanje učinkovitosti već izrađenog i korištenog prostora te na stvaranju uvjeta za nove programe radi pokretanja gospodarskih aktivnosti i poboljšanja kvalitete života na ovom prostoru.

Ovim Prostornim planom utvrđuju se uvjeti za uređenje općinskog područja, određuje njegovo svrhovito korištenje, namjena, oblikovanje, sanacija građevinskog i drugog zemljišta, zaštita okoliša, te zaštita spomenika kulture i osobito vrijednih dijelova prirode, a sve u skladu s osnovnim smjernicama dokumenata prostornog uređenja, Strategije i Programa prostornog uređenja Države.

Plan sadrži osnove razvitka u prostoru, ciljeve prostornog uređenja, namjenu prostora, mjerila, smjernice, mjere i uvijete za korištenje, zaštitu i uređivanje prostora, te druge elemente od važnosti za područje Općine.

Izrada ovoga Prostornog plana koordinirana je s Prostornim planom Vukovarsko-srijemske županije, te su u svezi s tim i Odredbe za provođenje ovoga Plana obrađene u suradnji sa stručnjacima Županijskog zavoda za prostorno uređenje Vukovarsko-srijemske županije.

Izrada prostornog plana uređenja temelji se na sljedećim zakonima:

- Zakon o prostornom uređenju NN 30/1994
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju NN 68/1998, 61/2000 i 32/2002
- Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi NN 33/2001

Sadržaj prostornog plana uređenja Općine propisan je «Pravilnikom o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova» (NN 106/1998) i «Pravilnikom o izmjenama i dopunama pravilnika o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova» (NN br. 39/2004).

Postupak provedbe prethodne i javne rasprave, te usvajanja plana propisan je «Uredbom o javnoj raspravi u postupku donošenja prostornih planova» (NN 101/1998).

1. POLAZIŠTA

1.1. Položaj, značaj i posebnosti područja Općine u odnosu na prostor i sustav Županije i Države

Vukovarsko-srijemska županija smještena je u istočnom dijelu Republike Hrvatske. Nalazi se u grupi županija Istočne Hrvatske zajedno s Osječko-baranjskom županijom, Virovitičko-podravskom županijom, Požeško-slavonskom županija i Brodsko-posavska županija.

Sa sjeverno-zapadne strane graniči s Osječko-baranjskom županijom, s zapadne strane graniči s Brodsko-posavskom županijom, sa južne strane graniči s Republikom Bosnom i Hercegovinom, a s istočne strane s Republikom Srbijom i Crnom Gorom.

Vukovarsko-srijemska županija konstituirana je 16. travnja 1993. godine. Sjedište Županije je u Vukovaru, a u sustavu Županije se nalazi 30 jedinica lokalne samouprave i to: 4 Grada i 26 Općina, s ukupno 84 naselja. Ukupna površina Županije iznosi 2.444,48 km² s ukupnim brojem stanovnika 204.768 prema popisu iz 2001. godine.

Prostor Županije obuhvaća dio slavonsko-srijemskog međuriječja na rubu Panonske nizine. To je ravnica iz koje se središnjim prostorom dižu uzvišenja diluvijalnog prapora. Reljefno se ističu dva odvojena uzvišenja: vinkovačko-đakovački ravnjak i vukovarski ravnjak koji istovremeno predstavljaju razvodnicu Dunava, tj. Vuke i Save. Đakovački ravnjak je nastavak je nastavka slavonskog gorja i dopire sve do Vinkovaca. Vukovarski ravnjak se širi prema istoku do crte Šarengrad – Bapska – Šid, odakle počinje Fruška Gora. Sjeverno i južno od ravnjaka prostiru se doline s razgrananom riječnom mrežom. Nadmorska visina prostora Županije se kreće od 78 – 204 m, pa je visinska razlika 126 m. Vododijelnica kod Vinkovaca je najniža točka od 92 m.

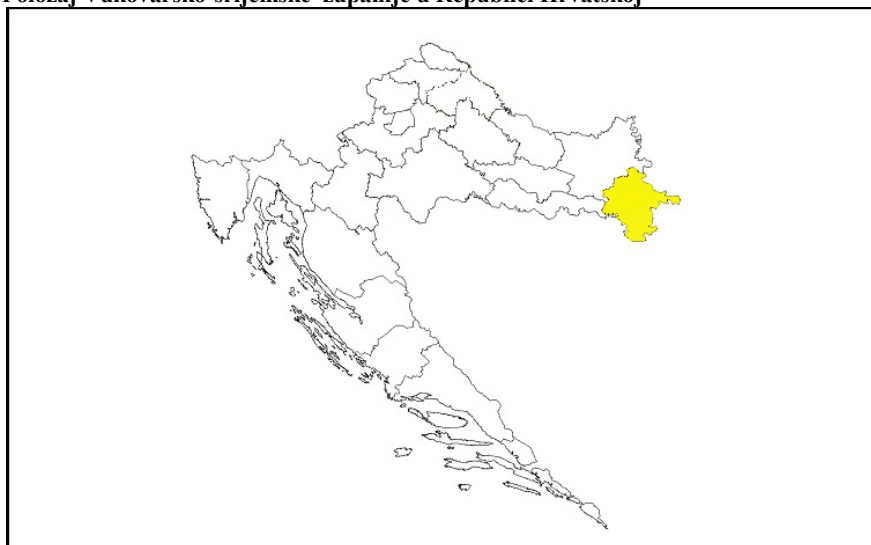
Na sjevernoj i sjeverno-istočnoj strani Županije prirodnu granicu čini rijeka Dunav, a na zapadnoj i južnoj strani rijeka Sava.

Županija raspolaže velikim kompleksima šumskog zemljišta šumama gdje dominira glasoviti slavonski hrast. Potencijal šuma je 1998. godine procijenjen na 19,9 mil. m³ drvene mase. Na području Županije značajna su nalazišta kvalitetne gline, te vrijedno naftonosno polje s crpilištima nafte i plina.

Razvojni činitelji Vukovarsko-srijemske županije: promet, industrija, energetika, poljoprivreda, turizam, infrastruktura i vodno gospodarstvo.

U energetske smislu značaj Županije je od posebnih važnosti za Republiku Hrvatsku zbog glavnih elektroprijenosnih koridora, državnih naftovoda i produktovoda, te značajnih nalazišta nafte i plina.

Položaj Vukovarsko-srijemske županije u Republici Hrvatskoj

Općina Babina Greda locirana je u zapadnom dijelu Vukovarsko-srijemske županije. Općina Babina Greda graniči unutar Vukovarsko-srijemske županije s tri jedinice lokalne samouprave i to: Općina Ivankaovo na sjeveru, Općine Cerna i Županja na istoku. Na istočnom dijelu Općina graniči s Brodsko-posavskom županijom, dok je južna granica ujedno i državna granica prema Republici Bosni i Hercegovini (većim dijelom tok rijeke Save).

Južni dio Općine zauzimanju poljoprivredne površine (uglavnom I-V bonitetne klase) i tu je locirano jedino naselje u Općini Babina Greda. Sjeverni dio Općine, gotovo u potpunosti, pokrivaju šumska područja.

Kroz ovu Općinu prolaze dva prometna koridora krupne infrastrukture od interesa za državu:

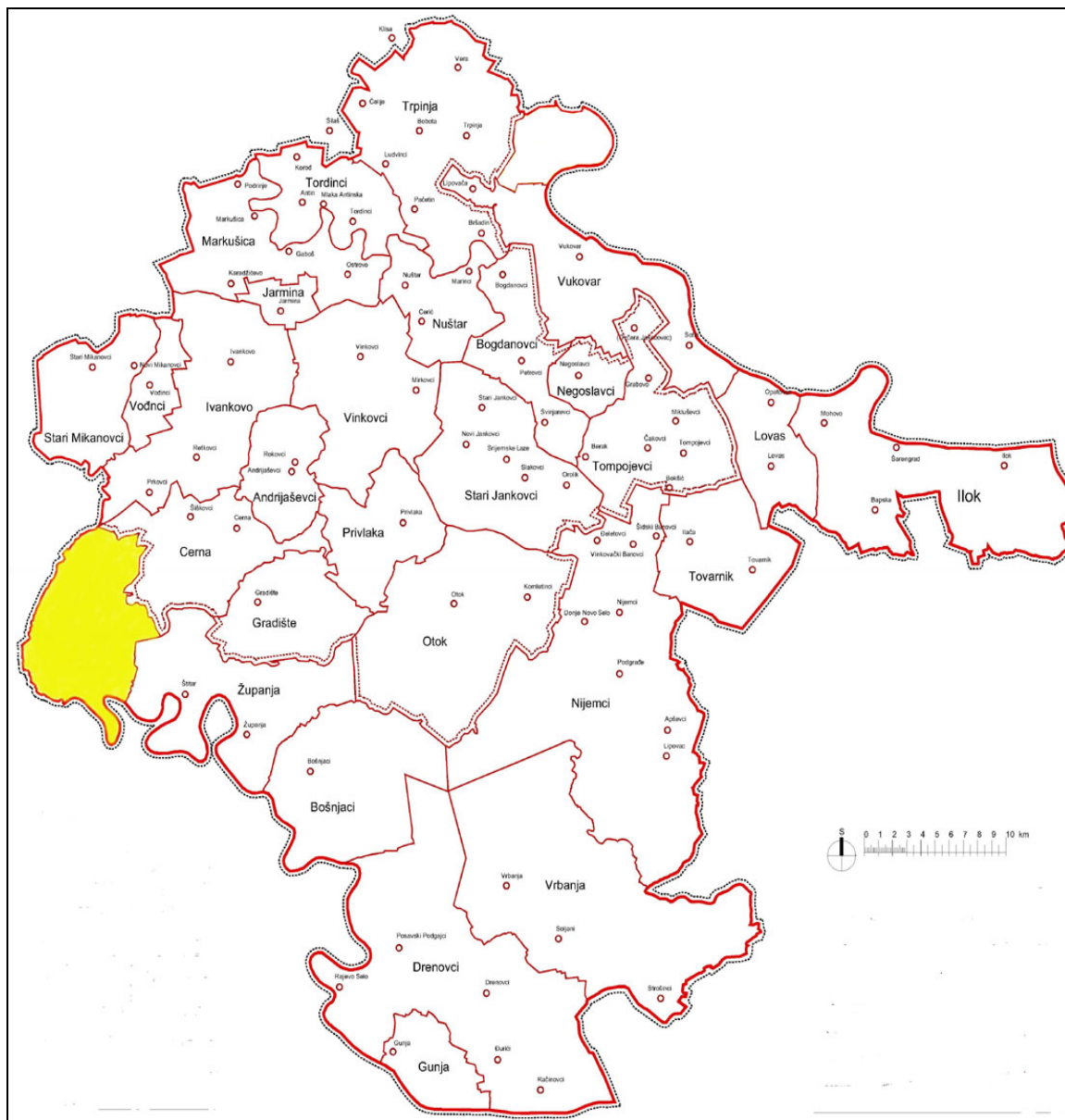
- koridor autoceste D-4 koji je značajan i u sustavu europskih cestovnih pravaca
- koridor planiranog višenamjenskog kanala «Dunav-Sava», koji je neophodan u budućem sustavu riječnih plovnih putova Republike Hrvatske

Za Općinu su još značajni:

- koridor državne ceste D-520
- koridori županijskih cesta 4211 Cerna-Babina Greda, 4218 Gundinci-Babina Greda-Štitar
- lokalna cesta 46017 Prkovci-Babina Greda

Većina domaćinstava s ovog područja ima svoj posjed i bavi se poljoprivredom kao osnovnom ili dopunskom djelatnošću.

Položaj Općine Babina Greda u Vukovarsko-srijemskoj županiji

BABINA GREDA JUČER I DANAS

ILIJA BABIĆ

Osnovna škola «Mijat Stojanović» Babina Greda

Babina Greda je jedno od najvećih slavonskih sela i jedna od najvećih katastarskih općina Republike Hrvatske. Njoj pripada 8.009 ha zemljišnih površina, od toga 1.151 ha otpada na šume. Selo se spominje u srednjem vijeku, krajem 12. i početkom 13. st. kao posjed plemića Gorjanskih jer se nalazilo uz još 14 sela u tzv. Babogredskoj Posavini, uz castrum Kostroman. Kad su izumrli Gorjanski, ovaj castrum i svi posjedi uz njega, postaju vlasništvo Boričevića, a početkom 16. stoljeća Berislavića sve do provale Turaka u Slavoniju.

Babina Greda je tada bila uz gornji tok rječice Saonice, nedaleko Save, nasuprot Dubočice i prijelaza preko Save kojim su i Turci napustili Slavoniju. Ne zna se sigurno jesu li tadašnji stanovnici napustili staro selo zbog čestih poplava Save ili su pobjegli pred Turcima. U nekim povijesnim izvorima se spominje i Babina Greda s onu stranu Save, istočnije od Domaljevca koja se najvjerojatnije poslije stopila s ovim selom u jedno. Spominje se da su Babogreci imali i zemlju s druge strane Save. Uglavnom, napustivši selo podno Save, naseljavaju se na uzvisini (gredi) po- red Berave, 2 km sjevernije od starog sela, na tzv. Beravačku gredu. Ta se Babina Greda spominje krajem 17. stoljeća u pregovorima austrijskih i mađarskih komesara. Svoj konačni oblik ona dobiva preustrojem vojne vlasti polovicom 18. stoljeća. Od tada joj se povećava broj kuća i broj stanovništva, pa 1760. godine ima 154 kuće i 1444 žitelja, a 1766. godine 167 kuća i 1507 žitelja. U selu ima desetak prezimena, pa radi lakšeg razlikovanja i prepoznavanja ljudi istih prezimena, od 1751. godine po najstarijem muškarcu u zadruzi, svaka zadruga dobiva i "špic-namen" (po Andriji Andrići, po Petru Petrovi, po Adamu Adamovi, po Mišku Miškovi itd.). Ti nazivi još i danas žive uz prezimena koja su bila i tada.

Od 1766. godine u Babinoj Gredi je sjedište Babogredske kompanije. Tada je izgrađena zgrada kapetanije (današnja općina), velika vojarna i skladište ("magacin") za hranu, a časnici su također nastanjeni na selu.

Krajem 18. stoljeća, točnije 1799. i 1800. godine, Babina Greda ima 186 kuća, dva oficirska stana (kvartira), narodnu školu, šupu za *egzercir*, seosku stražu, konjušnicu za pastuhe i *suvaru*, sve napravljeno od pletera, a pokriveno šindrom. Postojala je župa s crkvom, te župnikova kuća *od dobre građe*. Svi sokaci su bili uređeni *pod konac*, što znači da su već bili ušoreni.

Svaka zadruga, koja je imala vojnog obveznika ili više njih, morala je imati i vojne odore za iste, kupljene iz zadružnih sredstava. Postoje podaci da su babogredski graničari sudjelovali u puno ratova protiv Turaka, ovdje i u Bosni, u Njemačkoj protiv Prusa, u Italiji, itd.

Ipak, ne može se zanemariti ni ono što je Marija Terezija učinila da se život u ovom kraju promijeni i unaprijedi. Babina Greda je povezana tvrdim cestama prema istoku sa Cernom, prema zapadu s Gundincima, a prema jugu sa Šamcem. Njenom naredbom Babogreci 1775. godine dobivaju i prvu školu koja do danas neprekidno djeluje i doživjela je i preživjela sve reforme, provedene u školstvu ove vrste od osnutka do danas.

Još veće promjene, u pozitivnom smislu, događaju se od 1782. godine dolaskom Antuna Matije Relkovića na čelo kapetanije u Babinu Gredu. Uočivši niz manjkavosti koje su usporavale razvoj sela, novi kapetan svaki segment seoskog življenja stavlja pod svoj nadzor otklanjajući neurednost, nemar i nemoral žitelja. Seljane privikava na revnost, odanost i urednost, a selo dovodi u red. Relković ostaje u Babinoj Gredi do svog umirovljenja 1786. godine, a svoje nedaće i teškoće sa Slavoncima i Babogrecima oslikava i opisuje u svom djelu *Satir iliti divji čovik*.

Strogost graničarskog i vojnog režima nastavlja se i poslije Relkovića sto se vidi u Naredbi iz 1799. godine po kojoj se pri udaji ili ženidbi može dati miraz najviše do šest forinti, a djevojke čim navrše 16 i 17 godina moraju se udati. One koje se nisu udale do 28. godine, kao i one koje su sklone nemoralu, upućuju se na dvogodišnji prisilni rad.

Kako je Babina Greda bila okružena šumama, a vojna vlast i Bečki dvor znali cijeliti ovo prirodno bogatstvo, puna se polagalo na uzgoj šuma, pošumljavanje, zasađivanje dudova zbog uzgoja dudova svilca, voćnjaka svih vrsta. Babina Greda i Gundinci postali su u ovom dijelu Slavonije najbogatiji rasadnici voćaka. I u školi se redovito provodila poduka u sadnji, rasađivanju i cijepljenju voćaka, što potvrđuje i rasadnik od 400 čhv koji škola ima 1782. godine. U to vrijeme selo nema svoje župe već pripada Šamačkoj, zato se traži njeno preseljenje u Babinu Gredu, jer ona postaje puno veća od Šamca. To je učinjeno 1785. godine kad selo ima 177 graničarskih i 3 obrtničke kuće, te 2590 stanovnika. Iste godine je u Babinoj Gredi izvršeno mjerenje i parceliranje zemljišta, a selo se ušorava u ulice. Sve zadruge malo 10 udaljenije od izmjerene područja moraju se na njega preseliti. Tih godina Babina Greda ima 31 prezime.

Već početkom 19. stoljeća moglo se uočiti da će ovo selo doživjeti puni razvoj u graditeljstvu, gospodarstvu, a i kulturno-prosvjetnom životu. Od 1818. godine postoji prva školska zgrada, a u vrijeme župnika Bartola Smiloševića 1835. postavlja se temeljni kamen za današnju crkvu svetog Lovre koja je izgrađena za samo tri godine, te je blagoslovljena 13. svibnja 1838. godine.

Istodobno seljani grade novo groblje prema Savi (gdje je i danas), a 1855. je i otvoreno. Na groblju 1866. počinje gradnja kapele koja je dovršena i blagoslovljena 1867. godine. Odmah je, u selu osnovano i Pogrebno društvo, a pokojnici se do groblja prevoze posebno kupljenim mrtvačkim kolima koja su sve do domovinskog rata bila u uporabi. Crkva je 1894. godine dobila nove orgulje, a 1897. izgrađen je veliki stan za liječnika. Iste godine selo dobiva stalnog liječnika. Iduće godine započeta je gradnja škole sa 4 velike učionice, dvije zbornice, sa stanom za domara, a u nju se useljava 1. prosinca 1899. godine. Uz školu 1899. izgrađena je i ljekarna, pa uz liječnika, Babina Greda ima i stalnog ljekarnika. Početkom 20. stoljeća, 1906., osnovana je i štedionica u Babinoj Gredi kao dioničko društvo, a odmah iduće, otvara se prva čitaonica u Ulici Čevatovo. Poslije nje otvorene su još tri: 1912. godine Hrvatska seljačka čitaonica u Jelasu, 1923. Poljodjelska u Donjoj maloj i 1935. Seljačka sloga pod Beravom. DVD Babogreci osnivaju 1923. godine. Povodom tisućite obljetnice Hrvatskog kraljevstva podignut je spomenik kralju Tomislavu 03. 07. 1925. godine, a inicijator za to bio je učitelj Anđelko u Škrinjarić. Tri godine kasnije 28. 10. 1928. otkrivena je spomen ploča Mijat Stojanoviću. Budući je u Babinoj Gredi djelovala Mljekarska zadruga od 1929. godine, s preradom mlijeka počinje s se 1930., a 1933. sagrađena je nova zgrada za ovu zadrugu. Zbog velikog broja djece u selu je nedostajalo učioničkog prostora, pa je sagrađena, uz staru školu, nova školska zgrada s dvije učionice 1935. godine i javno kupatilo sa 6 tuševa. Babina Greda je bila veoma poznata po uzgoju svih vrsta stoke zato je selu bila neophodna i veterinarska stanica i stalni veterinar. Veterinarska stanica izgrađena je 1942. i od tada ima stalnog veterinara. Godinu dana poslije, modernizirana je i zgrada mljekarske zadruge. Poslije drugog svjetskog rata u selu je sagrađena i zgrada zadružnog doma, a 1950. u Babinoj Gredi je zasjala prva završna.

Što se tiče prosvjetiteljstva u Babinoj Gredi, ono je naglo počelo cvjetati u vrijeme Relkovića, a nastavilo se u 19. stoljeću zahvaljujući župnicima, učiteljima, rođenim Babogrecima. U tom je veliku ulogu odigrao Mijat Stojanović, a poslije njega Marijan Vuković i Andrija Knežević, te početkom 20. stoljeća dr. Matija Bačić, Šima Stojanović, Franjo Babić, Franjo Delić i župnik Josip Blažeković sve do drugog svjetskog rata. U vrijeme revolucionarne 1848./49. Ivan Filipović, pišući Alojziju Brliću, kaže:» ... *taka isto i u ostalim selima regjmente nem nikakva duha izim Babine Grede gdje je Stojanović u*

pravom smislu diktator. Što Babogrećima njihov Mijat rekne, više vrijedi nego što kaže kapetan ili isti oberstar. On je njima drugi Jelačić».

Ova nam dovoljno govori kako se Mijat borio za svoje selo i za hrvatski narod, za njegovu slobodu i uključivanje u revolucionarne promjene, ne samo u političkom životu, nego i u gospodarstvu, a s tim i kulturnom prosvjećivanju uopće. Posebnu važnost za selo i njegove seljane, imalo je njegovo zastupstvo u Hrvatskom saboru, te njegovo učiteljvanje u Babinoj Gredi. Slušali su ga poput Reškovića, a mladima, željnim nauke, bio je uzor. Među njima su Marijan Vuković i Andrija Knežević. Osim ovih imena bilo je i onih koji su ostavili dubok trag, ali samo u kulturno-prosvjetnom životu Babine Grede poput dr. prava Matije Bačića. On je još kao student u Beču nastojao prosvjetliti mladež u selu i ukazati im na vrijednost kulturne baštine, te ih obučiti kako istu treba njegovati, uzdizati i čuvati. On je 1909. godine osnovao Tamburaško-pjevačko društvo *Zvonimir* u koje je okupio sve malo učenije, uglednije i glazbeno osposobljenije Babogreće. Društvo gaji troglasno i četveroglasno, notno pjevanje i daje koncerte u selu, sudjeluje na raznim smotrama u slavonskim gradskim središtima. Između dva rata izravno sudjeluje u dvjema radio emisijama u trajanju od jednog sata na Radio Osijeku i Radio Zagrebu. *Zvonimir* uspješno i neprekidno djeluje do kraja drugog svjetskog rata.

Tijekom 1911. godine student medicine Šima Stojanović (nije u rodbinskoj vezi s Mijatom) sa župnikom Mijatom Sencom osniva *Stojanović društvo* pri župnom uredu. Ono okuplja mladež vezanu za poljodjelstvo, no usporedo sa *Zvonimirom* radi do kraja 1945. Uz folklorna društva osnivaju se i sportska, poput *Hrvatskog sokola* i *Viktorije*, nogometnog kluba osnovanog 1923. Njega osniva Franjo Babić kao mladi nadobudni petnaestogodišnjak širokih vidika, sa skupinom starijih uglednih babogredskih sinova. Ovaj klub će poslije prerasti u SD *Šokadija*. Od 1932. postoji i Šahovski klub koji je bio aktivan do 1945. kad se gasi, onda opet šezdesetih ponovno kratko radi, pa prestaje raditi, a obnovljen je ponovo tek u ovoj državi.

Uz spomenuta društva, važan doprinos u praćenju svih društvenih promjena, zbivanja, novosti u poljodjelstvu, uporabi novih strojeva i plodoreda, imale su čitaonice. Svaka čitaonica je tijekom zimskih večeri bila okupljalište ljudi, a blagdanima i pokladama ženske i muške mladeži u kolima (ples, igranke). Tu su zainteresiranima bili pri ruci razni priručnici, knjige, kalendari i novine, te su svi mogli nešto novo saznati. Čitaonice su prve u selu kupile radio - prijamnike i TV - prijamnike. U njima su se organizirala razna predavanja veterinarara i poljoprivrednih stručnjaka. Svake godine bi, ovisno o blagdanima, čitaonice za građane priređivale priredbe s igrokazima i glazbenim. točkama. Svaka je imala svoje svirače i svoje izvođače iz svog kraja. I poslije rata nastavilo se ustaljenim radom, no najistaknutija je bila čitaonica *Seljačka sloga*. Ona je zahvaljujući svom predsjedniku Franji Deliću, koji je inače bio voditelj tamburaškog orkestra *Zvonimira*, okupila sve zainteresirane članove ugašenih društava. Tu se gajio folklor i kao *Seljačka sloga* predstavljali su Babinu Gredu na smotrama folkloru sve do 1958.

Te godine se prvi put poslije II. svjetskog rata počinje isticati ime Mijata Stojanovića, zahvaljujući prosvjetnim djelatnicima i koji su i bili inicijatori osnivanja KUD-a pod imenom *Mijat Stojanović*. Od tada do danas, ovo društvo nosi ime ovog znamenitog Babogreća, a svojim radom i uspjesima opravdavaju ovaj naziv. Ono je predstavljalo selo na svim smotrama koje imaju malo veću važnost za očuvanje našeg folklornog blaga, ali i na nekoliko međunarodnih smotri folkloru. Za sedamdeset godina rada KUD je dobio niz priznanja, a i Plaketu tadašnjeg Predsjednika države. Od te proslave, 1979., tijekom božićnih blagdana svake godine društvo organizira *Večerj dr. Matije Bačića* na kojima se cjelovečernjim programima predstavljaju ugledna kulturno-umjetnička društva, dramske družine, slikari, pisci, a sve istaknuti Babogreći koji su iza sebe ostavili ili stvaraju djela

važna za sadašnjost i budućnost hrvatskog naroda. Iduće godine ovo će društvo obilježiti 90. obljetnicu kulturno-prosvjetnog rada bogatim programima, a vjerujemo i novim znanstvenim skupom.

Uz KUD Mijatovo ime od 1971. nosi i Osnovna škola. Te je godine obilježeno 90 godina smrti Mijata Stojanovića i 100 godina Pedagoško-kulturnog zbora Hrvatske, čiji je utemeljitelj bio i naš Mijat. Na tom je skupu donesena i Odluka o utemeljenju nagrade za istaknutog prosvjetnog djelatnika pod imenom ovog velikog hrvatskog učitelja općine Županja koja se dodjeljivala na Dan prosvjetnih djelatnika svake godine. Na obilježavanju 100. obljetnice Mijatove smrti u Babinoj Gredi 1981. osnovano je ponovno Pedagoško društvo općine Županja. Možda će evo pri obilježavanju 180-e obljetnice Mijatova rođenja ponovno biti kakvih prijedloga važnih za dobrobit prosvjetnih djelatnika Vukovarsko-srijemske županije.

Sto se tiče same naše škole i njezinih djelatnika u prošlosti i danas, ona je oduvijek bila nositelj svih kulturnih zbivanja u selu, pogotovo od 1954. godine, tad je prerasla u osmogodišnju školu i tad je u selo došlo dvadesetak učitelja, nastavnika i profesora. Svi su se tada prema svojim afinitetima uključili u rad pojedinih društava i zajednički s mještanima nastojali oživjeti selo, kulturu i sportski život u njemu. Redovito se srijedom, subotom i nedjeljom organiziraju kino-predstave, pri DVD-u se stvara puhački i tamburaški orkestar, a u KUD-u i SD *Šokadija* mladi nalaze svoje pravo mjesto. Prvi put tih godina Babogreci se susreću i sa ženskim rukometom, jer je pri školi stvoren ženski rukometni klub, no nažalost nije dugo djelovao. Nakon završetka škole većina se mladih uključivala i upisivala u srednje škole, odnosno na obrte. Kako je babogredsko gospodarstvo u to vrijeme bilo u punom razvoju, većina budućih obrtnika mogla se obučavati kod majstora svih vrsta u rodnom selu. Bilo je nekoliko kovača, krojača, kolara, stolara, postolara, pekara, kožušara, opančara, a pri poljoprivrednoj zadruzi je bila i velika mehanička radionica, klaonica i mljekara, pa su se mnogi i tu obučavali, odnosno mlin gdje su stasali mladi mlinari.

Selo je velikom brzinom išlo naprijed sve do šezdesete godine tad na gospodarskoj, poljoprivrednoj sceni niču kombinati. Ovdje je stvoren *AK Jasinje* koji je bio koban za Babinu Gredu, a i sela u bližoj okolini. Zadruga nestaje, klaonica također, Mljekara postaje *pionirova*, a većina koja se pokušala oduprijeti ovim promjenama ostala je bez posla. Mnogi ljudi napuštaju Babinu Gredu i zauvijek sele iz nje u Osijek, Slavonski Brod, Županju, Zagreb, Rijeku i u Sloveniju. Od 1965.-1968. iz Babine Grede se čak 46 obitelji seli u Australiju i Kanadu, a oko 400 njih traži zaposlenje u inozemstvu, odakle se većina nije ni vratila. Babina Greda sa preko šest tisuća žitelja ubrzo pada na 4600. Škola od 700 učenika svake godine imala je sve manje, da bi danas ostala kao i zadnjih petnaestak godina na nešto više od 400 učenika.

Maćehinski odnos Kombinata *Jasinje* i Općine Slavonski Brod primorao je Babogrece da referendumom prijeđu u Općinu Županja. Ni ovo nije bio sretan trenutak za selo, budući je i ova općina ubrzo ušla u red nerazvijenih, a od tadašnje republičke milosti nije se moglo puna očekivati, jer je sam grad prvo rješavao svoju problematiku, *a u selima koliko se stiglo*. Vrlo se malo ljudi upošljavalo, ali bila je sreća što je poljoprivreda donosila dosta veliki profit, pa su seoska gospodarstva napredovala. Problemi koji su bili uz selo: ceste, škola, pokušavali su se riješiti samodoprinosom. Kako je taj dolazio najviše iz džepa uposlenih, a njih je bilo nešto preko četiri stotine, učinak je bio mizeran, pa je Babina Greda kao rijetko koje selo dočekalo svoju novu državu s više od 50% neasfaltiranih cesta. Iz samodoprinosa je bila stvorena i samostalna radna organizacija *Intermetal*, no i nju je kao mnoge druge, progutala privreda prošlog sustava, dugovi i inflacija, a četrdesetak Babogredaca je ostalo bez posla. Zatvoren je i mlin u kojem je bilo trinaest uposlenih, a koji su otada svakodnevno putovali na posao u Županju.

U ovakvim prilikama teško je bilo očekivati da se Babina Greda izvuče iz gospodarske letargije i dočeka bolje sutra. Tko god je bio u mogućnosti otići iz sela, otišao je, pogotovo oni koji su uvijek potrebni svakoj seoskoj zajednici, školovani kadrovi. Mi u kojima živi šokački inat i želja da otvorimo oči svima prema vrijednostima koje ima ovaj život, koje su tradicionalna ostavština među nama i prema tome koliko smo potrebni svojim seljanima, ostali smo i pokušavamo mu uljepšati svakodnevni život svim onim što svakom čovjeku u suvremenom svijetu i pripada. Velikim samoodricanjima građana u teškim uvjetima i na zadnjim izdisajima bivše države, uspjeli smo izgraditi dio nove škole, a da nije bilo agresije na našu domovinu, sigurno bi u dugo iščekivanoj, slobodnoj i samostalnoj Hrvatskoj, Babina Greda kao i mnoga druga sela, imala najmodernije opremljenu školu i dvoranu, izrađene ceste i bogatiji život. Ali kad se netko voli, a mi svoju državu volimo, onda se i strpljivo čeka, a mi ćemo čekati dane kad će nam se i ovi kapitalni objekti izgraditi.

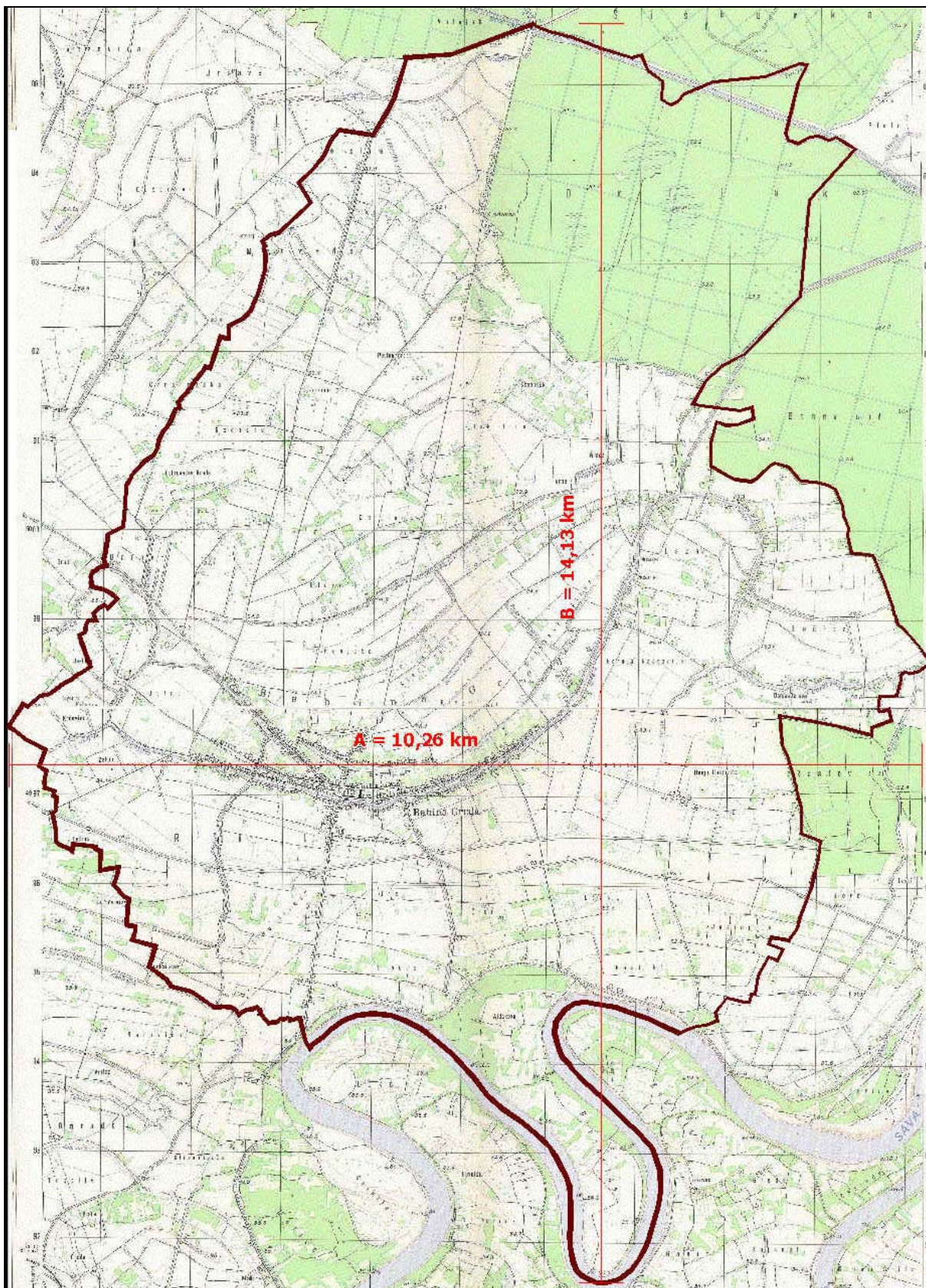
Zahvalni smo za sve ovo što se poslije domovinskog rata, ali i u zadnju godinu dana, napravilo i čini u selu. Babina Greda je u svim dijelovima bez mraka, do Save je izgrađena cesta, s Cernom smo povezani novom cestom, uređen je Hrvatski dom, Vatrogasni dom, zgrada Općine, a u selo je stigla voda i plin. Uz sve to zahvalni smo što nam se pruža podrška i mogućnost da u Babinoj Gredi očuvamo, gajimo i obnavljamo ono po čemu je ona u svojoj bogatoj povijesti bila prepoznatljiva i poznata. Ponosni smo na manifestaciju kakve nema ni u jednom dijelu svijeta, na svoje *Konje bijelce*, ponosni smo na svoje nošnje i običaje, na velike ljude koji su ovdje rođeni koji su se zdušno borili za hrvatsku riječ, jezik i pred očima i u duši vidjeli slobodnu hrvatsku državu.

Južna granica Općine Babina Greda

1.1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru

Prostorni obuhvat Općine Babina Greda

Osnovni podaci o teritoriju Općine Babina Greda

OPĆINA BABINA GREDA	km ² km	Udio površine i dužine u odnosu na Vukovarsko-srijemsku županiju
Površina	79,42	3,25 %
Dužina državne granice	10,38	-
Dužina županijske granice	18,73	-
Dužina međuopćinske granice	22,42	-

Ukupno općinskih granica 51,53 km.

TABLICA 1.

POVRŠINE, STANOVNICI, KUĆANSTVA

ŽUPANIJA VUKOVARSKO -SRIJEMSKA	Površina		Stanovnici				Stanovi				Kućanstva		Gustoća stanovništva
			Popis 1991		Popis 2001		Popis 1991		Popis 2001		Popis 1991	Popis 2001	Gnst Br. st./km ²
	Km ²	%	Br.st	%	Br.st	%	Br.st	%	Br.st	%	Br.sT	Br.st	
ŽUPANIJA UKUPNO	2444,48	100	231187	100	204768	100	75258	100	69346	100	73964	66977	83,77
OPĆINA BABINA GREDA	79,42	3,25	4205	1,82	4262	2,08	1373	1,82			1951	1302	53,66

Stanovništvo

Općina Babina Greda prema popisu iz 2001. godine ima 4.262 stanovnika što čini 2,08 % stanovništva Županije. Gustoća naseljenosti iznosi 53,66 st/km², što je manje od županijskog prosjeka (83,77 st/km²).

Kretanje broja stanovnika prema popisima u razdoblju 1981.-2001.

Godina popisa	1981.	1991.	2001.
VUKOVARSKO - SRIJEMSKA ŽUPANIJA	224.111	231.187	204.768
OPĆINA BABINA GREDA	4.159	4.205	4.262

Indeks kretanja broja stanovnika 2001. / 1981.	0,914	Vukovarsko-srijemska županija.
Indeks kretanja broja stanovnika 2001. / 1981.	1,025	Općina Babina Greda
Indeks kretanja broja stanovnika 1991. / 2001.	0,886	Vukovarsko-srijemska županija
Indeks kretanja broja stanovnika 1991. / 2001.	1,014	Općina Babina Greda

U sustavu naselja Babina Greda ima status većeg lokalnog središta (VLS), ali nema gravitacijsko područje u smislu pripadajućih naselja.

Komentar

Gledano u cjelini broj stanovnika u Općini je imao uglavnom trend porasta.

Stanovništvo prema popisu 2001.

- spolna struktura: - ukupan broj muški žitelji 2.063, što čini 48,40% ukupnog stanovništva
- ukupan broj ženski žitelji 2.179, što čini 51,20 % ukupnog stanovništva
- radni kontingent: - od ukupnog broja stanovništva efektivno radno sposobnih čini 2.554 u dobi od 15-59 - ž. (65 – m.), što iznosi 59,92%.

Stanovništvo prema starosti

- djeca i stanovništvo mladenačke dobi do 19 godina (1283 žitelja) što čini 30,10%
- stanovništvo od 20 do 60 godina (2110 žitelja) što čini 49,51%
- stanovništvo starije od 60 godina (851 žitelja) što čini 19,97%
- nepoznate dobne starosti 18 žitelja

Iz tablica i ovih podataka može se očitati da je struktura stanovništva prema starosti uglavnom zadovoljavajuća uz napomenu da bi se postotak djece i mladenačke dobi trebao povećati u odnosu na stanovništvo iznad 60 godina starosti, što je navedeno u ostalim dijelovima plana kojim pretpostavkama se to može i omogućiti.

Stanovništvo prema školskoj spremi

Pokazatelji stupnja obrazovanja i stupnja aktivnosti pokazuju da su najpovoljniji odnosi u županiji (veći centri), jer je tamo u proteklom razdoblju koncentriran i najveći broj radnih mjesta. Isto se odnosi i na stupanj aktivnosti. Proces koji su već ranije započeli te ovo novo teritorijalno ustrojstvo vjerojatno će doprinijeti daljnjoj decentralizaciji funkcije a tim u svezi i ravnomjerniji razmještaj kadrova.

Stanovništvo prema državljanstvu i narodnosti

Područje Općine Babina Greda nacionalno je homogeno. Nadalje može se iz podataka vidjeti da je Općina u proteklom razdoblju bila pošteđena velikih migracija. Postojeće stanovništvo uglavnom je domicilno.

1.1.2. Prostorno razvojne i resursne značajke

Općina Babina Greda smještena je u zapadnom dijelu Vukovarsko-srijemske županije uz rijeku Savu. Prosječna nadmorska visina područja iznosi 78 m. Nizine zauzimaju čitavu površinu Općine Babina Greda.

1.1.2.1. Geološko-pedološke karakteristike tla

Litološki sastav

Pripovršinski dijelovi područja Vukovarsko-srijemske županije izgrađeni su od kvartalnih taložina koje se dalje mogu razdvojiti na starije (pleistocenske) i mlađe (holocenske). Nastale su sedimentacijom u vodenim okolišima (jezera, močvare, rijeke, potoci) i na kopnu tijekom zadnjih nekoliko stotina tisuća godina pod snažnim utjecajem izmjena hladnih i suhih glacijalnih s toplim i vlažnim interglacijalnim razdobljima, te intenzivnih tektonskih pokreta. Općenito, prevladavaju nevezani do slabo vezani sitnozrnati klastiti. To su, idući od sitnijih, prema česticama i zrnima većih dimenzija, sljedeće osnovne frakcije (prema WENTWORTH-u): gline, čestice manje od 0,004 mm; prah (silt), čestice veličine od 0,004 do 0,063 mm; sitni pijesak, zrna i čestice veličine od 0,25 do 0,063 mm. Obično se ne nalaze kao "čiste" frakcije, već su izmiješani u međusobno različitim omjerima.

Reljef hatara Babine Grede vezan je za konačno oblikovanje u diluviju i aluviju. Fina sitna prašina nasipala je močvare. Pored toga nastajale su i praporne stepenice relativno male visine zvane u Panonskoj nizini »grede«. One se kao i obično pružaju u srpastim oblicima u pravcu istok-zapad. Akumulirani prapor odnosili su vodotoci svojim tokovima i smanjivali već nasute praporne površine. Tri kilometra sjeverno od Save pruža se od istoka prema zapadu praporna stepenica u srpastom-konveksnom obliku zvana »Beravačka greda«. Prosječna nadmorska joj je visina 87 m, a duljina 7,500 km. Ona je ujedno kičma naselja i razvodnica hatara. Od Beravačke grede prema sjeveru do granice hatara tj. šume Merolino smjenjuju se u reljefu grede sa barama. U selu se sjeverno od Beravačke grede prostiru bare: Čevatovo, Jelas i Jelaska-Mlaka. U polju prema sjeveru su bare: Dorovo, Klasno, Zmijno, Krusovica, Crna-Mlaka, Medveđa i Ceršina-Mala. (Mlaka je u ovim krajevima naziv za baru). Od Beravačke grede prema sjeveru nadmorska visina opada prelazeći u vodoplavno područje Bickog polja. Ove su bare, uglavnom isušene podizanjem nasipa na Savi, regulacijom i melioracijom Bickog polja. Isušena područja bara pretvaraju se u obradivo tlo. Tada nazivi bara kao hidronimi postaju toponimi tj. nazivi poteza.

Jugozapadno od Beravačke grede zemljište je niže za jedan metar relativne visine. To nam dokazuju i toponimi u čijim je nazivima sadržan biljni pokrivač kao npr. Rit, Ritić te Velike livade. Isto zemljište je djelomično podvodno. Jugoistočno od Beravačke grede smjenjuju se više sa nižim zemljištem, no uglavnom prevladava više zemljišni prostor u narodu zvan »Blata«. Kada ima više zemlje nego vode, onda nastaju Blata. Takav je slučaj i ovdje. Kada nije bilo nasipa, Blata su se hranila za visokog vodostaja iz Save. Od kada je podignut nasip Blata se hrane podzemnim vodama Save, koja je u neposrednoj blizini. Jugoistočno od toga prostora bila je i bara »Bebrina«. Toponim poteza Jasinjice dokazuje da tu uspijeva jasen kojemu pogoduje podvodno zemljište. Isti je slučaj i na zapadnom dijelu hatara gdje je potez Jasinje na 84 m nadmorske visine. Istočni dio hatara ima zemljište u meandru zvanom »Laz«, također na 84 m nadmorske visine. Toponim Laz dokazuje da je tu prvobitno bila šuma, koja je vrlo davno iskrčena. Najistočniji dio hatara je potez »Lučica«, koji leži relativno više. Toponimom Lučica narod označava uzvišicu između nekih voda. Lučica leži u meandru Istočne Berave, te je poluotok spojen s kopnom prema sjeveru.

Osnovne značajke seizmičnosti

Seizmičnost nekog područja moguće je definirati kao skup obilježja potresa u vremenu i u prostoru. Tijekom istraživanja seizmičnosti cilj je iznaći zakonitosti nastanka potresa što je bitan preduvjet u zaštiti od njegovih razornih učinaka. Tri su elementa prognoze potresa: vrijeme, mjesto i jačina. Mjesto i jačina mogu se odrediti dovoljno točno, pa se u tom smislu iznose temeljni podaci za Vukovarsko-srijemsku županiju.

Seizmotektonske karte ukazuju na uzroke nastajanja potresa njihova žarišta i količinu oslobođene seizmičke energije. Karta maksimalnih intenziteta potresa ukazuje kako su se potresi manifestirali na površini. Na njoj su ucrtane izoseiste najjačih potresa čime je postignuta seizmička rajonizacija u zone prema stupnjevima intenziteta potresa u MCS ljestvici. Ona je temeljni dokument odgovarajućem planiranju, projektiranju i izgradnji te zaštiti.

Jedno od glavnih epicentralnih područja i seizmičkih zona u Republici Hrvatskoj nalazi se u njezinom istočnom dijelu. Glavna odlika seizmičke aktivnosti je grupiranje epicentara potresa oko Dilj gore i Pšunja i još nekoliko manjih lokaliteta. Najjači potres dogodio se u Dilj gori 13. travnja 1964. godine magnitude $M = 5,7$, intenziteta VIII⁰ MCS ljestvice. Žarište potresa bilo je na dubini od 16 km. Inače, Dilj gora je po broju jakih potresa i po intenzitetu seizmički najaktivniji predjel Slavonije što svakako ima utjecaja na neposredno blisku Vukovarsko-srijemsku županiju.

Seizmička aktivnost vezana je za regionalne rasjede ili zone rasjeda, poglavito za njihova presjecišta kao i za rubove većih tektonskih jedinica. Stoga je važno da se iznese kratak osvrt i na seizmotektonske odnose. Oni su u većem dijelu Vukovarsko-srijemske županije prilično složeni jer se strukturno-tektonski nalazi na graničnim predjelima velikih, regionalnih spuštenih i izdignutih struktura ili tektonskih jedinica koje su odijeljene rasjedima ili rasjednim zonama. Velika spuštena struktura je Dravska depresija čiji se dio nalazi sjeverno od Borova i Koroda, te Slavonsko-srijemska depresija dio koje leži jugoistočno od crte Vinkovci - Ilača- Tovarnik. Izdignute strukture su Đakovačko-vinkovačko-vukovarski praporni ravnjak i Fruška gora. Dionice nekih rasjeda zacrtanih u reljefu se prema odražavanju na površini i po aktivnosti smatraju značajnim u seizmotektonskoj procjeni. Naime, ti su rasjedi ili rasjedne zone nastali u neogenu i kvartaru (najmlađa geološka razdoblja), a i danas produžavaju svoju aktivnost pa ih prigodom lociranja većih i skupljih objekata valja izbjegavati. U tom se smislu ukazuje na sljedeće rasjedne zone:

- 1) Podrinje-Bršadin (južni rubni rasjed Dravske potoline),
- 2) Taborište-Gaboš-Borovo (Đakovački rasjed),
- 3) Vođinci-Ivankovo-Nuštar- Vinkovci (rasjed Vinkovci-Vukovar),
- 4) Vinkovačko Novo Selo-Aljmaš-Ilača-Tovarnik (sjeverni rubni rasjed Slavonsko-srijemske potoline),
- 5) Babina Greda-Cerna-Mirkovci- Vučedol,**
- 6) Županja- Vranjevo-Aljmaš-Zobišta i
- 7) Vukovar-Šaregrad (fruškogorski rasjed).

U zagradama su imena rasjeda kako ih se inače u geologiji Hrvatske naziva.

Područje Općine Babina Greda relativno je udaljeno od seizmičkih aktivnosti (najbliža epicentralna područja su u Dilj gori i okolini Belog Manastira.

Cijeli prostor Općine je mlade geološke starosti sastavljen od mladih kvartarnih sedimenata, u čijem litološkom sastavu prevladavaju aluvijalni nanosi pijeska, praha, gline, prekriveni glinovito-pjeskovitim barskim sedimentom, eolškim pijeskom i lesom. Ovakav sastav terena je loših osobina s obzirom na djelovanje seizmičkih sila.

Prema najbližem epicentralnom području u Dilj gori, ovdje se mogu očekivati potresi magnitude 5,5 do 6,0.

Pogodnost tala za obradu

Općina Babina Greda ima površinu od 79,42 km², od čega najviše otpada na poljoprivredne i šumske površine. Zemljište je najveća vrijednost nekog prostora i zbog toga njegovo korištenje treba planirati racionalno.

Kategorije korištenja zemljišta

	poljoprivredne površine	šume	vode	građevinske površine	ostale površine
Površina (km²)	58,22	12,58	1,55	6,04	1,03
%	73,30	15,84	1,95	7,61	1,30

Na prostoru Općine Babina Greda prema pogodnosti za obradu izdvojene su tri skupine tla. Prva najpogodnija skupina obuhvaća osobito vrijedno obradivo tlo (2,35 km²) koje zauzima južni dio područja općine. To je tipični seniglejni černozen na praporu, eutrično smeđe tlo, aluvijalno (fluvisol) tlo obranjeno od poplava. Karakterizira ih slaba osjetljivost prema kemijskim polutantima.

Područje osobito vrijednog obradivog tla

Druga skupina vrijedno obradivo tlo (13,29 km²) nalazi se u središnjem dijelu Općine Babina Greda.

Područje vrijedno obradivog tla

Ograničena obradiva tla (42,58 km²) najzastupljenija su na području općine Babina Greda.

Područje ograničeno obradivog tla

Pod ukupnim poljoprivrednim zemljištem iskazane su pored obradivih i površine pod pašnjacima, ribnjacima, trsticima i barama. Poljoprivredno zemljište je osnovni prirodni resurs koji ima i poseban status i posebnu zaštitu.

Od ukupnih poljoprivrednih površina, obradive površine čine veliku većinu što jasno ukazuje na mogućnosti korištenja ovih površina za osnovnu namjenu - poljoprivrednu proizvodnju.

Struktura poljoprivrednih površina prema kategorijama, ukazuje na velik udio oraničnih površina, što je u vezi s bonitetnom strukturom zemljišta. Prema bonitetnoj vrijednosti zemljišta određena je i njegova namjena za posebne poljoprivredne kulture. U skladu s takovom strukturom je i koncentracija zemljišta pogodnog za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju u sjeverozapadnom i jugoistočnom dijelu općinskog prostora. Najveći dio zemljišta nalazi se u kategoriji vrijednog poljoprivrednog zemljišta (I-V bonitetna klasa).

U strukturi poljoprivrednog zemljišta također je bitna podjela na individualno i društveno vlasništvo. U okviru ove strukture poljoprivrednog zemljišta, prevladava individualno zemljište.

Šumske površine

Na području Općine Babine Grede u njenom sjevernom dijelu nalaze se šume gospodarske namijene.

Šumsko zemljište i šumske površine su vrlo različite, a što je u vezi sa vlažnosti staništa. Tako se na ovom području izmjenjuju šume hrasta lužnjaka, graba, johe, topole i vrbe. Značajne šumske površine sa aspekta svog vegetacijskog i prirodnog značaja su zaštićene ili evidentirane kao značajni objekti zaštite prirode.

Šumsko zemljište kao, uostalom i poljoprivredno zemljište predstavlja važan prirodni resurs iz čega proizlazi njegov poseban status i namjena. Šumsko zemljište samo u izuzetnim okolnostima može promijeniti svoju osnovnu namjenu.

Prema namjeni šume su šume gospodarske namjene (11,96 km²) ili zaštitne šume (0,62 km²). Šumama gospodarske namjene gospodare šumarije na osnovu šumsko-gospodarskih osnova, dok zaštitne šume imaju poseban režim zaštite i čije gospodarenje je propisano posebnim planom ili proizlazi iz Zakona o zaštiti prirode.

Šumsko područje

Hidrografija

Rijeka Sava teče južno od Babine Grede na udaljenosti od 2,4 km. Rijeka Bosna utječe u Savu kod Šamca. Zbog malog pada struja vode ne može odnositi toliko šljunka i pijeska koliko ga Bosna nanese, pa se suvišni riječni nanos taloži u koritu Save ispod ušća na slavonskoj obali. Od tih nanosa nastao je sprud, Šljunčara. Njega je za vrijeme Vojne granice koristila i Babina Greda za nasipavanje cesta, pločnika i vojnih vježbališta. Pijesak, mulj i sitniji šljunak odnosi Sava nizvodno. To je uz mehaničku snagu vode, pojačanu Bosnom i kemijskim sastavom zemljišta najjača komponenta u stvaranju velikih meandara Save između Šamca i Županje. Meandar »Borum« pruža se 4,5 km prema Babinoj Gredi do Dubočice. Tu je Sava konveksno izbočena prema slavonskoj obali, a zemljište je Buruma na bosanskoj strani. Slijedeći meandar zvan je »Brezovica«. Taj je zemljišni prostor na slavonskoj strani i pripada hataru Babine Grede. Poluotok Brezovica nije zaštićen nasipom, te je često plavljen za visokih vodostaja Save. Na zapadnoj strani poluotoka oko kote 78 m bilo je naselje. Znanstveno nije utvrđeno da li je ono neolitsko, rimsko ili srednjovjekovno. Međutim postoje dokazi da je pripadalo utvrđenom gradu Kostromanu 1506. godine.

Kroz Babinu Gredu pruža se vodotok Istočna Berava. Njena lijeva obala je u Babinoj Gredi ujedno i Beravačka greda, koja je prema Beravi dobila i naziv. Prema tome, hidronim daje podlogu nastajanju toponima. Istočna Berava je u sastavu porječja Bosuta i nema izvora. Ona se pruža od Babine Grede na zapad i sjever. Sjeverno od Gundinaca spaja se Sjeverna i Zapadna Berava. Sjeverna Berava se konačno spaja sa Biđom, a Zapadna sa Savom između Jaruga i Sikirevaca. Istočna Berava čini na kraju Beravačke grede meandar Laz. Prestankom povišenog zemljišta Beravačke grede i vodotocima koji su se nekada pružali od sjevera, odbijen je tok istočne Berave prema jugu čineći meandar Laz. Na njega se nastavlja meandar Lučica. Na stvaranje Lučice utjecao je vodotok Struga, koji je odbio Istočnu Beravu prema istoku. Struga je bila odlivni vodotok Save kod kote Struga 88 m, i početnog dijela poluotoka Brezovice. Ona se pružila od juga prema sjeveru. Ušće Struge u Istočnu Beravu jeste prošireno i zove se »Zaton«. Narodna predaja koja kola u Babinoj Gredi priča da su Rimljani u Zatonu vezivali svoje lađe. To ima neke veze, jer je dokazano da su Rimljani koristili za plovidbu Biđ, obje Berave i Bosut. Podizanjem nasipa na Savi postepeno nestaje Struge kao vodotoka. Gornji tok Struge prema Savi najviše je poravnat utjecajem čovjeka tj. komasacijama. Srednji i donji tok su danas (1970) vidljivi, ali samo kao kanal. Istočna Berava spaja se sa Vodotokom Biđ u šumi Banov dol i Orljak. Dio kanala Berava u k.o. Babina Greda, pritoka je također kanala Istočna Berava, a dio ovog kanala u k. o. Štitar ima pad prema Bosutu kod šume Zapadna Husara.

Područje Općine Babina Greda nalazi se na slivnom području Biđ-Bosutskog polja koje je dio savske doline na lijevoj obali rijeke Save između Slavanskog Broda i Sremske Mitrovice u Vojvodini. Polje je sa juga omeđeno rijekom Savom, a sa sjevera obroncima Dilj gore i Fruške gore. Polje je dobilo naziv po glavnim recipijentima koji prolaze područjem: rijeci Bosut i vodotoku Biđu koji imaju izrazito mali pad.

Područje Biđ-Bosutskog polja u Republici Hrvatskoj prostire se na području Vukovarsko-srijemske županije (1.791,64 km²), Osječko-baranjske županije (514,86 km²) i Brodsko-posavske županije (554,21 km²).

Područje Općine Babina Greda je na prostoru katastarske općine Babina Greda i omeđeno je:

- na jugu površinama u k.o. Slavonski Šamac (u Brodsko-posavskoj županiji) i rijekom Savom, a na drugoj obali rijeke Save je Federacija Bosna i Hercegovina,
- na istoku su površine k.o. Štitar u sastavu grada Županja i k.o. Cerna (Općina Cerna),
- na sjeveru su površine k.o. Šiškovci (Općina Cerna) i k.o. Prkovci (Općina Ivankovo),

- na zapadu su površine u k.o. Gundinci i k.o. Sikirevci, obje u Brodsko-posavskoj županiji.

Svi kanali na području Općine Babina Greda su na vodnom području sliva rijeke Save. Glavni recipijent u općini je vodotok Biđ, najveća pritoka rijeke Bosut, koji utječe u rijeku Savu kod naselja Bosut u Vojvodini.

Biđ je nizinski vodotok jako ovisan o atmosferskim prilikama, taka da u sušnom periodu ima minimalni protok. Do izgradnje Zapadnog lateralnog kanala primao je pritoke sa obronaka Dilj gore. Izgradnjom Zapadnog lateralnog kanala brdski potoci (osim Jošave) su presječeni i ovim lateralnim kanalom, odvođe se prema rijeci Savi i ne dolaze u nizinski dio Biđ-Bosutskog polja.

I ostali kanali u Općini Babina Greda su nizinski vodotoci ili kanali koji imaju mali pad, a vodu u koritu nakon oborina.

Meliolirane površine

Katastarske općine Babina Greda i Štitar jedine su katastarske Općine u kojima nije provedena komasacija na području Vukovarsko-srijemske županije poslije drugog svjetskog rata.

Ove godine u k.o. Babina Greda, završeni su radovi na sređivanju podataka iz katastra i gruntovnice sa stanjem na terenu, taka da su sada ovi podaci identični i stvarni.

Postojeća kanalska mreža u ovoj k.o. je krivudava po depresijama i male dubine sa malim padovima tako da se voda u kanalima zadržava. Mala dubina kanala ne omogućuje pravodobnu i sigurnu odvodnju poljoprivrednih površina i obradu poljoprivrednih površina u optimalnim agrotehničkim rokovima, a time i rentabilnu proizvodnju.

Na pojedinim tablama koje su obrađivali poljoprivredno-industrijski kombinati (PPK Županja i Agrokombinat "Jasinje" iz Slavenskog Broda), izvršeno je na poljoprivrednim površinama, koje su okrupnili otkupom ili zamjenom, iskop nove kanalske mreže ili produbljenje postojećih kanala, da si osiguraju pravodobnu odvodnju i rentabilnu poljoprivrednu proizvodnju.

Ugrožene površine

Poplavama

Na području katastarske općine Babina Greda, površine nisu ugrožene poplavama od vanjskih voda (savski obrambeni nasip je rekonstruiran i povišen 1,2 m iznad velike vode) koja se pojavljuje svakih sto godina, Pojedini dijelovi katastarske općine ugroženi su od unutrašnjih oborinskih voda, a postojeća kanalska mreža je male dubine uz mali pad nivelete dna kanala. Recipijenti također imaju mali pad i dubinu. Na pojedinim mjestima teren je uz kanale viši od terena u poljoprivrednim i ostalim površinama, a zemljište je glinovito, te voda ne može podzemnim putem otići sa površina. Zadržava se na površinama i onemogućuje provedbu poljoprivrednih radova u optimalnim agrotehničkim rokovima.

Erozionim procesima

Područje nije ugroženo erozionim procesima, jer je teren sa malim padom. Erozioni procesi mogu se pojaviti na mjestima utoka detaljnih melioracionih kanala u recipijente ili vodotoke na području Općine Babina Greda.

Bujične aktivnosti

Područje Općine nije ugroženo bujičnim aktivnostima. Bujični procesi mogući su na utocima melioracionih kanala u svoje recipijente - kanale.

Korištenje vodnih resursa, veličine i područja

Navodnjavanje

Za područje Općine Babina Greda prije domovinskog rata, nema saznanja da li je vršeno navodnjavanje. Na području Općine nema akumulacija u kojima bi se zadržala potrebna voda za navodnjavanje.

Zadržana voda u profilima vodotoka i kanala, nema količinu koja bi osigurala navodnjavanje na većim poljoprivrednim površinama. Do izgradnje višenamjenskog kanala Dunav - Sava na području Općine Babina Greda nema mogućnosti za osiguranje potrebnih količina vode za navodnjavanje.

Ribnjaci

Na području Općine nema ribnjaka

Prema najnovijoj političkoj situaciji rijeka Sava je međunarodna rijeka. Presudnu ulogu za plovnost Savom imaju hidrološko-morfološki čimbenici. U uvjetima prirodnih protoka za rijeku Savu zapravo nije ustanovljena plovna klasa niti su određeni gabariti plovnog puta.

Planirani plovni put na rijeci Savi imat će parametre IV klase plovnosti prema kategorizaciji Europske ekonomske komisije. Planirana plovidbena dubina na Savi i njezinim planiranim kanaliziranim dijelovima je 2,80 m. Svi planirani radovi ovise o dogovoru sa susjednom državom Bosnom i Hercegovinom.

Planirani višenamjenski kanal prolazi kroz naselje Cerna koristeći trasu postojećih vodotoka Bosuta i Biđa. Višenamjensko značenje kanala sadržano je u tri glavne funkcije: navodnjavanje, odvodnjavanje i plovidba, te niz sporednih: opskrba vodom, ekološke potrebe, sport i rekreacija. U planu je ostavljena mogućnost i varijante kanala južno od Cerne.

Vodotok Bid

Rijeka Sava

Rijeka Berava

Rijeka Sava

Klima

U klimatskom pogledu prostor Općine Babina Greda ima osobine umjerenih klima kontinentalnog tipa. Prosječna godišnja količina padalina iznosi 750-800 mm.

Ovo je prijelazno područje umjereno semihumidne u stepskoaridnu panonsku klimatsku zonu, gdje se osim utjecaja opće cirkulacije karakteristične za ove geografske širine, osjeća jak modifikatorski utjecaj niske Panonske ravnice i velikog planinskog sustava Alpa i Dinarida, koji donekle slabe utjecaj Atlantskog oceana, a osobito Sredozemnog mora. Čitave zime ovdje je prisutan hladan zrak, tako da ovdje dolazi do izražaja svježa umjereno kontinentalna klima s dosta izraženim ekstremnim vrijednostima pojedinih klimatskih elemenata.

Padaline se kontinuirano javljaju kroz cijelu godinu. Često se javljaju godine s malim brojem dana sa snježnim pokrivačem i s malim količinama snijega. Mjesec s najmanje padalina je veljača.

Vjetrovi pušu tijekom cijele godine i ovo područje je blago vjetrovito. Najčešće puše sjeverozapadnjak, jugozapadnjak i sjevernjak. Zimi prevladava sjevernjak, a istočnjak je jači u proljetnim mjesecima.

Ovaj prostor u vegetacijskom pogledu pripada prijelaznom prostoru između vlažnijih i sušnih klimazonalnih vegetacijskih oblika. U okviru takvih klimazonalnih zajednica specifične ekološke prilike su utjecale na razvoj i veliko rasprostranjene nizinskih šuma hrasta lužnjaka.

1.1.2.2. Promet, energetika, infrastruktura i zaštita prostora

Prostor Općine Babina Greda presijecaju dva značajna prometna koridora:

- cestovni koridor – autocesta D-4 (Zagreb-Lipovac)
- planirani plovni put – višenamjenski kanal «Dunav-Sava»

Od ostalih cestovnih prometnica važna je transverzalna veza sjever-jug, koja prolazi kroz Babinu Gredu, a spaja Cernu sa Slavonskim Šamcem i dalje na jug prostor Posavine.

Naselje ima u funkciji staru telefonsku centralu kapaciteta 1.000 priključaka, od toga je 600 iskorišteno. Mjesna mreža je novo projektirana i izvedena kabelski.

Telefonska centrala priključena je na TKC Vinkovci kombiniranom vezom RR i kabelski.

Prostor katastarske Općine Babina Greda nije komasiran i postoje problemi sa visokim nivoom podzemnih voda. Osim ovoga budući je cjelokupni prostor ispod visokih voda rijeke Save, potencijalno je ugrožen poplavnim vodama. Kao što postoje problemi sa suvišnom vodom poljoprivredne površine i kulture u pojedinim godinama trpe i od nedostatka vlage u tlu. Općenito, dakle, može se zaključiti da je vodni režim podzemnih voda neuravnotežen i neprikladan za suvremenu poljoprivrednu proizvodnju.

Da bi se na poljoprivrednim površinama na području Općine Babina Greda mogla provoditi rentabilna i stabilna poljoprivredna proizvodnja, treba izvršiti ispravak i produbljenje osnovne i detaljne kanalske mreže, a to nije moguće bez provođenja komasacije.

Višenamjenski kanal "Dunav-Sava", čija trasa presijeca Općinu Babina Greda, imati će utjecaja na režim voda površina ove općine.

Planirano je etapno rješenje vodoopskrbe. U prvoj etapi naselje bi razvijalo svoju osnovnu mrežu zasnovanu na izvoru u samom naselju.

Konačno rješenje vezano je na izvedbu Regionalnog vodovoda Istočne Slavonije i priključenjem naselja Babina Greda na isti.

Nedefinirani su osnovni parametri odvodnje. Poznata je potencijalna lokacija Uređaja za čišćenje otpadnih voda na istoku mjesta uz Istočnu Beravu, te preporuka iz PPO - Županja o izvedbi razdjelnih sustava odvodnje za naselja u Općini. Do izgradnje ukopanog sustava, za fekalne vade i nadalje će se koristiti individualne sabirne jame.

Babina Greda se napaja distributivnom električnom energijom preko zračnog dalekovoda 35 kV na željezno rešetkastim pocinčanim stupovima tip "jela" iz TS 35/10 kV Županja 1.

U samom naselju smještena je TS 35/10 kV Babina Greda iz koje se putem kabelskih zračnih dalekovoda snabdijevaju trafostanice u naselju i okolišu distributivnog tipa bilo kabelske bilo stupne. Iz istih se energija distribuira do potrošača preko kabelske ili zračne niskonaponske mreže.

Naselje Babina Greda priključeno je na planiranu plinoopskrbnu mrežu Županije Vukovarsko-Srijemske priključkom na RP Županja-sjever. Do samog mjesta pruža se srednjetačni vod $p = 0,3$ MPa. Razvod u mjestu je srednjetačni, nije predviđena redukcijaska postaja.

1.1.3. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova

A. PLANSKI POKAZATELJI I OBVEZE IZ DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA ŠIREG PODRUČJA

A.1. STRATEGIJA I PROGRAM PROSTORNOG UREĐENJA DRŽAVE

Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, Zavod za prostorno planiranje, Zagreb, (Narodne novine, br. 50/99)

A.2. PROSTORNI PLAN VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE

Prostorni plana Vukovarsko-srijemske županije donesen je na trinaestoj sjednici županijske skupštine Vukovarsko-srijemske županije održanoj 06. lipnja 2002. godine, a objavljen je u Službenom vjesniku Vukovarsko-srijemske županije 7/2002. U skladu s njegovim smjernicama i postavkama izrađen i ovaj Prostorni plan Općine Babina Greda.

Osnovno načelo koje proizlazi iz Strategije odnosno Programa prostornog uređenja države, je postizanje održivog (trajnog) razvoja uz pažljivo korištenje prirodnih izvora, kako bi se isti sačuvali za buduće generacije. Uvažavajući smjernice Strategije, te postavke Prostornog plana Vukovarsko-srijemske županije, kod izrade Prostornog plana uređenja Općine Babina Greda uvažavaju su se sljedeće preporuke za pojedine razvojne segmente:

STANOVNIŠTVO I NASELJA

- Treba težiti sprječavanju prevelike koncentracije stanovništva, odnosno ravnomjernijem razmještaju stanovništva uz korištenje, zaštitu i obnovu ruralnog i graničnog područja u svrhu demografske obnove.
- Poboljšati postojeću urbanu mrežu i postići skladni regionalni razvoj temeljen na pravilnom redu veličine gradova provodeći sljedeće smjernice: odrediti novi sustav središnjih naselja/razvojnih središta, alokacija investicija u proizvodne i infrastrukturne objekte.
- Poticati optimalno korištenje postojećih građevinskih područja i zaustaviti njihova daljnja neopravdana širenja.
- Obnavljati ruralna naselja gdje za to postoje objektivne potrebe i mogućnosti, uključujući u to stvarno poboljšanje standarda i kvalitete življenja stanovništva.
- Povećati udio u broju i veličini stambenih, radnih, uslužnih i rekreacijskih funkcija, kako bi utjecali na povoljnija demografska kretanja i cjelokupni razvitak svojeg područja.
- Izgradnju izvan utvrđenih građevinskih područja, na poljoprivrednom zemljištu dozvoliti samo u slučajevima kada zbog reorganizacije i racionalizacije poljodjelske proizvodnje postoji potreba za izgradnjom novih ekonomskih dvorišta.
- Za naselje koja se nalaze na područjima visoko pogodnog poljodjelskog zemljišta obvezno pokrenuti postupak za određivanje novih građevinskih područja i njihovo smanjivanje ili usklađivanje sa stvarnim potrebama.
- Spriječiti svako daljnje neopravdano širenje građevinskih područja naselja i stimulirati optimalno korištenje postojećih. Ova smjernica je samo prvi korak u novom procesu redefiniranja građevinskih područja i njihovog drastičnog smanjivanja na dimenzije primjerene potrebama.

- Usmjeravati novu stambenu i drugu izgradnju u prostorne cjeline naselja koje su već opremljene komunalnom infrastrukturom (a imaju pričuve u instaliranim objektima) i objektima društvenog standarda, kao i u povijesnu graditeljsku cjelinu (radi njezine obnove i zaštite), uz osiguravanje prostornih preuvjeta za izgradnju pretežito obiteljskih kuća, s racionalnim gustoćama naseljenosti i primjerene tipovima naselja i regionalnim značajkama, a u skladu s psihološkim, sociološkim, ekološkim i ekonomskim zakonitostima i činiocima.

GOSPODARSKI SUSTAVI I DRUŠTVENE DJELATNOSTI U PROSTORU

Rudarstvo

- Gospodarsko značenje ima eksploatacija šljunka i pijeska u Savskoj nizini
- Svaki plan-projekt eksploatacije mora sadržavati komponentu sanacije tijekom radova, a osobito uređenja prostora nakon završetka eksploatacije.

Industrija

- Dati prednost razvijanju onih industrija koje koriste komparativne prednosti područja (položaj, prirodne resurse - sirovine, sposobne radnike, tržište, kapital, tradiciju, znanje i drugo).
- Disperzija manjih jedinica s ciljem odterećivanja nekih područja i aktiviranjem do sada neiskorištenih mogućnosti integriranja u strukture naselja.

Šumarstvo

- Održati postojeće šume putem očuvanja i pravilnog gospodarenja, te održati i povećati pošumljena područja.
- Osigurati tampon i prijelazne zone.
- Stimulirati razvoj urbanog šumarstva radi ozelenjavanja gradskih i rubnih gradskih i seoskih naselja, turističkih područja namijenjenih uljepšavanju izgleda krajolika, rekreaciji i proizvodnji.

Poljodjelstvo

- Osnovni bi cilj u budućnosti trebao biti očuvanje i korištenje zemljišta za poljodjelsku svrhu, usklađivanjem svih interesa u prostoru.
- Smanjiti korištenje kvalitetnog zemljišta za ne poljodjelske svrhe.
- Jače afirmirati stočarsku proizvodnju u ponudi poljodjelske proizvodnje.

Turizam

- Ukupne turističke potencijale Općine treba revalorizirati i usmjeriti njihovo korištenje prema kvaliteti i pravilnom korištenju atraktivnosti prostora, osobito prirodne i kulturne baštine. Posebnu pozornost treba usmjeriti regionalnim osobitostima i prostornim vrijednostima, uključujući i tradicijske elemente načina života i djelatnosti.
- Zbog utjecaja na prostor potrebno je utvrditi odnos turizma i kulturne i prirodne baštine s gledišta očuvanja, ali i aktiviranja u funkciji turizma.

Društvene djelatnosti

- Radi postizanja većeg stupnja homogeniziranosti prostora predviđa se ekonomičniji, racionalniji i funkcionalniji razvitak, dimenzioniranje, razmještaj i struktura ove skupine središnjih uslužnih funkcija.

INFRASTRUKTURNI SUSTAVI

Prometni sustav

Pri odabiranju infrastrukturnih koridora obveza je zadržati postojeće sačuvane prostore kojih je sve manje i koji su od neprocjenjive vrijednosti za budućnost.

Cestovni promet

- Od razvoja cestovnog prometa ovisi ukupan razvoj, a osobito gospodarski razvoj Hrvatske. Važniji cestovni pravac na području Općine Babina Greda su:
 - koridor autoceste D-4 koji je značajan u sustavu europskih cestovnih pravaca, a prolazi južnim dijelom Općine Babina Greda u smjeru istok-zapad
 - koridor državne ceste D-520
 - koridori županijskih cesta 4211 Cerna-Babina Greda, 4218 Gundinci-Babina Greda-Štitar

Autocesta D-4

Riječni promet

- Planirani plovni put na rijeci Savi imat će parametre IV klase plovnosti prema kategorizaciji Europske ekonomske komisije. Planirana plovidbena dubina na Savi i njezinim planiranim kanaliziranim dijelovima je 2,80 m.
- Prijedlogom Prostornog plana VKDS -a obuhvaćeno područje kojim prolazi trasa kanala, uključujući i područja neposrednog utjecaja kanala na korištenje prostora, promet, infrastrukturne sustave i vode. Planirana trasa kanala Dunav-Sava prolazi područjem Vukovarsko-srijemske županije i manjim dijelom Brodsko-posavske županije. Jedinice lokalne samouprave kroz koje prolazi trasa kanala Dunav-Sava su gradovi Vinkovci i Vukovar te općine Trpinja, Bogdanovci, Nuštar, Otok, Andrijaševci, Cerna, Babina Greda.

Telekomunikacijski promet

- Kontinuirano unapređivati postojeću telekomunikacijsku mrežu njenim povećavanjem i moderniziranjem postojećih kapaciteta uz sljedeće smjernice:
- Mijenjanje odredbi kojima se onemogućava istovremena izgradnja kabelskih mreža sa cestovnim koridorima,
- Pri rekonstrukciji i zamjeni postrojenja zahvate izvoditi po najvišim tehnološkim, ekonomskim i ekološkim kriterijima te koristiti postojeće koridore, a stare mreže zamjenjivati,
- Izgraditi preostalu mrežu odašiljača u svrhu poboljšanja čujnosti na području cijele Države.
- U cilju rješenja križanja telekomunikacijskih vodova s kanalom Dunav-Sava nužna su prelaganja dijela trase vodova, a sama križanja izvest će se na mostovima

Energetski sustav

Korištenje drugih izvora energije i dopunska rješenja s ciljem poboljšanja ukupnih bilanci i sigurnosti opskrbe te štednji energije, a obuhvaća sustave postavljene u Nacionalnim programima za: - izgradnju malih postrojenja - sustav malih elektrana (MAHE), sunčane energije (SUEN), bioenergija (BIEN), energija vjetra (ENWIND), geotermalna energija.

- Programi tehnoloških unapređenja za korištenje plina (PLINCRO), uvođenje kongeneracijskih postrojenja (KOGEN), uvođenje centralnih plinskih sustava, unapređenje toplinske izolacije objekata i slično.
- Razvitak energetskog sektora polazi od naslijeđenog stanja, od predviđenih potreba proizvodnje te težnje da se postignu europski standardi.
- Programske osnove proizvodnje energije polaze od težnje da Hrvatska postigne 90% zadovoljenja potreba iz izvora na vlastitom teritoriju, modernizacijom i proširenjem postojećih te izgradnjom novih kapaciteta.
- Intervencije na postojećim proizvodnim energetskim postrojenjima odnose se na: zadržavanje, rekonstrukciju ili zamjenu postojećih vodova i postrojenja po najvišim kriterijima tehnologije i zaštite okoliša.
- Zadržavanje energetskih objekata koji su nas povezivali sa susjednim zemljama.

Vodnogospodarski sustav

- Vodoopskrbni sustavi se trebaju planirati prema konceptu “održivog” gospodarenja vodama i upravljanja vodoopskrbom, a zaštitnim se zonama izvorišta mora posvetiti puna pozornost te je potrebno poduzeti zahvate kako bi ih se uključilo u sklop vdogospodarskih sustava i efikasno provela njihova zaštita.
- Prioritet izgradnje vodoopskrbnih objekata je što brže postizanje ravnomjerne vodoopskrbe, a odnosi se na rješenje distribucije u okviru minimuma dopuštenih gubitaka vode i reduciranje potrošnje vode na stvarne potrebe komunalnog standarda.
- Potrebno je osigurati potrebne količine vode za natapanje kako bi se i u sušnim godinama postigli visoki prinosi. Potrebne količine vode za natapanje mogu se planirati posebno izgradnjom kanala Dunav-Sava, te iz akumulacija na vodotocima.

Zbrinjavanje otpada

- Problematika zbrinjavanja otpada obuhvaća zbrinjavanje komunalnog i posebnog otpada i ima osobitu važnost s gledišta zaštite okoliša i prirodnih resursa, ali nedovoljno sagledano gospodarsko-razvojno značenje.

- Mjere za organizirano i kontrolirano postupanje s otpadom obuhvaćaju: smanjenje nastanka otpada, mjere korištenja otpada i sigurno odlaganje neiskoristivog otpada sa svim prethodnim i pratećim mjerama i postupcima osiguranja od bilo koje vrste štetnog djelovanja.

ZAŠTITA OKOLIŠA, PRIRODNIH I KULTURNO-POVIJESNIH VRIJEDNOSTI PROSTORA

Zaštita okoliša

- Potrebno je iznaći i usvojiti postupke i tehnologije za utvrđivanje područja koja su opasna za zdravlje (zračenja, geopatogene zone i sl.) U tim područjima ne može se planirati razvoj naselja, a ako već postoje potrebno je poduzeti mjere sanacije.
- Korisnike trasa infrastrukture treba usmjeravati u zajedničke koridore, pažljivo trasiranje u prirodno osjetljivim područjima vodeći računa o vizualnom identitetu i vrijednostima krajolika i isključiti ih iz zona koje su pod režimom zaštite prirode.

Zaštita prirodne baštine

- Zaštićena područja bi trebala postati žarištem novih ruralnih strategija spajajući očuvanje prirode s obnovom tradicionalnog seoskog gospodarstva, uključivanjem ekoturizma i prostorno zoniranje.
- Parkove, perivoje i druge spomenike parkovne arhitekture koji su evidentirani kroz prostorne planove pojedinih bivših općina treba vrednovati i zaštititi kao spomenike kulture i prirode
- Sprječavati aktivnosti koje uzrokuju degradaciju i smanjenje raznovrsnosti biljnog i životinjskog svijeta (bioraznovrsnosti).
- Uskladiti odredbe Zakona o šumama i Zakona o zaštiti prirode i odgovarajućih podzakonskih akata radi preciznijih određenja i ovlaštenja zaštite i gospodarenja šumama
- Provesti sustavni otkup najosjetljivijih i najugroženijih područja u zaštićenim dijelovima prirode, sukladno zakonskim odredbama i gospodarskim mogućnostima

Zaštita graditeljske baštine

- Definiranje metodologije planiranja u području zaštite graditeljske baštine temeljene na jedinstvenim osnovama vrednovanja, kategorizacije i režima zaštite.
- Planska regulacija ponašanja u prostoru na svim razinama prostornih i urbanističkih planova, uz utvrđivanje ograničenja i prednosti uvjetovanih poštivanjem i potrebama očuvanja kulturne baštine.
- Poticanje istraživanja graditeljske baštine, a osobito arheoloških zona i lokaliteta na područjima koja se namjenjuju intenzivnom razvoju infrastrukture ili određenih djelatnosti.
- U oblasti zaštite kulturne baštine Babina Greda je registrirana kao ruralna cjelina "A" kategorije, registrirana je i jedna sakralna građevina. Evidentirano je 28 povijesnih civilnih građevina, 6 sakralnih građevina i jedna grobna građevina. Aktivnosti u zaštiti kulturne baštine treba intenzivirati i metodološki kvalitetno poboljšati sa usmjerenjem iz formalne, administrativne zaštite ka aktivnoj zaštiti.

Krajolik

- Osigurati zaštitu i primjereno uređenje prirodnih biotopa (specifična staništa, močvare itd.) te područja podvrgnuta spontanim prirodnim procesima (poplavna, erozijska, klizišta itd.).

- Uređenjem degradiranih područja nužno je osigurati sanaciju degradiranih elemenata u krajoliku, provođenje načela zaštite okoliša i načela poštivanja lokalnih značajki.
- Prirodne krajolike treba očuvati u što većoj mjeri, a područja narušenih prirodnih i estetskih vrijednosti sanirati odgovarajućim mjerama (sprečavanje bespravne izgradnje, odlaganja otpada, izbjegavanje geometrijskih regulacija vodotoka, pažljiv izbor hidroenergetskih i agromeliorativnih zahvata i drugo).
- Obvezno sanirati štetne posljedice velikih rudarskih i graditeljskih radova, osobito površinskih kopova (npr. usporednom biološkom rekultivacijom).
- U najvećoj mjeri čuvati postojeće šumske oaze; duž postojećih regulacija i agromeliorativnih zahvata omogućiti opstanak i mjestimičnu obnovu vlažnih biotopa; u intenzivno obrađenim prostorima vratiti živicu duž međa u funkciji biološke i krajobrazne raznolikosti, spriječiti neplansku izgradnju ladanjskih i drugih objekata na krajobrazno izloženim lokacijama.
- Planirati infrastrukturu na način da se koriste postojeći koridori i formiraju zajednički za više vodova i to tako da izbjegavaju šume, poljoprivredno zemljište, da ne razaraju cjelovitost prirodnih i stvorenih struktura, uz provedbu načela i mjera zaštite okoliša.
- Očuvati prirodne značajke nezaštićenih dijelova prostora (obale vodotoka, šumska područja, meandre, bare, rukavce, kultivirani krajolik) te ih tretirati kao prostor koji pripada ukupnoj prirodnoj i stvorenoj baštini.

Krajolik-južni dio Općine

B. OCJENA POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA

1. Pokrivenost područja Općine prostornim planovima

Za područje koje obuhvaća Općina Babina Greda trenutno su na snazi Prostorni plan Općine Županja iz 1980. godine sa Dopunom iz 1984. i Izmjenama i dopunama iz 1989., 1991. i 1998. godine, Plan uređenja manjeg naselja Babina Greda iz 1984. godine, te Izmjena plana uređenja manjeg naselja Babina Greda iz 1988. godine., te Glavni projekt uređenja središta Babina Greda iz 1995. godine.

Također je za to područje izrađena Osnova korištenja i zaštite prostora (bivše) Općine Županja kao usmjeravajući dokument u kojem su izvršene najnužnije korekcije Prostornog plana (bivše) Općine Županja. S obzirom da Odluka o korištenju Prostornog plana (bivše) Općine nije donesena rješenja u Osnovi nisu na snazi.

Prostorni plan općine Županja

PPO Županja donesen je 1980. godine, te mijenjan i dopunjavan 1984, 1989., 1991. i 1998. g. godine sukladno s tada neophodnim potrebama i usklađenjem s tada važećim zakonskim propisima. Plan ima vremenski obuhvat do 2000. godine i koncepcijska rješenja i planirane veličine bili su primjereni gospodarskoj i političkoj situaciji iz vremena prošlog režima. Osamostaljenjem Republike Hrvatske i nametnutim ratom, već su se 1991. godine dogodile bitne promjene, pa koncept prostornog razvitka iz plana nije više realan i prihvatljiv. Planom je bio utvrđen interregionalni i nacionalni pravac razvoja na potezu Vukovar – Vinkovci - Županja koji ujedno predstavlja razvojnu okosnicu Podunavlja i Posavlja. Sekundarni pravac razvoja Spačva-Vrbanja-Drenovci-Gunja vezao se uz prometnu transverzalu Otok-Brčko. Takvim modelom prostornog razvitka omogućavala se čvršća integracija naselja u jugoistočnom dijelu općine. Planirano je 8 naselja centralnih funkcija (Županja, Bošnjaci, Babina Greda, Gradište, Cerna, Drenovci, Gunja, Vrbanja) i 5 naselja djelomično centralnih funkcija (Štitar, Rajevo Selo, Podgajci Posavski, Soljani, Račinovci, Strošinci) i 2 naselja bez centralnih funkcija (Šiškovci i Đurići). Planirano je bilo da Županja i dalje zadrži status mikroregionalnog i općinskog centra, a Babina Greda i Drenovci da prerastu u područne centre za sjeverozapadni odnosno jugoistočni dio općine. Kasnije donesenim izmjenama i dopunama PPO utvrđene su granice građevinskog područja za sva naselja i odredbe za provođenje.

Planom je prognozirani dinamičan demografski razvitak koji se ne ostvaruje i popis 1991. godine i poremećaja demografskih tokova tijekom domovinskog rata i poslije njega. Funkcionalnu organizaciju prostora te planirani centralitet naselja potrebno je uskladiti s važećim teritorijalnim ustrojstvom, gdje nove općine postaju temeljna gravitacijska područja. U skladu s novo uspostavljenim geopolitičkim odnosima do izražaja dolazi važnost pograničnog prostora te je u skladu s tim potrebno potencirati novu razvojnu osovину - dijagonalu sjeverozapad-jugozastok (Babina Greda- -Štitar-Županja-Bošnjaci - Vrbanja-Soljani -Strošinci).

Zaštita prostora obrađena je u planu kroz smjernice zaštite prirode, kulturnih dobara i čovjekovog okoliša (tlo, voda, zrak, buka, zbrinjavanje otpada i estetske vrijednosti naseljenih sredina). Evidentirano je više objekata koje se predlagalo staviti pod zaštitu u kategorijama značajnog krajolika- Zvezdangrad i dio rijeke Studve, hortikulturni spomenik-park u Županji, te pojedinačna stabla kao spomenici prirode. Na području općine je zaštićen Rezervat šumske vegetacije Radiševo, jedna skupina i jedno soliterno stablo hrasta. U

poglavlju Zaštite spomenika kulture sa smjernicama opisan je povijesni razvoj županijskog prostora, te potrebe rješavanja arheoloških zona i ruralnih aglomeracija u okviru prostornog planiranja.

U primijenjenim vlasničkim odnosima nad zemljištem te restrukturiranjem gospodarstva stvorene su drugačije potrebe za gospodarskim razvitkom što PPO ne omogućava, pa je potrebno tražiti nova rješenja u gospodarskoj valorizaciji prostora. PPO ne omogućava, pa je potrebno tražiti nova rješenja u gospodarskoj valorizaciji prostora.

Izmjene i dopune Prostornog plana (bivše) općine Županja

Izmjene i dopune Prostornog plana općine Županja izrađene su 1998. godine zbog potrebe utvrđivanja novih granica građevinskih područja naselja, radnih zona i reguliranja područja sekundarnog stanovanja, zbog izmjena infrastrukturnih sustava, te potreba općine Drenovci. Izrađen je plan namjene površina kojim su određene nove površine za građenje, ostale površine za građenje, površine za infrastrukturne koridore, poljoprivredne površine bez mogućnosti promjene namjene, šume i vode.

Planom su povećana građevinska područja naselja i radnih zona. Do konflikta dolazi zbog potrebe građenja gospodarskih i stambenih zgrada i zaštite javnog interesa zaštite vrijednog poljoprivrednog zemljišta. Budući da nisu ostvareni uvjeti za povoljnije iskorištenje postojećih građevinskih područja širenje je izvršeno na prostoru manje kvalitetnih poljoprivrednih površina.

Takvo je rješenje teško prihvatljivo, te se može tek iznimno opravdati potrebom hitnosti osiguranja kvalitete života i prostora za razvoj gospodarstva s ciljem zaustavljanja emigracije stanovništva iz ovog područja. Po donošenju ovog plana izvršene su određene promjene položaja čvorišta na autocesti D4 Zagreb - Lipovac koje je potrebno uskladiti prema važećoj dokumentaciji, te kontrolirati građevinska područja u koridoru D4 i D55.

Plan uređenja naselja Babina Greda

Plan izrađen 1984. godine i vremenskim obuhvatom do 2000. godine (planirano 4.000 stanovnika), sadržaja koji nije usklađen sa Zakonom rješava osnovni zoning namjene površina. U mnogim djelovima Plan je kontradiktoran. Planirano smanjenje broja stanovnika u suprotnosti je sa planiranim brojem stanovnika u Prostornom planu (5000) i trendom porasta stanovništva u kasnijem razdoblju. Konceptijom Plana koja se zasniva na karakterističnoj ruralnoj matrici, nastoji se formirati centralno područje naselja. Izgradnja se uglavnom usmjerava u postojeću strukturu naselja. Značajne površine ostaju neizgrađene, te je neophodno preispitati opravdanost zadržavanja građevinskog područja u postojećim granicama.

Neophodno je utvrditi točne lokacije prijelaza i prilazne rampe, te odmorišta i paralelnih cesta u koridoru autoceste Zagreb-Lipovac.

Planom nije detaljno obrađivana problematika vodoopskrbe i odvodnje, a telefonska, elektroenergetska i plinska mreža je u potpunosti neobrađena.

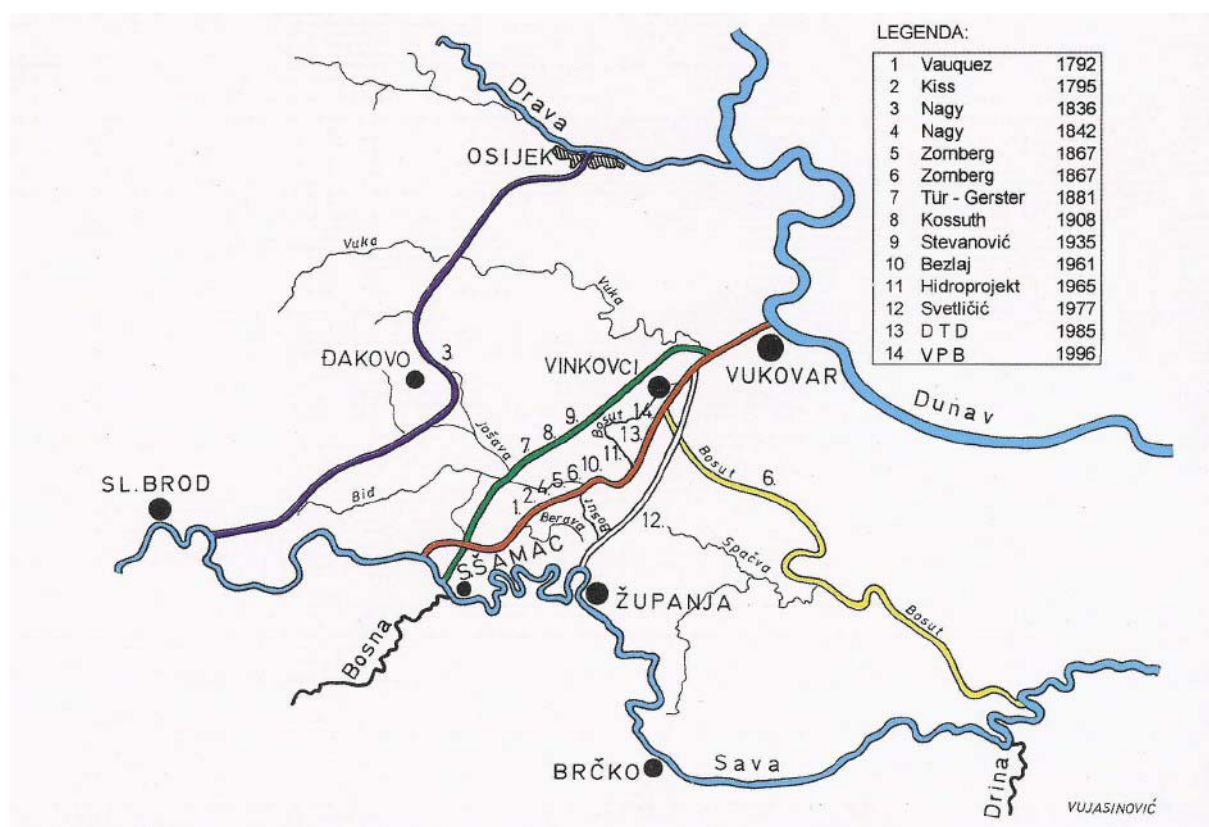
Vodoprivredna problematika manje je zastupljena, a odnosi se na zaštitu od zagađivanja, uređenje melioracionih kanala, vodotoka i vodenih površina.

Nivo obrade primjeren je Planu, a rješenja su dana sa saznanjima i tehničkim rješenjima važećim u vrijeme izrade Plana, te ih danas treba provjeriti i po potrebi ažurirati.

Prostorni plan bivše Općine Županja, te izmjene i dopune Prostornog plana (bivše) Općine Županja osnovni je i jedini provedbeni plan koji se koristi za područje Općine Babina Greda. Za naselje Babina Greda izrađena je karta u mjerilu 1:5000 u kojima je označena granica građevinskih područja.

Zahvati u prostoru izvode se na temelju ovih karata i Odredbi za provođenje. Ovaj plan ostaje na snazi sve do donošenja Prostornog plana uređenja Općine Babina Greda.

Stanje dokumenata prostornog uređenja na prostoru Općine Babina Greda rezultat je činjenice da je jedini važeći prostorni plan izrađen prije nove teritorijalne organizacije Republike Hrvatske. Iz tog su razloga za područje Općine Babina Greda na snazi planski dokumenti kojima se uređuje prostor bivše Općine Županja.

Trase kanala Dunav-Sava tijekom povijesti

1.1.4. Ocjena stanja, mogućnosti i razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke, te prostorne pokazatelje

Ocjena dosadašnjeg prostornog razvoja i korištenje prostora

Općina Babina Greda raspolaže bogatim prirodnim resursima – kvalitetnim poljoprivrednim obradivim površinama, šumama, nalazištima pijeska, vodnim tokovima, te izvorima pitke i termalne vode. Prirodni uvjeti, važan prometni položaj doprinijeli su razvoju ratarske i stočarske proizvodnje, šumarstva te djelomično obrta, trgovine, lovnog i ribolovnog turizma.

Područje Općine Babina Greda je prema aktivnosti stanovništva pretežito poljoprivredno područje, naime veći dio stanovnika bavi se poljoprivredom.

Obzirom na dobru kvalitetu zemlje to je pozitivni pokazatelj. Ostatak stanovništva orijentiran je na proizvodne djelatnosti, locirane djelomično na području Općine Babina Greda ili u okolnim gradovima, malo obrtništvo i tercijalne djelatnosti.

Ekonomija stanovništva bazira se na poljoprivredi, a i u slučaju da su zaposleni u drugim privrednim granama radi se o mješovitim domaćinstvima s djelomičnom poljoprivrednom ekonomijom.

Gospodarenje šumama se vrši jednostavnom i proširenom biološkom reprodukcijom. Upravu šuma Vinkovci čine 12 šumarija od kojih Šumarija Cerna ima ingerencije na šumskom području Općine Babina Greda.

Lovstvo na području Općine Babina Greda ima dugu tradiciju, a površine lovišta zauzimaju ukupnu površinu Općine.

Na području Općine značajniju gospodarsku granu čine obrt, malo i srednje poduzetništvo, te trgovina.

I pored planskih opredjeljenja za decentralizacijom uslužnih radnih aktivnosti, prostorno-planskom dokumentacijom (što je vjerojatno bio i rezultat zainteresiranosti investiranja na području Općine) nisu planirane veće radne zone u lokalnim centrima, čiji se centralitet uglavnom ograničio na uslužne funkcije, umjesto da su se potencirali prvenstveno kao radna središta.

Stoga su, naročito u svjetlu nove teritorijalne organizacije, neophodne i odgovarajuće poticajne mjere za intenzivniji razvitak primarne proizvodnje, ali i prerađivačkih kapaciteta, formiranje novih radnih središta, pogotovo na potencijalno depopulacijskim područjima.

Posebnu važnost ovog geografski perifernog i pograničnog područja Republike Hrvatske čini prolazak značajnih međunarodnih prometnih pravaca, time se otvara mogućnost razvoja tranzitnog turizma i njemu pratećih djelatnosti.

Prometnice od interesa za državu čine dva prometna koridora krupne infrastrukture i to:

1. Koridor autoceste D-4 koji je značajan i u sustavu europskih cestovnih pravaca, jer povezuje Europu sa istočnim zemljama.

2. Koridor planiranog višenamjenskog kanala Dunav-Sava, neophodan je u budućem sustavu riječnih plovnih putova Republike Hrvatske, glede novonastalih geopolitičkih odnosa na ovim prostorima.

Mogućnosti daljnjeg razvoja Općine Babina Greda u prvom redu vezane su uz poljoprivredne površine na gotovo čitavom području Općine, šumska područja u sjevernom dijelu Općine, prometnim koridorima, te izvorištu geotermalne vode u zapadnom dijelu Općine. U razvoju poljoprivredne proizvodnje moguća su dva razvojna scenarija: okrupnjavanje posjeda i stvaranje manjeg broja specijaliziranih velikih proizvođača ili orijentacija na ekološki čistu proizvodnju na manjim, ali proizvodno kompleksnim obiteljskim posjedima.

Ekološka očuvanost tala je na visokoj razini za proizvodnju ekološki čistih poljoprivrednih proizvoda. Stoga bi se u budućem razvoju poljoprivredne djelatnosti na području Općine naglasak trebao staviti na ovaj segment poljoprivredne proizvodnje.

Karakteristična vegetacija – zapadni dio Općine

2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

2.1. Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja

Glavna razvojna usmjerenja u europskim relacijama temelje se na pripadnosti Hrvatske mediteranskom i srednjoeuropskom podunavskom prostoru. Posebnim vrijednostima hrvatskog prostora smatraju se: zaštićena područja prirode, spomenici graditeljskog nasljeđa, prirodne šume velike biološke raznolikosti, nezagađena tla, rezerve pitke vode, termalni izvori, ležišta mineralnih sirovina i očuvan krajolik. Hrvatska ima povoljan prometno-geografski, ali veoma osjetljiv geostrateški položaj. Vrijednost prometno-geografskog položaja i važnost geostrateškog položaja Hrvatske, kao jednog od trajnih razvojnih resursa, određena je činjenicom da se ona nalazi na dodiru velikih prostornih cjelina Europe: Mediterana, Podunavlja, Alpa i Balkana.

Od velike važnosti je uspostaviti mreže infrastrukturnih sustava na području Republike Hrvatske s ciljem: prometnog povezivanja njenog cijelog područja i povezivanja s Europom, osiguranja opskrbe vodom, te zaštite voda od zagađivanja, zadovoljenja energetske potreba i štednje energije. Planski elementi cjelovitih sustava i pripadnost većim cjelinama odnose se osobito na: transeuropske magistralne i regionalne prometne pravce istok-zapad, poboljšanje poprečnih veza na središnjem prostoru, poriječja velikih rijeka kao područja cjelovitog uređenja i korištenja voda uz državnu granicu, podunavski prometno-gospodarski sustav, prometno i gospodarsko uključivanje središnje Slavonije u glavne razvojne sustave.

Na osnovu općih i osnovnih ciljeva prostornog razvoja Države postavljaju se osnovni ciljevi prostornog razvoja Županije koji će se međusobno prožimati s međunarodnim, državnim i regionalnim ciljevima.

Ciljevi i zadaci prostornog razvitka na razini Županije:

- obnova oštećenih objekata i infrastrukture te sanacija oštećenog okoliša,
- racionalno korištenje i zaštita šumskog i poljoprivrednog zemljišta,
- zaštita i očuvanje prirodne i graditeljske baštine,
- usklađen prostorni razvitak manjih prostorno-funkcionalnih cjelina (općina),
- razvitak središnjih funkcija naselja usklađen sa potrebama stanovništva sa tendencijom povećanja društvenog standarda, posebno u depopulacijskim područjima,
- adekvatno rješenje prometnog sustava na nivou županije u cilju osiguranja dobre povezanosti svih naselja sa općinskim odnosno županijskim centrom,
- osiguranje prostornih uvjeta za razvitak energetske, vodoprivredne i telekomunikacijske sustava, koji će biti preduvjet za daljnji razvitak lokalnih komunalnih infrastrukturnih sustava.

U ostvarivanju ciljeva razvitka na prostoru Vukovarsko-srijemske županije utvrđuju se sljedeći zadaci:

A) Za prostorni razmještaj stanovništva, obnovu i razvitak naselja potrebno je:

- osigurati uvjete za obnovu oštećenih i izgradnju novih objekata
- stimulirati naseljavanje područja (Općina Babina Greda)
- utvrditi optimalni razmještaj i uskladiti mrežu objekata društvenog standarda od važnosti za Županiju
- osigurati prostorne i infrastrukturne uvjete za izgradnju objekata od županijskog značaja
- poticati urbanizaciju novih općinskih središta (Općina Babina Greda)
- poticati istraživanje vrijednih ruralnih cjelina, naročito realizaciju konkretnih programa i projekata njihove obnove i aktivne zaštite
- usmjeriti razvitak infrastrukturnih sustava u depopulacijska područja

B) Za racionalno korištenje i zaštitu prirodne osnove potrebno je:

- poticati transformaciju i organizaciju poljoprivrednih posjeda na ekonomskim i ekološkim principima
- osigurati provođenje mjera zaštite poljoprivrednog zemljišta i šuma,
- osigurati zaštitu voda i vodnih resursa, naročito vodotoka Save, Berave i Bitulje
- utvrditi utjecaj ratnih zbivanja na okoliš, posebno u zaštićenim prirodnim predjelima, i osigurati uvjete za njihovu sanaciju,
- osigurati izradu stručnih i znanstvenih podloga o mogućnostima korištenja vrijednih prirodnih predjela u gospodarske svrhe (geotermalni izvori)
- osigurati prostorne uvjete za izgradnju sanitarnih deponija komunalnog otpada i kafilerije,
- osigurati praćenje stanja i promjena u prostoru u sklopu jedinstvenog informacijskog sustava o prostoru Republike Hrvatske.

C) Za razvitak prometnog, energetskog i vodoprivrednog sustava potrebno je:

- poticati realizaciju autoceste D-4 uz izgradnju pratećih sadržaja kao preduvjet za razvoj tranzitnog turizma, te izgradnju paralelnih pravaca,
- poticati izgradnju višenamjenskog kanala Dunav-Sava,
- izvršiti detaljnija istraživanja o mogućnostima korištenja hidroenergetskog potencijala rijeke Save,
- osigurati razvoj plinifikacije područja Općine Babina Greda
- poticati istraživanja alternativnih izvora energije na temelju korištenja biološkog otpada, sunčeve energije i energije vjetra
- osigurati obnovu nasipa uz Savu i drugih vodoprivrednih objekata,

- osigurati realizaciju programa vodoopskrbe povezivanjem lokalnih vodoopskrbnih sustava,
- poticati istražne radove potencijalnih crpilišta i definiranje njihovih zaštitnih zona,
- osigurati realizaciju zajedničkog sustava odvodnje otpadnih voda,
- osigurati uvjete za daljnji razvitak sustava za odvodnjavanje i natapanje poljoprivrednog zemljišta.

2.1.1. Razvoj općinskog središta i naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava

RAZVOJ OPĆINSKOG SREDIŠTA I NASELJA POSEBNIH FUNKCIJA

- Uravnotežiti razvoj središnjih funkcija naselja Babina Greda s ciljevima zadovoljavanja raznolikih potreba stanovništva i poboljšanja svakodnevne kvalitete življenja.
- Osobitu pozornost usmjeriti na funkcionalnu strukturu Babine Grede. Poželjno je postići skladnu polifunkcionalnu strukturu, te izbjegavati prenaplašeno funkcionalno usmjeravanje ili specijalizaciju na samo određenu djelatnost.
- Poticati izgradnju manjih i srednjih poduzeća u planiranoj radnoj zoni naselja Babina Greda
- Oživiti seosku ekonomiju temeljem kreativne integracije suvremenih potrošačkih i proizvodnih trendova, te lokalne baštine, resursa, kulture i vještine.
- Urbanom obnovom treba očuvati graditeljski indetitet povijesnog središta naselja i dati prioritet održavanju ili uređenju postojećeg stambenog fonda. Strateški je interes da se površine za razvoj i nove programe traže prvenstveno unutar formiranog prostora naselja.
- Novu gradnju treba prvenstveno provoditi u nedovoljno ili ne racionalno izgrađenim dijelovima naselja, te prioritarno koristiti dijelove građevinskih područja naselja koja su već opremljena komunalnom infrastrukturom.
- Razvoj graničnih područja je jedan od opcija strategije gospodarskog i prostornog razvitka zemlje. Planiranje i uređenje prostora uz državnu granicu usmjereno je na poboljšanje uvjeta života stanovništva, razvoj pograničnog gospodarstva, zajedničke gospodarske programe, uređenje i funkcioniranje graničnih prijelaza, te uspostavu zajedničkih gospodarskih kriterija korištenja graničnih resursa.

RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

PROMETNI SUSTAV

Cestovna mreža Općine Babina Greda nastala je u prošlosti uglavnom spontano kao izraz potrebe za povezivanjem manjih ili većih koncentracija stanovništva i aktivnosti područja, a pojedini potezi iste slijedili su u pravilu terenski, najpovoljnije linije povezivanja.

U svrhu razvoja prometnog sustava treba ostvariti sljedeće ciljeve:

- Omogućiti povezivanje prometnog sustava Općine u prometni sustav Županije, u smislu valorizacije postojećih prometnih pravaca

- Modernizirati i korigirati loše tehničke elemente na postojećim županijskim cestama
- Predvidjeti etapnost realizacije planiranog prometnog sustava

KOMUNALNA INFRASTRUKUTRA

Pošta i telekomunikacije

Usluge klasične državne poštanske službe u konkurenciji sa alternativnim sustavima dostave i razvojem telekomunikacijske tehnologije trebaju se reorganizirati tako da se ostvare slijedeći ciljevi:

- Poboljšati poštanske usluge mještanima naselja tako da usluge pošte budu usklađene sa potrebama mještana
- Sigurna isporuka i dostava svih poštanskih pošiljaka
- Poboljšati usluge jedinice Poštanske banke
- Organiziraju nove funkcije u prometu pisanih poruka i dostavi pošiljaka u konkurenciji sa ostalim sustavima dostave "od praga do praga"
- Omogućiti uvođenjem tržišne konkurencije u sustav telekomunikacija, cjenovno prihvatljivije usluge i time povećanje broja priključaka na
 - 50 priključaka u fiksnoj
 - i > 30 priključaka u mobilnoj telefoniji na 100 stanovnika,
 - kao i višestruko povećanje broja korisnika Interneta tako da barem 80 % stanovnika može imati svoju elektroničku adresu
- Osigurati kapacitete veza i uređaja u skladu sa predvidivim višegodišnjim potrebama
- Osigurati sigurnost uspostave, trajanja i privatnosti na telekomunikacijskim vezama
- Modernizirati sustav uvođenjem novih tehnologija i time biti osnovna infrastrukturna podrška razvoju gospodarstva, uprave, obrazovanja, kulture, zdravstva, turizma i svakako vojne i policijske zaštite

Energetski sustav

Područje Istočne Hrvatske danas je djelomično plinificirano, a rezultat činjenice dobrog položaja magistralnog plinovoda u odnosu na Županiju trebao bi omogućiti plinifikaciju cijelog njenog područja na povoljnim tehno-ekonomskim uvjetima.

Svi novi potrošači na području Općine bit će opskrbljeni plinom iz postojeće srednje tlačne plinske mreže i nove planirane mjerno redukcijske stanice prema naselju Cerna.

Osnovni ciljevi su osigurati dovoljne količine zemnog plina za kritično zimsko razdoblje te povećanje sigurnosti dobave plina i smanjiti gubitke rekonstrukcijom magistralnih i opskrbnih vodova.

Održavanje, nadzor i upravljanje distribucijom zemnog plina organizirati tako da usluga bude kvalitetna, a troškovi niski, kako bi se omogućilo priključenje optimalnog broja domaćinstava i drugih potrošača.

U suvremenom sustavu elektrodistribucije koji je organiziran na državnom i županijskom nivou, na području općine treba ostvariti slijedeće ciljeve:

- Osigurati takve uvjete da dobava električne energije do svakog potrošača bude sigurna, dostatna, kvalitetna i jeftina
- U naseljima zamijeniti zračnu električnu mrežu podzemnim energetskim kablovima

- Osigurati pravovremenu izgradnju novih trafo-postrojenja u novim dijelovima naselja i drugdje gdje se planira povećani intenzitet potrošnje
- Distribucijski sustav uključivo sa centrom za nadzor i upravljanje izgrađivati odnosno prilagođavati tako da se sustav srednjeg napona postupno prebaci sa 10 kV na 20 kV
- Osigurati trase za dalekovode distribucijskih (20 i 35 kV) i viših elektroprijenosnih nivoa koji su od županijskog, državnog i međunarodnog značaja (110 kV)

Vodnogospodarski sustav

Vodoopskrbni sustav Vukovarsko-srijemske županije organiziran je sa proizvodnim i distribucijskim jedinicama, cjevovodima i uređajima kao županijski sustav u okviru kojeg je potrebno ostvariti slijedeće ciljeve:

- Osigurati zadovoljavajući kapacitet računajući pritom i na protupožarnu zaštitu
- Osigurati dobavu dostatne količine za neumitni stalni porast potrošnje i mogućnost priključenja u dijelovima naselja koja se planira namijeniti stambenim i gospodarskim potrebama ili gdje se planira povećani intenzitet potrošnje
- Održati visoku kvalitetu pitke vode crpilišta povećanjem zaštitne zone uz primjenu strogog režima zaštite
- Osigurati dodatne bunare i crpne kapacitete za buduću plansku potrošnju
- Smanjiti značajne gubitke u cijevnoj mreži rekonstrukcijom dijela najstarijih opskrbnih i magistralnih vodova
- U rekonstrukcijama i novoj izgradnji osigurati kvalitetnu protupožarnu zaštitu ugradnjom dovoljnih profila cjevovoda i hidranata

Ciljevi u korištenju voda koje ne sudjeluju u vodoopskrbnom sustavu su prvenstveno na očuvanju kakvoće i bogatstva podzemnih voda, zadržavanju nadzemnih voda u šumskom i močvarnom području radi ekoloških i turističkih i gospodarskih potreba:

- Omogućiti izgradnju privrednih i športskih ribnjaka
- Osigurati uvijete za izgradnju ribnjaka u zoni bliže rijeci Savi (južni dio Općine)
- Planskim mjerama zaštititi podzemne vode od daljnjeg zagađenja na cjelokupnom teritoriju Općine, kako bi taj vodni resurs mogli iskoristavati u skorijoj i daljnjoj budućnosti, a postojeća odlagališta otpada (divlja) sanirati

Rijeka Sava

Otpadne vode naselja i industrije su značajne za kvalitetu života i stanje prirode te se u daljnjem razdoblju u planskom uređenju prostora postavljaju slijedeći ciljevi:

- U recipijente ispuštati samo pročišćene vode koje zadovoljavaju uvijete kategorizacije tih vodotoka
- Kod prikupljanja otpadnih voda uvoditi gdje god je moguće razdjelnu kanalizaciju radi ekonomičnijeg pročišćavanja
- Otpadne vode mljekarske industrije, stočarskih farmi i drugih sličnih pogona odvojeno prikupljati i pročišćene iskoristavati u poljoprivredi
- Na planirane uređaje za pročišćavanje dovesti otpadne vode svih naselja izgrađujući pritom sabirne i transportne kolektore i mrežu kanalizacije tih naselja
- Prikupljati i pročišćavati i sve ostale otpadne ili zagađene vode na uređajima za pročišćavanje specijalne namjene (centralna deponija)
- Težiti izgradnji internih (zasebnih) uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u industrijskim pogonima do nivoa standarda otpadnih voda domaćinstava, kada je i gdje je to moguće tako pročišćene vode odvesti na mjesni uređaj za pročišćavanje otpadnih voda. Kada taj uvjet spajanja nije ostvariv, tada industrijsku otpadnu vodu treba pročititi do nivoa koji je propisan za prijemnik u koji će te vode biti upuštene.

Na županijskom i općinskom nivou regulacija vodotoka i obrana od poplave je jedinstvena. Zbog toga u daljnjem razdoblju treba težiti ostvarenju slijedećih ciljeva:

- Prikupljati i kontrolirano sprovesti velike vode sustavom vodotoka
- Regulirane vodotoke, obrambene nasipe, zemljane brane i ispusne uređaje na njima održavati u primjerenom stanju kako ne bi nastajale nepravilnosti za vrijeme velikih voda
- Preostale vodotoke ili njihove dijelove, koji još nisu regulirani (pretvoreni u kanale) zadržati u prirodnom obliku, osiguravajući samo nužnu protočnost za velike vode
- U slivovima bujičnih potoka provoditi zaštitu reljefa i šumarskim metodama sanirati degradirana tla. U planovima niže razine označiti zone zabrane sječe, krčenja i gospodarskog iskorištavanja.

Kanali Berić i Jošava

Plavno područje Save

Stanje vodnog gospodarstva, problemi, ciljevi razvoja i planirane aktivnosti

Zaštita od štetnog djelovanja voda i uređenje vodotoka

Da bi se područje Općine Babina Greda zaštitilo od štetnog djelovanja voda, potrebno je pristupiti radovima na produbljenju ili iskopu nove osnovne kanalske mreže. Ovi radovi nisu mogući bez provođenja komasacije kojom bi se osigurali potrebni koridori za osnovnu kanalsku mrežu, jer hidromelioracijske sustave treba stalno dograđivati i kontinuirano održavati. U protivnom i kvalitetno - izvedbena rješenja ne daju očekivane rezultate. Nažalost iskustva pokazuju da je održavanje hidromelioracijskog sustava u razdoblju 1991.- 2000. godina, gotovo potpuno zamrlo.

Zakonom o vodama (NN br. 107/95.) prema članu 97. vodne građevine za melioracionu odvodnju se dijele na:

- osnovni melioracijski objekti za odvodnju (melioracijski objekti I reda i melioracijski objekti II reda)
- detaljni melioracijski objekti za odvodnju (melioracijski objekti III reda, melioracijski objekti IV reda i ostali objekti na melioracijskim kanalima).

Detaljne melioracijske objekte u cijelosti dužni su održavati korisnici.

Održavanje hidromelioracijskog sustava je propisano Pravilnikom o tehničkim, gospodarskim i drugim uvjetima za uređenje sustava melioracione odvodnje, te osnovama za tehničko i gospodarsko održavanje sustava (NN br. 4/98 od 13. siječnja 1998. god.).

Pravilnikom o tehničkim, gospodarskim i drugim uvjetima za uređenje sustava melioracione odvodnje, te osnovama za tehničko i gospodarsko održavanje sustava (članak 16.), Hrvatske vode upravljaju vodnim građevinama za melioracijsku odvodnju, a prema članku 19. ovog Pravilnika, vlasnici i korisnici zemljišta u melioracionom sustavu, dužni su redovno održavati parcelne ili detaljne kanale (melioracijske objekte III i IV. reda) u skladu s

odlukom gradskog vijeća, a Hrvatske vode daju upute za održavanje i obavljaju stručni nadzor nad održavanjem detaljnih melioracijskih objekata.

Prema normativima i standardima "Hrvatskih voda" za redovno održavanje hidromelioracijskih sustava površinske odvodnje predviđeno je:

- Izmuljenje ili rekonstrukciju kanala I reda treba vršiti svakih 15 godina, kanala II reda svakih 10 godina, a izmuljenje - tehničko čišćenje dna melioracijskih kanala III i IV reda svake četiri godine
- Proljetno paljenje trave i korova
- Jednokratna košnja pokosa i bankina na detaljnoj kanalskoj mreži, računati 1,5 puta godišnje
- Jednokratna košnja dna melioracionog kanala, računati 1,5 puta godišnje. Rad je ručno s uklanjanjem iz profila kanala ili ručna košnja vodenog bilja uz prisustvo vode do 0,3 m sa uklanjanjem iz profila kanala
- Čišćenje nanosa iz tipskih pločastih i cijevnih propusta
- Ručno čišćenje nanosa iz kanala na dionicama gdje nije moguć rad strojevima, a prijevoz ručnim kolicima na daljinu koja je potrebna da se nanos izveze na obalu kanala
- Ostali poslovi koji se po potrebi obavljaju na melioracionim kanalima za održavanje njihovog proticajnog profila. Rad ručno.

Da bi se Pravilnik o tehničkim, gospodarskim i drugim uvjetima za uređenje sustava melioracione odvodnje, te osnovama za tehničko i gospodarsko održavanje sustava uopće mogao primijeniti, potrebno je detaljniji melioracioni sustav dovesti u "normalno" stanje funkcioniranja i onda takav sustav redovno održavati. Obzirom da je stanje sustava koji je zbog nedostatka sredstava u lošem stanju, procjena je da se to ne može niti zbog financijskih niti tehničkih razloga izvesti za manje od 4 godine, te je stoga sačinjen plan potrebnih radova za dovođenje sustava u «normalno» stanje, a nakon toga redovno održavanje, kako bi nakon četiri godine pojačanog održavanja mogao normalno funkcionirati uz daljnje redovno održavanje.

- Proljetno paljenje trave i korova vrši se na 30% pokosa i bankina.
U prvoj godini pojačanog održavanja proljetno paljenje je moguće samo na dijelu površina koje nisu obrasle šibljem i stablima. Krčenjem šiblja i sječom stabala povećavaju se i površine na kojima je moguće proljetno paljenje.
- Jednokratna košnja pokosa i bankina na detaljnoj kanalskoj mreži, računato 1,5 puta godišnje.
Košnja je moguća u prvoj godini na 30 % kanala, a povećavala bi se svake godine za površine sa kojih je uklonjeno raslinje i nakon četiri godine pojačanog održavanja na krčenju šiblja i sječe stabala, sva detaljna kanalska mreža bi se kosila u prosjeku 1,5 puta godišnje.
- Jednokratna košnja dna detaljnih melioracionih kanala, računato 1,5 puta godišnje.
Košnja je moguća u prvoj godini također na 30% kanala. Pojačanim održavanjem nakon četiri godine, omogućena je košnja dna svih melioracionih kanala IV reda u prosjeku 1,5 puta godišnje.
- Sječa šiblja sa površine kanala od 70 % u roku od četiri godine da se ukloni šiblje krčilo bi se 17,5 % godišnje, a tada bi bila moguća i potrebna cjelokupna košnja pokosa, dna i bankina na svim kanalima u nadležnosti lokalne uprave i samouprave, svake godine jedan put. Redovnom košnjom pokosa, dna i bankina kanala koja je moguća nakon četiri godine pojačanog održavanja (krčenja, sakupljanja i paljenja) u narednim godinama treba predvidjeti krčenje šiblja na 10 % površine kanala, jer prisustvo vode i biljnih hranjiva koje je voda donijela u kanal pospješuju i ubrzavaju obraslost melioracionih kanala.

- Na površinama koje su sada obrasle šibljem izrasla su i stabla koja također treba ukloniti u roku četiri godine. Nakon četiri godine pojačanog održavanja na detaljnim melioracionim kanalima, moguća je redovna košnja pokosa, dna i bankina kanala, a i predviđenim godišnjim radovima na sječi šiblja spriječava se rast stabala na bankinama, pokosima i dnu kanala u nadležnosti lokalne uprave.
- Izmuljenje detaljne kanalske mreže svake četiri godine sa prosječnom dubinom izmuljenja 0,3 m poboljšava i ubrzava se odvodnja sa poljoprivrednih površina koje štite detaljni melioracioni kanali.

2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora

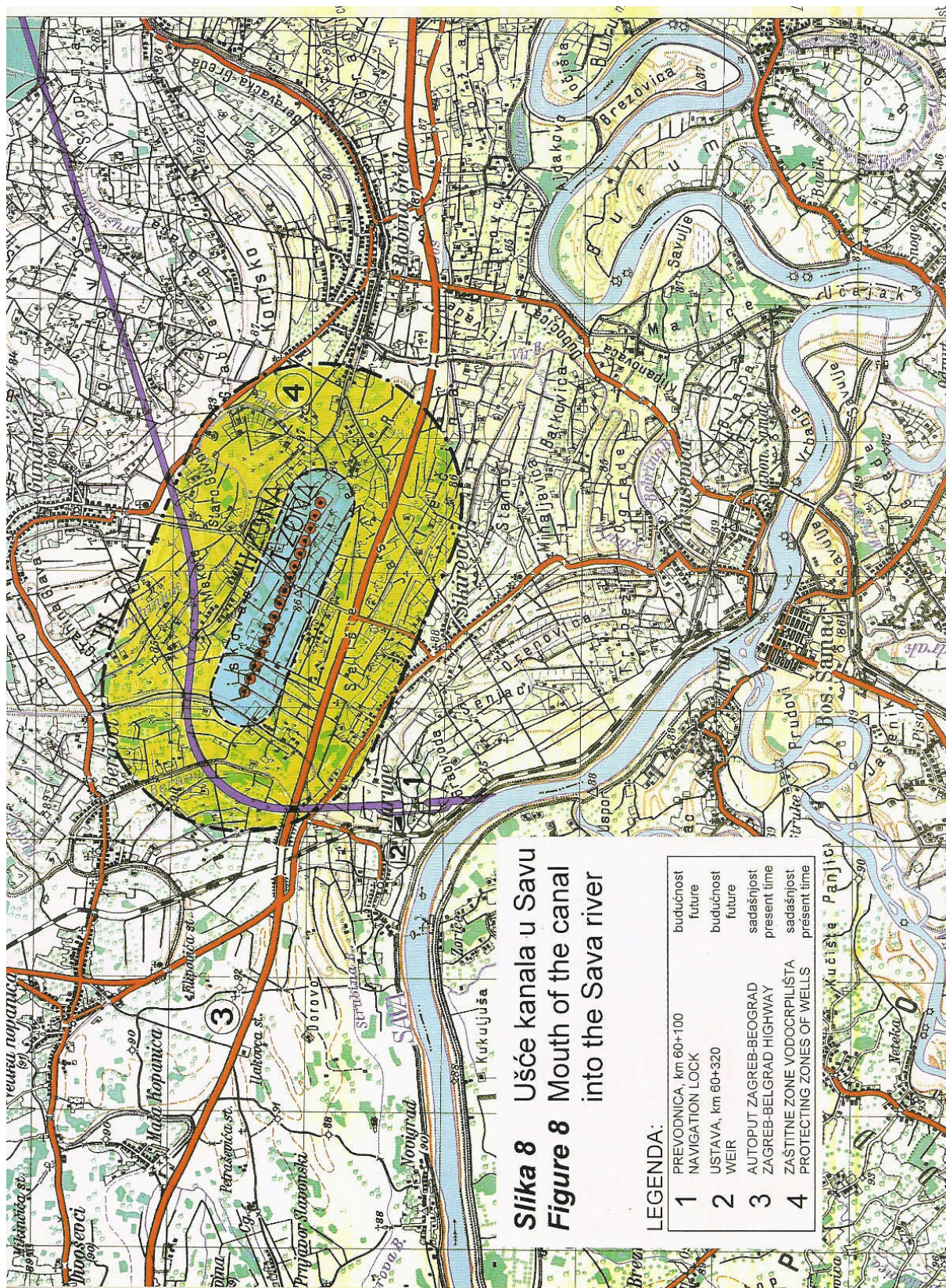
Smjernice za planiranje i uređenje prostora za gradnju isključuju mogućnost umanjena površina kvalitetnih poljoprivrednih i šumskih površina te upućuju na povećanje stupnja zaštite vrijednosti prostora i štedljivo gospodarenje prirodnim resursima. Ograničenja korištenja prostora u smislu lociranja određenih sadržaja odnose se na zaštitu poljoprivrednih površina visoke kvalitete tla, područja uz obale rijeka, područja uz zaštićena povijesna dobra i zaštićenu prirodu.

Ciljevi prostornog razvoja od Županijskog značaja koji se odnose na zaštitu i racionalno korištenje resursa sa područja Općine su:

- zaštita i racionalno raspolaganje vodom:
 - očuvanje rezervi pitke vode,
 - navodnjavanje i odvodnjavanje zemljišta,
 - uređenje vodotoka za plovidbu,
 - zaštita od poplava,
 - otvaranje ribogojilišta,
- racionalno iskorištavanje mineralnih sirovina (pijesak),
- iskorištavanje šuma i obnavljanje šumskih površina,
- racionalno korištenje tla,
- očuvanje i zaštita krajobraza.

Rezerve pitke vode

Podaci o zalihama podzemnih voda na području Županije pokazuju da postoje vrlo velike količine vode koje su osnovica regionalne i lokalne vodoopskrbe u vodnom području. Kvaliteta vode, zaštita okoliša, zahtjevi za većom količinom vode, racionalno korištenje izvorišta voda i općenito vodoopskrba su pitanja koja se rješavaju u više resora što znači da gospodarenje vodama mora imati interdisciplinarni pristup i rješenje.

Zaštitne zone vodocrpilišta i trasa kanala Dunav-Sava

Korištenje mineralnih sirovina (šljunak i pijesak)

Nizina Save je predio bogat kvalitetnim šljunkom i pijeskom koji se koristi za proizvodnju građevinskog materijala. Svaku eksploataciju treba izvršavati po zakonu i propisu te dosljedno provoditi odredbe Zakona o rudarstvu, pri čemu svaki plan-projekt eksploatacije mora sadržavati dio kojim se predviđa sanacija tijekom radova i uređenje prostora nakon eksploatacije.

Eksploatacija šljunka

Šume

Gospodarenje šumama vršit će se prema novoj šumsko-gospodarskoj osnovi koja se temelji na načelima biodiverziteta i obnovljenim resursima. Potrebno je razvijati sve funkcije šume u smislu njihova učinkovitijeg korištenja. Uništene šumske površine potrebno je obnoviti pošumljavanjem.

Ciljevi prostornog razvoja šumarske struke i nadalje su usmjereni na provođenje programa Hrvatskih šuma kroz šumsko-gospodarske osnove. Neophodno je usklađivanje Zakona o zaštiti prirode i Zakona o šumama, te odgovarajućih podzakonskih akata radi preciziranja ovlaštenja i odgovornosti u upravljanju zaštićenim dijelovima prirode, odnosno u gospodarenju šumskim ekosustavima koji pokrivaju znatan dio zaštićenih područja prirode. Prilikom izvođenja različitih zahvata u prostoru, u okviru provođenja procesa procjene utjecaja na okoliš, posebnu pozornost potrebno je pridavati mogućem negativnom utjecaju zahvata na šume i šumsko zemljište, te predvidjeti osnovne mjere za smanjenje odnosno eliminiranje štetnih utjecaja.

Šumsko područje uz rijeku Savu

Racionalno korištenje tla

Tlo je prirodni izvor koji nastaje u dugom vremenskom periodu, a nekontroliranom eksploatacijom (intenzivnom poljoprivredom, zagađivanjem, kontaminiranjem) gubi svoja svojstva i nestaje. Tlo se mora zaštititi s ciljem očuvanja biološke raznolikosti i ostalih povoljnih ekoloških čimbenika. Cilj racionalnog korištenja je da se tlo ne iscrpljuje, već da se obogaćuje. Potrebno je spriječiti nekontroliranu uporabu zaštitnih sredstava u poljoprivrednoj proizvodnji i pridavati veći značaj tzv. organskoj poljoprivredi koja poštuje prirodu biljaka, životinja i krajobraza u cjelini.

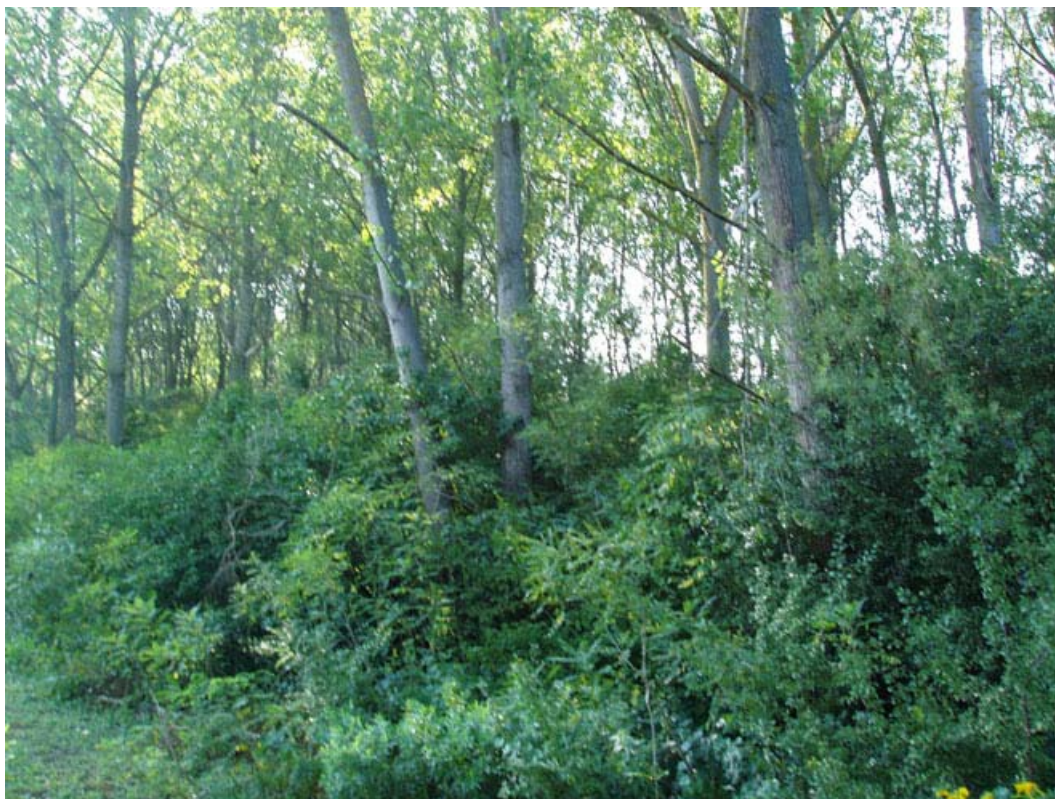
Očuvanje krajobraza

Osnovna zadaća planiranja krajolika je pronaći ravnotežu između prirodnih, ograničenih mogućnosti krajolika i onoga što čovjek svojim iskorištavanjem od njega zahtijeva. Rješenje zadaće leži u takvom prostornom ustrojstvu koje ograničava određene načine korištenja, a predviđa odgovarajuće mjere zaštite sastavnih dijelova krajolika. Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske naglašava da niti jedna djelatnost ne smije trajno poremetiti prirodne režime krajolika, a na prostorima gdje je krajolik oštećen treba izvršiti sanaciju (utvrđivanje izvora i intervencije na mjestu emisija).

Ciljevi racionalnog korištenja sastavnih dijelova krajobraza su:

- svim značajnijim vodoprivrednim zahvatima trebale bi prethoditi studije ukupne ekonomske opravdanosti i studije utjecaja na okoliš s predviđenim mjerama ublažavanja negativnih posljedica po okoliš, kao npr. neprirodna geometrijska regulacija vodotoka i mogući utjecaj na šume i šumsko zemljište
- potrebno je spriječiti nelegalnu i neprikladnu izgradnju objekata (lokacijski i arhitektonski) provođenjem zakonskih odredbi i jačanjem uloge građevinske inspekcije

- sprječavanje usitnjavanja poljoprivrednog zemljišta i smanjenja biološke raznolikosti uništenjem niže šumske vegetacije (šumarci, šibljadi, živice) na rubnim i manjim površinama unutar korištene zemljišne plohe
- ukidati zastarjele tehnologije koje dugoročno onečišćuju i opterećuju prostor.

Vrijedan krajobraz (planirani park prirode)

Zaštita kulturnih dobara

Zaštitu kulturnih dobara treba temeljiti na očuvanju i uspostavljanju uravnoteženog odnosa osnovnih izvornih povijesnih oblika graditeljskog nasljeđa i suvremenih graditeljskih dostignuća osobito u vrijednim povijesnim urbanim i ruralnim cjelinama. Zaštita graditeljskog nasljeđa obuhvaća obnovu i sanaciju razorene i oštećene graditeljskog nasljeđa, istraživanje i vrednovanje graditeljskog nasljeđa, recenziju konzervatorskih studija, uređenje i obnovu povijesnih građevina, zaštitu arheoloških zona i lokaliteta. Prioriteti zaštite graditeljskog nasljeđa su obnova s ciljem očuvanja nacionalnog identiteta, određivanje obveze izrade detaljnih urbanističkih planova naselja značajnih kulturno- povijesnih vrijednosti, te inventarizacija, vrednovanje i kategorizacija kulturnih dobara.

Općina Babina Greda je u svojoj suverenoj i samostalnoj državi za kratko vrijeme doživjela preporod u obnovi kulturnih objekata, cesta i kompletne infrastrukture. Sve ove sadržaje uz očuvanje babogredskog autohtonog života u selu i na stanu, Turistička zajednica Babine Grede nastoji prezentirati svima koji žele upoznati svekoliku autentičnu raskoš ovog ponosnog sela, ali i uživati u slavonskom miru, spokoju uz šumu i potoke bogate ribom.

Tradicionalno dvorište

2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša

Hrvatska se opredijelila za održiv razvoj, što iziskuje uspostavu “osjetljive” ravnoteže između potrebe razvoja i potrebe zaštite prirode. Prostor je ograničeno dobro koje se smije ograničeno koristiti. Prostorno planiranje mora početi od ekoloških karakteristika nosivosti, kapaciteta i održivosti prostora te u tom cilju:

- Očuvati izvornost, biološke raznolikosti prirodnih zajednica i ekološku stabilnost,
- Očuvati kakvoću žive i nežive prirode, te je racionalno koristiti,
- Očuvati i obnavljati kulturne i estetske vrijednosti krajolika,
- Unaprijediti stanje okoliša i osigurati bolje uvjete života,
- Sanirati divlja odlagališta otpada
- Djelomično uređeno odlagalište komunalnog otpada u potpunosti urediti i usuglasiti s županijskim i međuzupanijskim planom za odlaganje komunalnog otpada
- Sanirati napuštene eksploatacije šljunka i pijeska, te ona koja su sada u funkciji, a nakon prestanka eksploatacije na njima.
- Sačuvati podzemne vode visoke kakvoće od mogućeg zagađenja.

Vrijedni dijelovi okoliša

2.2. Ciljevi prostornog razvoja općinskog značaja

2.2.1. Demografski razvoj

Stanovništvo je značajan čimbenik dugoročnog društveno - gospodarskog razvitka i korištenja prostora. Ono u stabilnim prilikama postupno mijenja svoje vitalne značajke, pa se odatle uočava određena sporost demografskih tokova. Na obilježja i razvitak stanovništva djeluju biološki, društveno - gospodarski, kulturno - obrazovni, zdravstveno - socijalni, psihološki, ali i politički i drugi čimbenici. Samo njihovim pozitivnim mijenjanjem moguće je utjecati na zaustavljanje negativnih demografskih tokova i ostvariti uvijete za postizavanje pozitivnih promjena i rezultata u razvitku stanovništva.

Populacijska politika treba biti pronatalitetna i redistributivna. To znači da treba težiti ostvarivanju prirodnog priraštaja stanovništva i njegovom ravnomjernijem razmještanju.

Ciljevi

Dugoročni i prioritetni ciljevi demografskog razvitka Općine su:

- Povećati postojeći lagani rast broja stanovnika povećanjem nataliteta i smanjivanjem mortaliteta,
- Cjelokupni prostor Općine učiniti privlačnim za doseljavanje stanovništva i ostvariti pozitivnu migracijsku bilancu (više doseljenih nego odseljenih na području Općine),
- Postići ravnomjerniji razmještaj stanovništva na prostoru Općine,
- Revitalizirati demografski najugroženija područja Općine,
- Posebno obratiti pozornost pograničnom prostoru i revitalizirati ga,
- Poboljšati kvalitativna obilježja stanovništva, kod čega najveću pozornost treba posvetiti poboljšanju obrazovne strukture stanovništva i prekvalificiranju nezaposlenih. Da bi se što bolje iskoristio postojeći ljudski potencijal, treba poticati i vrednovati znanje, kreativnost i iskustvo,
- Poticati povratnike iz inozemstva da se nasele na prostoru Općine i zaustaviti pretjerani odljev kvalitetnih ljudskih resursa,
- Obnova ruralnih naselja gdje za to postoje objektivne potrebe i mogućnosti.

Mjere

Samo primjenom dugoročne aktivne populacijske politike i uslijed toga zadržavanjem pozitivnih prirodnih i migracijskih tokova, uz dužan gospodarski i društveni razvitak, moguće je u dužem vremenskom razdoblju očekivati daljnje pozitivno kretanje ovih dosadašnjih demografskih trendova i procesa u Općini Babina Greda.

Da bi se povećao natalitet, potrebno je za mlade ljude provoditi poticajnu stambenu politiku, osigurati određeni životni standard, profesionalni standard (normalni radni uvjeti) i demokratski standard (sloboda izbora). Mladim bračnim parovima posebno olakšati zaposlenje i rješenje stambenog pitanja, a posebno valja voditi računa o visokostručnom kadru.

Planom treba osigurati uvijete za povećanje pozitivnih demografskih indeksa, odnosno kao najvažniji razvojni cilj postaviti demografsku obnovu područja Općine. Da bi se taj cilj ostvario potrebno je osigurati kvalitetne razvojne uvijete koji će život na području Općine Babina Greda učiniti atraktivnijim na svim razinama. Ti razvojni uvjeti mogu se prema prioritetima klasificirati u tri skupine.

Prva uključuje fleksibilne prostorne uvijete za razvoj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava koja su najrealniji osnova za ostvarivanje kvalitetnih životnih uvjeta. Kvalitetno zemljište, očuvanost okoliša i bogata lokalna tradicija života na zemlji osnova su za budući razvoj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava kojima treba omogućiti širenje i uvođenje novih proizvodnih tehnologija.

Drugi uvjet je planiranje gospodarskih sadržaja koji će omogućiti zapošljavanje, uz uvažavanje potrebe zaštite najkvalitetnijih poljoprivrednih površina, te zaštitu okoliša od zagađenja.

Treći uvjet je podizanje razine komunalnih i javnih usluga, te podizanje opće razine uređenja naselja. To se primarno odnosi na poboljšanje osnovne komunalne infrastrukture, podizanje razine obrazovanja, bolju zdravstvenu zaštitu, izgradnju novih javnih i društvenih sadržaja, te uređivanje središta naselja.

2.2.2. Odabir prostorno razvojne strukture

Gospodarski razvitak treba temeljiti na optimalnom korištenju komparativnih prednosti Općine i disperziji gospodarskih sadržaja u prostoru uz neophodnu izgradnju infrastrukture, vodeći računa o demografskom potencijalu i zaštiti okoliša. Gospodarstvo se ne smije previše specijalizirati ni za jednu djelatnost, već se mora osloniti na više djelatnosti.

Preduvjet razvoju gospodarstva je planiranje površina i lokacija za gospodarske funkcije na temelju poznatih programa, modernizacija prometnog sustava, te obnove i izgradnje prateće infrastrukture.

Polazeći od današnje strukture gospodarstva i dostignutog stupnja razvitka te uzimajući u obzir tendencije u svijetu i u nas, grane od posebne važnosti za Općinu Babina Greda su:

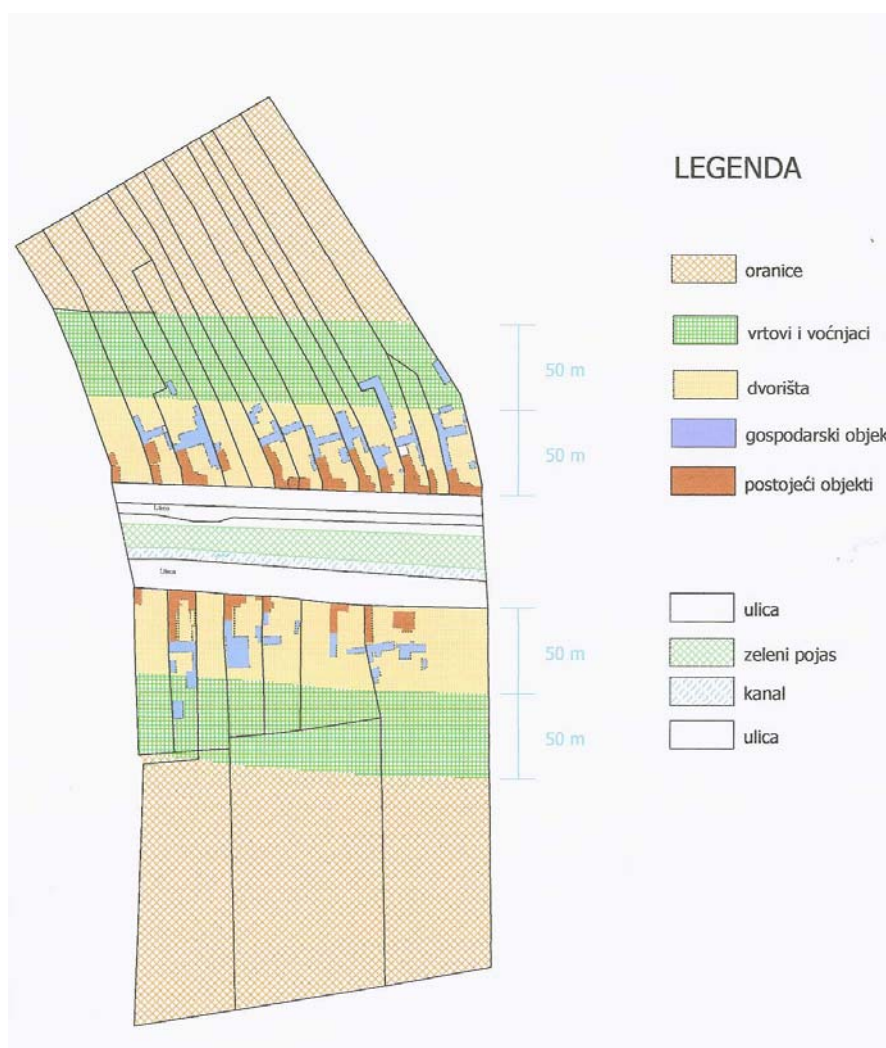
- Prehrambena industrija
- Poljoprivreda
- Šumarstvo
- Građevinarstvo i industrija građevnog materijala
- Razvoj turizma
- Razvoj komunalne infrastrukture
- Razvoj djelatnosti u tercijarnom i kvartalnom sektoru

POLJODJELSTVO

- Osnovni cilj politike u poljodjelstvu je razvijanje suvremenog, djelotvornog, konkurentnog i ekološki čistog poljodjelstva, te ostvarivanje poljodjelskih proizvoda na način da se u najvećoj mjeri zaštite prirodni potencijali zemlje.
- Obzirom da će poljodjelstvo i dalje biti najznačajnija gospodarska grana Općine Babina Greda, te zbog rastuće potražnje za zemljištem valja štititi vrijedna obradiva zemljišta od moguće nekontrolirane izgradnje. Stoga treba u najvećoj mogućoj mjeri čuvati i koristiti zemljišta za poljodjelsku svrhu, a trenutačno neobrađene i zapuštene poljodjelske površine privesti njihovoj svrsi.
- Da bi se povećale plodne poljoprivredne površine, potrebno je gdje je to moguće, pristupiti melioraciji. Kod planiranja gradnje velikih infrastrukturnih objekata trebat će nastojati što više izbjeći kvalitativne poljoprivredne površine.

- Osnova razvitka poljoprivredne proizvodnje mogu biti samo snažna obiteljska gospodarstva, specijalizirana za određenu proizvodnju. S obzirom na nedostatak mlijeka u državi i u regiji treba potencirati mljekarstvo (izgradnja stočnih farmi). Potrebno je riješiti problem distribucije poljoprivrednih proizvoda. Kod poljoprivredne proizvodnje treba voditi računa o nezagađenosti tla i sačuvati ga kako bi se mogla proizvoditi pretežito autohtona hrana (pod kontrolom).

Obiteljska poljoprivredna gospodarstva najznačajniji su razvojni resurs Općine, te značajna osnova na kojoj se može temeljiti budućnost ovog prostora. U izradi plana analizirat će se modeli prostorne organizacije seoskih poljoprivrednih gospodarstva, te će se istražiti i mogućnosti širenja tipičnih struktura koje prevladavaju u prostornoj strukturi naselja.

Organizacija parcele obiteljskog gospodarstva na prethodnoj je shemi ilustrirana tipičnim primjerom uličnog poteza dijela naselja na području Općine Babina Greda. U uličnom pojasu izgrađeni su stambeni objekti, dok se pomoćni i gospodarski objekti razvijaju u dubini parcele.

Iza gospodarskih objekata nalaze se povrtnjak i voćnjak, a iza njih oranice. Dijelovi naselja su se linearno širili, ali su se tokom vremena izvorne parcele i dijelile zbog nasljeđivanja, te je u pojedinim dijelovima naselja došlo do progušćivanja izgradnje.

Osnovne karakteristike tradicionalnog načina uređenja prostora čitaju se na slijedećoj fotografiji koja prikazuje tradicionalnu izduženu prizemnicu «slavonskog» tipa u uličnom dijelu, te gospodarske građevine u dvorišnom dijelu parcele. Vidljiv je i pojas vrtova i voćnjaka koji se nalazi iza dvorišta.

Tradicionalni način uređenja obiteljskog gospodarstva

Razvoj i širenje ovih tipičnih gospodarstava, koja predstavljaju uz izgradnju većih farmi i okrupnjavanje poljoprivrednih površina osnovu budućeg razvoja Općine, ograničeni su postojećom parcelacijom i vlasničkim odnosima. Povećavanje gospodarstva «u širinu» zahtijevalo bi pripajanje susjednih parcela, što je zbog vlasničkih odnosa u pravilu nemoguće. Zbog toga je u izradi plana ispitana mogućnost i opravdanost izgradnje gospodarskih građevina iza postojećeg izgrađenog pojasa naselja, čime će se tradicionalnim gospodarstvima omogućiti širenje «u dubini», na vlastitom zemljištu.

Predloženim konceptom širenja gospodarstva zaštitit će se postojeća prostorna struktura naselja, koja se dominantno doživljava kroz ulične poteze. Ova prostorna struktura nadogradit će se novim elementima koji neće narušiti postojeće prostorne vrijednosti, sliku i ambijent naselja. Pojas u kojem se predviđa izgradnja gospodarskih objekata u postojećoj se organizaciji koristi za vrtove i voćnjake, koji formiraju svojevrstan «zeleni pojas» oko naselja.

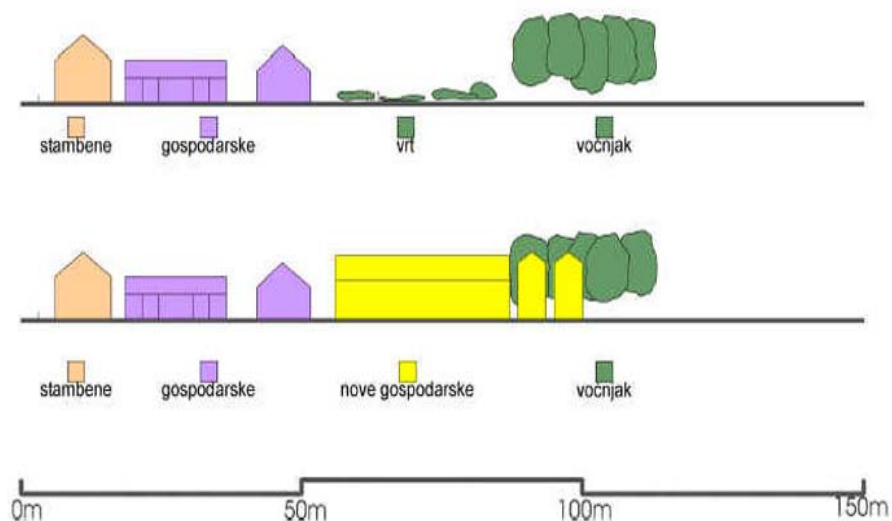
Ovaj je pojas prisutan u vizurama gotovo u istom omjeru kao i široki ulični potezi Babine Grede s zelenim pojasom i kanalima.

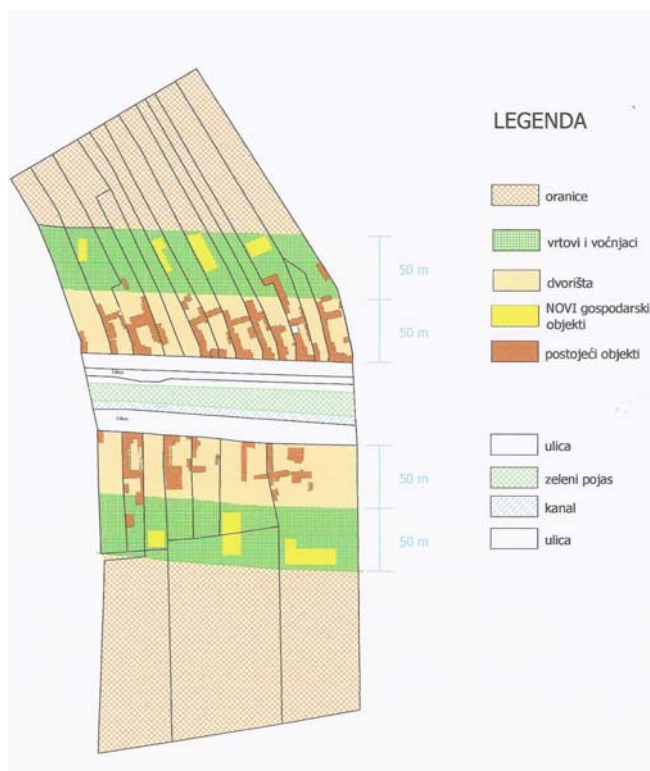
Široki ulični potezi Babine Grede

Odnos tradicionalne organizacije parcele i predloženih novih elemenata prikazan je na sljedećoj skici.

Omogućavanjem izgradnje objekata u ovoj zoni (50-100 m) zaštitit će se zatečena prostorna struktura, a uvjetovanjem ozeljenjavanja dijela tako formirane parcele osigurat će se kontinuitet zelenog pojasa vrtova i voćnjaka koji tradicionalno uokviruje naselja u ovom dijelu Hrvatske. Smještanjem gospodarskih građevina u dubini parcele ostvarit će se dostupnost ovih objekata sa poljoprivrednog zemljišta u čijoj se funkciji oni primarno i grade.

ŠUMARSTVO

- Obzirom na udio šumskih površina (12,58 km²) u ukupnoj površini Općine Babina Greda (79,42 km²) što iznosi 15,84%, od posebnog je interesa zaštita šuma, te održavanje njihove višenamjenske funkcije (gospodarska, zaštitna, sportsko-rekreacijska, turistička).
- Na području Općine Babina Greda valja u najvećoj mjeri koristiti ekološku i socijalnu funkciju šuma, a sve uništene šumske ili neobradive površine valja obnoviti pošumljavanjem.

INDUSTRIJA I PRIVREDA

Na području Općine Babina Greda nema značajnijih industrijskih objekata, izuzev eksploatacije šljunka na Savi i drvne industrije, te prisutnost većeg broja manjih privrednih pogona i obrta, te poduzeća uslužnih djelatnosti. Za razvoj manjih industrijskih pogona i obrta predviđeno je oformiti radne zone u južnom dijelu naselja Babine Grede i to: «Jos» površine 70,23 ha i «Tečine» površine 17,32 ha.

Eksploatacija šljunka

- Prostorni razmještaj proizvodnih kapaciteta temeljiti na uspostavljanju široke mreže manjih i raznolikih proizvodnih jedinica i daljnjem razvoju već formiranih i planiranih većih i složenih gospodarskih cjelina u Babinoj Gredi, a koje su od posebnog značenja za područje Općine.
- Industrija se treba intenzivirati i nastojati potencirati razvitak malog i srednjeg poduzetništva. Industriju treba učiniti proizvodnjom i konkurentnijom, a to se postiže nabavkom moderne tehnologije, uvođenjem učinkovite organizacije, dobrim rukovođenjem i osvajanjem novih tržišta. Osnovni cilj proizvodnje mora biti izvoz.
- Prostorni razmještaj treba temeljiti na uravnoteženom razvoju i zato se predviđa organizacija poslovno industrijske zone u južnom dijelu općinskog središta Babina

Greda, unutar predviđene zone građevinskog područja. Na području gdje se planira poduzetnička aktivnost treba osigurati odgovarajuću infrastrukturu.

Drvena industrija

Uslužna pilana

Obrada kamena

Trgovina građevnim materijalom

TURIZAM

Strateški resurs turizma je visoko vrijedan prostor, čija će vrijednost dugoročno rasti. Potrebno je stvoriti turistički identitet ovog prostora. Razvoj turizma jedan je od načina revitalizacije ruralnog prostora Općine, a time će se poboljšati životni standard stanovništva. S obzirom na potencijal Općine u smislu krajobraznih vrijednosti i izvora geotermalne vode potrebno je potencirati razvitak sljedećih vrsta turizma:

- Športsko-rekreacijski
- Izletnički
- Seoski
- Zdravstveni

Osobito vrijedno područje je pojas uz rijeku Savu (južni dio Općine – Park prirode) i izvor geotermalne vode (zapadni dio Općine).

Izvor geotermalne vode

Jedan od ciljeva prostornog razvoja općinskog i županijskog značaja, pa i šire, je izgradnja ugostiteljsko-turističkog kompleksa uz lokalitet izvora geotermalne vode, čija temperatura pri izlasku ima 92⁰C.

Cilj prostornog plana je zaštititi to područje do privođenja navedenoj konačnoj namjeni, te će se za isti prostor na površini od 56,65 ha u tu svrhu izraditi Detaljni plan uređenja.

Kompleks bi trebao služiti razvoju turističke djelatnosti kao športsko-rekreacijskog, zdravstvenog i ugostiteljsko-turističkog turizma, kao potpora razvoju i seoskog turizma, koristeći visokovrijedan krajobraz, te kulturološko nasljeđe Općine.

Prirodne ljepote krajolika

2.2.3. Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture

Babina Greda kroz povijest

Ako sa zapada želite doći u Vukovarsko-srijemsku županiju, morate prvo ući u jedno od najvećih sela u Slavoniji i ovoj županiji, Babinu Gredu. Selo se pruža dužinom od sedam kilometara od zapada prema sjeveru uz rječicu Beravu u četiri nejednaka reda, a onda opet dvoipolkilometarskom Savskom ulicom prema jugu upravo dodiruje našu najdužu rijeku Savu. Još se krajem 13. i početkom 14. stoljeća staro selo Babina Greda spominje tu nedaleko Save kao posjed Goranskih, a kasnije Boričevića, sve do dolaska Turaka u Slavoniju. Tijekom 16. stoljeća stanovnici ovog sela naseljavaju se na uzvisini Beravačka greda, po predaji, na posjed neke babe Kede po kojoj i dobije ime Babina Greda, odnosno i nastane prezime Kedačići. Polovicom 18. stoljeća selo ima 154 kuće i 1507 žitelja, a od 1766. godine postaje sjedište Babogredske kompanije kad je izgrađena i zgrada kapetanije, današnja zgrada Općine. Zahvaljujući «mjerama» Marije Terezije 1775. godine, Babina Greda dobiva školu i spojena je tvrdom cestom s Gundincima, Šamcem i Cernom.

Od 1872. godine na čelo kapetanije dolazi M. A. Reljković koji tu ostaje do svog umirovljenja 1786. godine. U njegovo je vrijeme Babina Greda ušorena. Naime 1785. godine izvršeno je mjerenje i parceliranje sela te su se svi morali naseliti na određeno zemljište. Početkom 19. stoljeća, točnije 1888. godine, izgrađena je prva zgrada škole. Te godine Babina Greda dobiva i svoju župu, a u vrijeme župnika Bartola Smiloševića, 1835. godine počela se graditi današnja Crkva sv. Lovre. Ona je izgrađena za samo tri godine, 13. svibnja 1838. godine je blagoslovljena. Polovicom 19. stoljeća Babogreci su završili izgradnju i nasipanje današnjeg groblja, a 1867. godine je posvećena i kapelica na groblju. Crkva je 1894. godine dobila današnje orgulje. Godine 1897. je izgrađen stan i ordinacija za liječnika. Od tada do danas Babina Greda ima stalnog liječnika. U prosincu je 1899. godine useljena nova školska zgrada s četiri učionice, dvije zbornice i stan za domara. Iste godine je dovršena i useljena zgrada ljekarne s ljekarnikom.

Početkom 1906. godine napredni Babogreci osnivaju štedionicu u Babinoj Gredi, a odmah 1907. godine otvorena je čitaonica u Čevatovu da bi poslije 1912. godine bila otvorena i Hrvatska seljačka čitaonica u Jelasu, 1923. godine Poljodjelska u Donjoj maloj, a 1935. Seljačka sloga pod Beravom. DVD Babogreci osnivaju 1923. godine i NK «Viktorija». Zahvaljujući učitelju Anđelku Škrinjariću 1925. godine Babogreci obilježavaju 1000. godina hrvatskog kraljevstva, a 28. 10. 1928. godine otkrivena je spomen ploča kralju Tomislavu. Od 1929. godine u selu postoji Mljekarska zadruga, a 1929. i mljekara. Tijekom Drugog svjetskog rata 1924. godine izgrađena je veterinarska stanica, a tad se osniva i Konjogojstvena udruga. Poslije rata 1948. godine izgrađen je dom kulture, a 1950. u selu je zasjala prva žarulja.

Kulturno-prosvjetni život u selu počinje cvjetati u Babinoj Gredi od 1909. godine, kad je osnovano Tamburaško pjevačko društvo «Zvonimir» i 1911. pri župnom uredu «Stojanović društvo». Ova dva folklorna društva djeluju sve do 1945. godine. Poslije rata članovi ovih društava okupljaju se pri čitaonici «Seljačka sloga» sve do 1958. godine kada je osnovan KUD «Mijat Stojanović». Ovo je društvo sudjelovalo na svim smotrama koje se održavaju u našoj republici i za svoj je rad nagrađivano najvišim državnim priznanjima, povodom 70-obljetnice rada 1979. godine. Od tada se svake godine organiziraju dramsko-folklorne večeri

pod imenom dr. Matije Bačića (osnivač «Zvonimira»). Društvo čuva bogate nošnje i sve babogredsko folklorno blago. Uz KUD u selu djeluje: NK «Šokadija» koja se natječe u 1. županijskoj ligi, Šahovski klub «Šokadija», SRD «Berava» i Konjogojstvena udruga osnovana 1942. godine. Od 1980. godine se u Babinoj Gredi održava manifestacija «Konji bjelci» s jedinstvenim sadržajima, natjecanjima konjogojaca u nekad svakodnevnim radnjama s konjima (vezivanju repova, uprezanju i sklapanju kola i dr.) na kojoj je bio 1995. godine predsjednik naše države dr. Franjo Tuđman s diplomatskim zborom.

Uz ove priredbe Babogreci su veoma ponosni na babogredski likovni krug okupljen oko naše poznate naivne slikarice, pučke pjesnikinje, Ane Verić uz koju djeluju Katica Vuković, Jadranka Jurković, Kata Rogić, Marija Jozinović, Reza Čivić, Ivanka Varga, Željko Knežević i Adam Gregorović.

Spomenik kulture - bivša brijačnica

RAZVOJ NASELJA

Mreža i funkcija naselja moraju biti u funkciji stvaranja policentričnog sustava. Razvoj naselja jačanjem centralnih funkcija treba poticati osobito u istočnim i južnim pograničnim područjima Županije. Prema sustavu središnjih naselja i razvojnih središta Babina Greda se tretira kao veće lokalno središte.

Novim teritorijalnim ustrojstvom lokalne samouprave postojeći sustav središnjih funkcija dopunit će se u skladu s novim potrebama.

U planiranju sustava središnjih funkcija polazi se od stava da će u općinskim središtima svoje potrebe zadovoljavati stanovništvo samog naselja i ostalih naselja koja pripadaju općini u dijelu osnovnog obrazovanja, primarne zdravstvene zaštite, upravnih poslova kao i osnovnih kulturnih potreba.

Babina Greda je općinsko središte, ali nema gravitacijsko područje u smislu pripadajućih naselja.

Ustrojstvom upravnih funkcija od općinske kao najniže do županjske kao znatno više razine, polazi se od toga da će postojati potrebe, a najviše iz prostornih razloga, objediniti određene upravne funkcije za nekoliko općina na jedno mjesto, primjerice uređenje prostora i sudstvo. Isto tako postoji potreba pružanja ostalih usluga više razine, a to bi se moglo locirati u naselja više kategorije centraliteta. To se odnosi na srednje obrazovanje, specijalističke zdravstvene usluge, rješavanje socijalne skrbi.

Osnovni ciljevi urbanog razvoja

- Glavni cilj je održivi razvitak naselja odnosno kvaliteta življenja stanovnika u njima, što znači kvalitetne usluge, opskrbu, obrazovanje, kulturu, socijalne i zdravstvene usluge, komunalnu opremljenost i rekreacijsko-športske sadržaje uz očuvanje prirodnih resursa.
- Unapređenje kvalitete osnovnih vrijednosti fizičke, prostorno-gospodarske i socijalne sfere u kojoj ljudi žive.
- Vrednovanje i poštivanje brojnih različitosti i posebnosti pojedinih prostornih cjelina.
- Racionalizacija granica građevinskih područja sa svrhom racionalnog korištenja prostora.
- Unapređivanje fizionomskih obilježja naselja poticanjem, održavanjem i stvaranjem urbanih elemenata u općinsko središtu, te zaštitom vrijednih ruralnih elemenata na području Općine. Očuvanje i unapređivanje sadržajne strukture naselja.
- Pojačan interes za građenjem stambenih zgrada u općinskom središtu treba pratiti odgovarajućim mjerama prostornog uređenja i sprečavati neplansko građenje.
- Aktivno treba provoditi mjere zaštite prirode, a osobito područja uz obale vodotoka i rubove šumskih predjela.
- Do zaživljavanja mjera, poticanja i boljeg iskorištenja građevinskog zemljišta, proširenja građevinskih područja odobravati na temelju konkretnih programa, a ne kao ponudbenu opciju.

Centar Babine Grede

RAZVOJ DRUŠTVENE INFRASTRUKTURE

Cilj razvoja društvene infrastrukture, odnosno središnjih uslužnih funkcija je podizanje standarda i kvalitete života stanovništva koje koristi njezine usluge. Ekonomičnijim, racionalnijim i funkcionalnijim prostornim rasporedom tih funkcija postići će se veći stupanj homogeniziranosti prostora.

OBRAZOVANJE

Predškolski odgoj: U Babinoj Gredi nema Dječjeg vrtića, te je cilj prostornog razvoja organizirati predškolski odgoj u zoni centra naselja, a u okviru izrade Detaljnog plana uređenja zone centra.

Osnovna škola: Babina Greda ima Osnovnu školu Mijat Stojanović, od I – VIII razreda, uz koju se planira izgradnja sportske dvorane. Dvorište Osnovne škole opremljeno je za aktivnosti sportske-rekreacije.

Osnovna škola Mijat Stojanović u ulici Kralja Tomislava

Permanentno obrazovanje: Stanovništvu Općine Babina Greda treba omogućiti permanentno obrazovanje otvaranjem Pučkog otvorenog učilišta u općinskom središtu Babine Grede u okviru Doma kulture.

Dom kulture i kino dvorana u ulici J. Blažekovića

UPRAVA I ADMINISTRACIJA

Za sadržaje javnih službi lokalne samouprave na općinskoj i mjesnoj razini osigurani su adekvatni prostori, te nesmetani uvjeti za rad i razvoj. U središtu Babine Grede nalazi se zgrada Općine u ulici Vladimira Nazora 3.

Zgrada Općine

KULTURA

Poboljšanjem obrazovne strukture i kulturne razine stanovništva, povećat će se i potreba za kulturnim, umjetničkim, informacijskim i tehničkim aktivnostima.

Za potrebe afirmacije kulturnih sadržaja poboljšati polivalentne prostore u općinskom središtu (kino dvorana). Uz zgradu općine u ulici Vladimira Nazora nalazi se muzej Babine Grede. Od ostalih kulturnih ustanova najzastupljenije su čitaonice i to: HSC «Jelas», HČ «Čelatovo», HČ «Seljačka Sloga» - Berava, Poljodjelska čitaonica «Donja mala», čitaonica u Savskoj ulici, čitaonica «Ritić», čitaonica «Kladavac».

U općini Babina Greda aktivno je kulturno umjetničko društvo «Mijat Sojanović» te likovni krug.

Muzej uz zgradu Općine

ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB

Zdravstvo i socijalna skrb važan su čimbenik za unapređenje kvalitete življenja. Zdravstvo obuhvaća zdravstveno osiguranje, zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb. Cilj je da sve osobe budu obuhvaćene zdravstvenim osiguranjem. Socijalna skrb mora biti tako organizirana da omogući približno jednake uvijete života svim stanovnicima. U općinskom središtu postoji zdravstvena stanica, ambulanta primarne zdravstvene zaštite čiju djelatnost treba podići na višu razinu. Od zdravstvenih ustanova u općinskom središtu nalazi se i ljekarna.

Poljodjelska čitaonica “Donja mala” 1938. godine

Ambulanta primarne zdravstvene zaštite

VETERINARSKA ZAŠTITA

U općinskom središtu postoji veterinarska ambulanta čiju će djelatnost trebati podići na veću razinu razvojem stočarske proizvodnje.

Veterinarska stanica

UDRUGE GRAĐANA

Udruge građana, političke stranke i druge organizacije rezultat su prava građana na slobodno interesno udruživanje s ciljem zadovoljavanja nekih svojih potreba. Za tu svrhu treba osigurati prostor ili slobodni termin u okviru polivalentnih prostora (buduća planirana gradnja objekta javnog sadržaja).

Poljoprivredna zadruga Škopinjak

Od udruga građana na području Općine djeluju: Poljoprivredna zadruga Škopinjak, konjogojska udruga, manifestacija «Konji bijelci», dobrovoljno vatrogasno društvo (DVD), udruga umirovljenika i dr.

Dobrovoljno vatrogasno društvo

Udruga umirovljenika

SPORT I REKREACIJA

Općina Babina Greda ima bogatu sportsku tradiciju. Osnovni ciljevi afirmacije sportske kulture su:

- Razvoj i širenje sportsko-rekreacijske kulture treba omogućiti poticanjem rada sportskih klubova i društava.
- U okviru Osnovne škole organizirati školske sportske klubove.
- Planirati poboljšanje usluge postojećih sportskih terena, izgradnju novih, te obavezno izgradnju zatvorenih objekata za tu namjenu
- Kod planiranja sportsko-rekreacijskih centara paziti da ponuda bude raznolika i pogodna za masovni sport. Najveći potencijal za rekreaciju su sačuvani prirodni kompleksi.
- U okviru ugostiteljsko-turističke i sportsko-rekreacijske zone planirati veći broj sadržaja sportskog karaktera.

Na području Općine Babina greda aktivne su sportske udruge: nogometni klub «Šokadija», lovačka udruga «Jastreb», sportsko ribolovna udruga «Berava» i šahovski klub.

Osim nogometnog igrališta NK Šokadija u Babinoj Gredi postoji i hipodrom, te veći broj terena za ostale sportove.

Nogometno igralište NK «Šokadija»

RAZVOJ PROMETNE INFRASTRUKTURE

Ciljevi razvoja prometa na području Vukovarsko-srijemske županije su: izgraditi sustav državnih cesta (autocesta i brzih cesta) koje će bolje povezati Županiju sa prometnim sustavom RH i susjednih država, izgraditi i modernizirati županijske ceste rekonstrukcijom postojećih i izgradnjom novih smjerova, promet voditi rubno u donosu na područja veće gustoće izgradnje (veća naselja), osigurati prometnu povezanost i mogućnost odabira sustava prijevoza, a posebno javnog prijevoza, omogućiti etapnu realizaciju planirane modernizacije i izgradnje prometnog sustava i poticati razvoj integralnog prometa. Planom su predložene: izmjene i dopune koridora javnih cesta, obilaznice na prolazu državnih i županijskih cesta kroz naselja, te usklađenja cestovne mreže s drugim korisnicima prostora posebno s planovima plinifikacije, vodoopskrbe, odvodnje, telekomunikacija te prioritetima zaštite poljoprivrednog i šumskog zemljišta.

Na području Općine Babina Greda najznačajniji cestovni pravci su: autocesta D-4, državna cesta D-520, županijska cesta 4211 Cerna-Babina Greda, županijska cesta 4218 Gundinci-Babina Greda-Štitar, te lokalna cesta 46017 Prkovci – Babina Greda.

Budućnost riječnog prometa na Savi na području promatranog prostora koji je uzvodno od ušća planiranog višenamjenskog kanala Dunav-Sava, ovisit će prvenstveno o uređenju odnosa sa susjednim državama. Osim toga za intenzivniji riječni promet potrebno je urediti korito rijeke Save.

Izgradnjom planiranog kanala Dunav-Sava i pristaništa, odnosno robno-transportnog centra u Vinkovcima prostor općine Babina Greda se može efikasno uključiti u sustav riječnih plovnih putova Europe.

- U odnosu na prometno značenje i u skladu s prometnim opterećenjima, potrebno je izvršiti uređenje županijske, lokalnih i nerazvrstanih cesta i uklopiti ih u prometnu mrežu Županije.
- Poboljšati prometno tehničke elemente na svim prometnim koridorima radi postizanje veće sigurnosti u prometu.
- Podizati razinu prometne usluznosti.

RAZVOJ KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

Smjernice razvoja telekomunikacija obuhvaćaju: sanaciju ili izgradnju novih pretplatničkih stupnjeva, polaganje svjetlovodnih kabela i širenje mobilne mreže. Ostvarenje ovih ciljeva omogućiti će potrebno proširenje svih mjesnih mreža i pružiti cjelokupni raspoloživi asortiman usluga svim korisnicima.

Prostornim planom uređenja Općine odrediti prostorne i funkcionalne odrednice izgradnje sustava elektroopskrbe te posebno obratiti pozornost na: određivanje smještaja objekata sustava elektroopskrbe u donosu na građevinsko područje, koridore ostale infrastrukture, zaštitu područja kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta i šuma, dalekovode planirati izvan građevinskih područja objedinjavanjem koridora s drugom infrastrukturom radi zaštite šumskog i vrijednog poljoprivrednog zemljišta. Opskrbu zadovoljavajućom količinom električne energije na području Općine treba izvršiti sanacijom prijenosne i distribucijske mreže, odrediti rješenja za izgradnju prijenosne elektroenergetske mreže kako bi se osigurala sigurnost napajanja električnom energijom potrošača na području Općine.

U okviru aktivnosti u oblasti plinoopskrbe izgrađen je dobavni visokotlačni plinovod Županja-Babina Greda. Srednjetlačna plinska mreža na području Općine Babina Greda djelomično je izgrađena. Od ukupne predviđene duljine 36600 m izgrađeno je cca. 25600 m, a ostatak se predviđa izvesti u narednim godinama u koliko se ukažu potrebe. Planira se izgraditi dionica od lokacije buduće plinske redukcijske stanice prema naselju Cerna ukupne duljine cca. 6500 m i dio plinske mreže južno od autoceste cca. 4500 m. Kada se bude podizao tlak u visokotlačnom plinovodu Županja-Babina Greda bit će potrebno izgraditi redukcijsku postaju na ulazu u Babinu gredu u svrhu snižavanja tlaka u srednjetlačnoj plinskoj mreži. Projektirani radni tlak plina u ST plinskoj mreži: $p_{\min} = 1 \text{ bar}$ do $p_{\max} = 4 \text{ bar}$.

Rješenje vodoopskrbe Općine Babina Greda treba temeljiti na uspostavi cjelovitog sustava koji će distribucijom vode sigurnih izvorišta osigurati potrebne količine kvalitetne vode za sadašnje i buduće potrebe. Usporedno s problemima vodoopskrbe Općine potrebno je provoditi mjere s ciljem postizanja učinkovitijeg djelovanja postojećih vodoopskrbnih sustava. Ističe se potreba odvajanja pripreme sanitarne i tehnološke vode za veće gospodarske sustave. Vodoopskrba naselja ne smije ovisiti o samo jednom izvorištu ili jednom sustavu dobave i to zbog neočekivanih vodoopskrbnih zahtijeva, neočekivanih hidroloških uvjeta ili izvanrednih situacija. Cilj je razvijati takav sustav koji će povećati strategijsku i pogonsku sigurnost vodoopskrbe u cijelom području.

Na području Općine nužno je definirati i planirati sustav odvodnje s uređajima za pročišćavanje koji će prihvaćati otpadne vode naselja. Realizaciju sustava odvodnje treba provoditi postupno, sukladno količini otpadnih voda, osobitostima recipijenata te gospodarskim mogućnostima gradnje i održavanja uređaja. Industrije koje nisu obuhvaćene sustavima za odvodnju i pročišćavanje voda naselja moraju izgraditi vlastite sustave odvodnje i uređaje za pročišćavanje. Cilj je na razini PPUO-a izrada plana odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda naselja i industrijske zone, tj. izrada dokumentacije kojom bi se odredio temeljan koncept odvodnje određivanjem vrste sustava (mješoviti ili razdjelni), prostornog obuhvata (naselja koja se na te sustave priključuju), određivanjem koridora kolektora, smještaj uređaja za pročišćavanje, te uvjete prihvata pročišćenih voda u odnosu na osobitosti recipijenta. Nužno je pristupiti kompleksnom uređenju zemljišta, a posebno uređenju glavnih vodotoka - odvodnih recipijenata. Potrebno je izraditi plan navodnjavanja kvalitetnih poljoprivrednih površina vezano uz izgradnju kanala Dunav – Sava. Zaštitu od voda treba provoditi rekonstrukcijom i izgradnjom obaloutvrda, regulacijskih radova i nasipa uz sve vodotoke. Odvodnja suvišnih voda, zaobalja riješit će se izgradnjom kanala Sava-Dunav.

- Poštanske usluge približiti građanima boljom organizacijom ureda
- Omogućiti veće korištenje informacijske tehnologije omogućenjem konkurencije u nuđenju telekomunikacijskih usluga
- Osigurati priključke na plinoopskrbnu mrežu. Osigurati dovoljne količine plina i za ekstremne uvijete, te težiti sniženjem troškova
- Provesti zamjenu zračne podzemnom elektroenergetskom mrežom. Modernizirati trafostanice i veze s njima.
- Povećati sigurnost snabdijevanja pitkom vodom iz vodoopskrbnog sustava
- Graditi mjesne kanalizacijske kolektore i mreže u prstenu naselja oko Babine Grede povezujući ih na planirani uređaj za pročišćavanje otpadnih voda.

Trafostanica 35 kV

Jedinica poštanske mreže

2.2.4. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina

Suvremena zamisao očuvanja prirodnih, krajobraznih i kulturno-povijesnih (graditeljskih) vrijednosti polazi od pretpostavke sveobuhvatne (cjelovite, integralne) zaštite pri čemu je nemoguće utvrditi njihovu međusobnu granicu. Prirodne, krajobrazne i graditeljske vrijednosti međusobno se isprepleću, često i međusobno uvjetuju. Iako se zaštita provodi po posebnim (različitim) zakonima, prostorni plan je prilika za sveobuhvatno sagledavanje i cjelovitu zaštitu. U cilju sustavne skrbi za zaštitu graditeljske baštine, kako je određeno u Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske, osnovna opredjeljenja su slijedeća:

- Uspostava cjelovitog i usklađenog sustava zaštite prirodnih i kulturnih vrijednosti prostora;
- Neprekidno istraživanje i vrednovanje graditeljske baštine te poticanje temeljne stručne i znanstvene obrade radi djelotvornije zaštite, ali i radi uključivanja u razvojne programe;
- Zaštita arheoloških predjela i mjesta u skladu s načelima arheološke struke i konzervatorske djelatnosti;
- Uspostava uravnoteženih odnosa između osnovnih izvornih povijesnih oblika graditeljske baštine i suvremenih graditeljskih pojava, osobito na području povijesnih urbanih i ruralnih cjelina, radi očuvanja njihovih povijesnih vrijednosti koje svjedoče o identitetu područja kojemu pripadaju;
- U sklopu modela revitalizacije seoskih cjelina primijeniti integralne oblike zaštite, te poticati osnivanje muzeja na otvorenom i predstavljanja narodnoga stvaralaštva radi odgojno obrazovnih, ekoloških i turističkih učinaka.

Tradicionalno gospodarstvo

U suvremenom pristupu zaštiti baštine uveden je pojam «prostorna baština» koji podrazumijeva “topografski definirana područja u kojima je osobito izražen kvalitetan suživot kulturne baštine i prirodnih osobitosti sredine, odnosno kao cjelina je znatnih povijesnih, arheoloških, umjetničkih, kulturnih, znanstvenih, socijalnih i tehničkih vrijednosti”. Uz tradicijski pojam zaštite spomenika kulture i prirode, ravnopravno se pojavljuje i zaštita kulturnih i prirodnih dobara ili zaštita kulturnih, prirodnih i krajobraznih vrijednosti, odnosno vrednovanje svih oblika proizvoda prirode i ljudske stvaralačke djelatnosti.

Osnovne postavke prostornog planiranja u smislu zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina su:

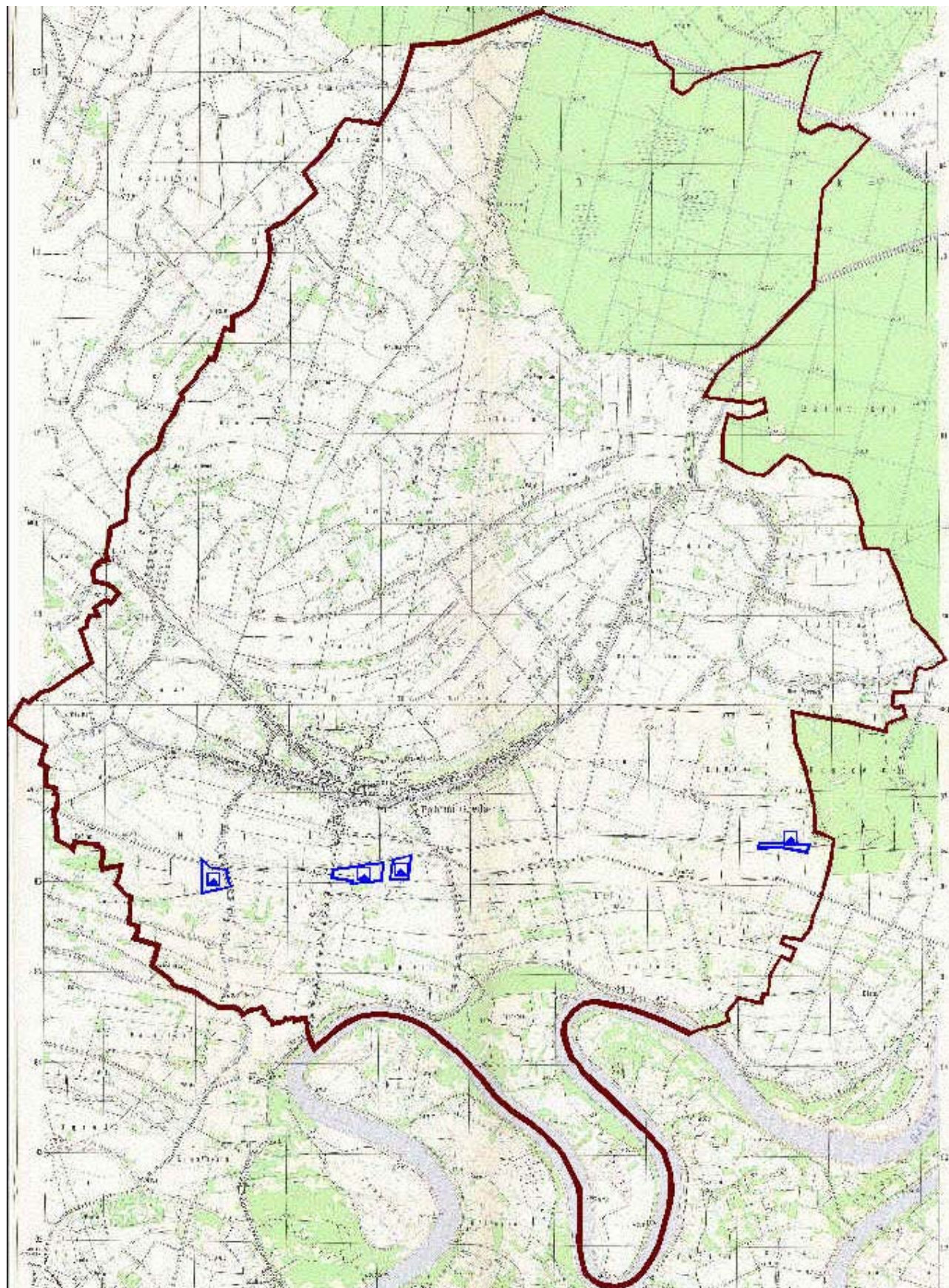
- Prirodne krajolike treba sačuvati, osigurati prirodnu raznolikost i zaštititi biotički potencijal, naročito onaj koji je osobnost ovog područja.
- Sačuvati prirodne vodotoke izvan i unutar naselja kao vrijedne pejzažne elemente sa svim prirodnim elementima.
- U području rijeke Save, na krajnjem južnom predjelu Općine Babina Greda, planirati park prirode (šume i riječni rukavci).
- Posebno štititi šume na prostoru Općine Babina Greda
- Trase infrastrukturnih objekata valja usmjeriti i voditi tako da se koriste zajednički koridori, te da se isključe iz zona koje su pod posebnim režimom zaštite prirode.
- Očuvati spomenike kulturne baštine u neokrnjenom i izvornom stanju.
- Sprječiti svaku vrstu radnji koje bi mogle neposredno ili posredno promijeniti svojstvo, oblik, značenje ili izgled spomenika kulturne baštine, a time umanjiti i njegovu vrijednost.

Novo gospodarstvo- zadržan tradicionalni oblik

POPIS KULTURNE BAŠTINE OPĆINE BABINA GREDA

REGISTRIRANA KULTURNA DOBRA	VRSTA SPOMENIKA
Župna crkva sv. Lovre, Đakona i Mučenika	Sakralna
Privatna zbirka Ane Verić	Pokretna
Tećine, srednjovjekovno nalazište	Arheološki
Ritići i Jos, prapovijesno nalazište	Arheološki
Ritić, srednjovjekovno nalazište	Arheološki
Rastovica Donja, srednjovjekovno nalazište	Arheološki
Spomenik Kralju Tomislavu – centar	Profana
Stambena prizemnica, V. Nazora 87	Profana
Stambena prizemnica, V. Nazora 201	Profana
Zgrada Općine, V. Nazora 3	Profana
Stambeno-poslovna prizemnica, M.Stojanovića 6	Profana
Stambena prizemnica, M. Stojanovića 170	Profana
Stambena prizemnica, Strossmayerova 54	Profana
Stambena prizemnica, M. Gupca 44	Profana
Kapela u ulici V. Nazora	Sakralna
Kapela, poklonac kraj Berave	Sakralna
Kapela, B. Radića	Sakralna
Poklonac, M. Gupca	Sakralna
Poklonac, Strossmayerova	Sakralna
Spomenik palim borcima i ŽTF u centru naselja (spomenik je preimenovan u spomenik svim Hrvatima palim za slobodu Hrvatske)	Spomenik antifašizma
Spomen grobnica na mjesnom groblju	Spomenik antifašizma
Spomenik palim borcima (predjel Kladavac)	Spomenik antifašizma

Preventivno zaštićeni arheološki lokaliteti

OPĆINA BABINA GREDA – POPIS EVIDENTIRANIH, PREVENTIVNO ZAŠTIĆENIH I REGISTRIRANIH KULTURNIH DOBARA

OPĆINA NASELJE E- evidentiran R- registriran P- preventivno zaštićen	PROFANE GRAĐEVINE			SAKRALNE GRAĐEVINE			ETNOLOŠKA ZBIRKA			ARHEOLOŠKI LOKALITETI			SPOMENICI ANTIFAŠIZMA I DOMOVINSKOG RATA		
	E	R	P	E	R	P	E	R	P	E	R	P	E	R	P
BABINA GREDA			9		1			1				4			4

Crkva Sv. Lovre

Interijer crkve Sv. Lovre

2.3. Ciljevi prostornog uređenja naselja na području Općine

2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora

Uređenje prostora naselja treba temeljiti na optimalnim gustoćama koje neće biti manje od postojećih u izgrađenim dijelovima naselja, planiranju odgovarajućih prostora za javne sadržaje, te opremanju zemljišta komunalnom infrastrukturom.

1. Planiranje i uređenje prostora naselja mora obuhvatiti ne samo prostor i njegovo funkcionalno uređenje, već i sve pojave okoliša koje se pojavljuju u tom prostoru (vode, zrak, tlo, vegetacija, mineralne sirovine) i to ne samo kao površine nego i kao supstancu i međusobno djelovanje.
2. Koristiti prostor i okoliš tako da ne dođe do njegovog nepovratnog uništenja, odnosno da se neobnovljivi i obnovljivi resursi koriste tako, da se omogući trajan i kvalitetan održiv razvoj i u vrijeme kada će ih koristiti i buduće generacije.
3. Zaustavljanje nepotrebnog zauzimanja prostora za izgradnju naselja, odnosno građevinskog područja te na gradnju, rekonstrukciju i modernizaciju infrastrukturnih mreža,
4. Prioritetno lociranje gospodarskih djelatnosti u već formiranim zonama tih djelatnosti, po potrebi uz nužna proširenja i tamo gdje infrastruktura to omogućava (povećanje građevnog područja u dubini parcele),
5. Planiranje infrastrukturnih koridora uz prethodno ispitivanje kapaciteta i funkcionalnosti postojećih, s ciljem da se oni maksimalno iskoriste i poboljšaju. U slučaju odabira novih, potrebno je izbjegavati zauzimanja površina vrijednijih resursa.
6. Građenje građevina izvan građevinskog područja mora biti tako da ne mogu nastajati nova naselja, ulice i grupe građevina, građevine uz obalu vodotoka, uz prometnice, uz vrijedno uređeno poljoprivredno i šumsko zemljište
7. Građenje izvan građevinskih područja mora biti uklopljeno u krajolik s ciljem očuvanja prirodnog prostora – njegove konfiguracije, šuma, vrijednog poljoprivrednog zemljišta. Za takvo građenje je potrebno osigurati uvjete zaštite okoliša, a posebno odvodnje i zaštite voda, te zbrinjavanje otpada.
Građenje na zemljištu I – V bonitetne kategorije može se odobriti samo iznimno.

2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja naselja

Prostorni plan Vukovarsko-srijemske županije predložio je način utvrđivanja građevinskih područja temeljem sljedećih kriterija:

- Građevinsko područje mora sadržavati podatke o iskorištenosti postojećeg,
- Obrazložiti zauzetost prostora po stanovniku,
- Osigurati prostor za razvoj naselja s tim da neizgrađeni dio bude manji od građevinskog područja do 25%,
- Mogućnost povećanja stanovanja (GUP-ovima, UPU-ima i DPU-ima obvezno planirati i čuvati područja za stanovanje viših i srednjih gustoća),
- Mogućnost minimaliziranja građevinskog područja uz županijske ceste,
- Mogućnosti grupiranja poslovne, javne i društvene te mješovite namjene i formiranja centra naselja,

- Pri utvrđivanju građevinskih područja voditi računa o očuvanju i zaštiti vrijednih i osobito vrijednih poljoprivrednih površina, šuma, te zaštićenih objekata prirodne baštine.
- Iz dosadašnjim planom utvrđenih građevinskih područja isključiti zelene površine, te površine namijenjene za strukture koje se Zakonom o prostornom uređenju mogu graditi izvan građevinskog područja.
- Mjerama porezne politike potrebno je stimulirati korištenje zemljišta opremljenog infrastrukturom unutar građevinskog područja kao građevinsko, a ne kao poljoprivredno ili ono neprivedeno osnovnoj namjeni. Na taj način doprinijet će se svrsishodnijem korištenju građevinskog zemljišta, te prometne i komunalne infrastrukture unutar granica građevinskog područja.

Prilikom određivanja optimalne veličine i oblika građevinskog područja za naselje utvrđeno je:

- morfologija naselja,
 - topografske i reljefno-klimatske činitelje,
 - moguće pravce i načine širenja (razvoja) naselja,
 - sadašnji i planirani stupanj urbanizacije,
 - eventualne posebne uvjete korištenja, posebna ograničenja u korištenju i posebne mjere uređenja i zaštite,
 - pokrivenost infrastrukturom,
 - pružanje uz županijske ceste čije se trase neće izmiještati,
 - obvezu izrade prostornih planova užeg područja, načine usmjeravanja,
 - izgradnje u pojedina područja, pripreme i uređenja zemljišta za izgradnju.
- Predvidjeti unutar građevinskog područja površine potrebne za organiziranje zona male privrede.

2.3.3. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture

UNAPREĐENJE UREĐENJA NASELJA

Glavni cilj i obveza vezani za unapređenje uređenja naselja preuzeti iz Prostornog plana Vukovarsko-srijemske županije odnose se na racionalno korištenje prostora za izgradnju naselja, odnosno određivanje građevinskog područja. Prostor za razvoj naselja mora biti utemeljen na nekoliko kriterija, od kojih su posebno važni optimalna gustoća stanovanja, argumentirane demografske i razvojne perspektive, očuvanje poljodjelskih, šumskih i vodnih resursa i optimalna organizacija naselja s naglaskom na uvjetovanost komunalnog infrastrukturnog opremanja. Ključni pravac preobrazbe općinsko središta je urbana obnova.

Na području Općine Babina Greda nalazi se samo naselje Babina Greda. Zbog svojih etnoloških vrijednosti očuvane i daleko poznate tradicije naselje je registrirano ruralna cjelina »A» kategorije.

Naselje Babina Greda karakterizira pozitivna demografska prognoza, a vitalnost naselja očituje se i u intenzivnoj stambenoj (uglavnom zamjenskoj) izgradnji što treba napomenuti zbog njegovog etnološkog značenja.

Iako je za razvoj gospodarstva prostornim planom bivše Općine Županja planirana radna zona veličine cca 37,00 ha, interes za izgradnjom proizvodnih kapaciteta izostao je, te osim

stočarske farme nema značajnih radnih djelatnosti. To se može protumačiti lošom infrastrukturnom opremljenošću.

Cilj prostornog plana uređenja Općine Babina Greda je formiranje radnih zona «Jos» i «Tečine» ukupnih površina cca 70,23 i 17,32 ha, potpuno infrastrukturno opremljenih.

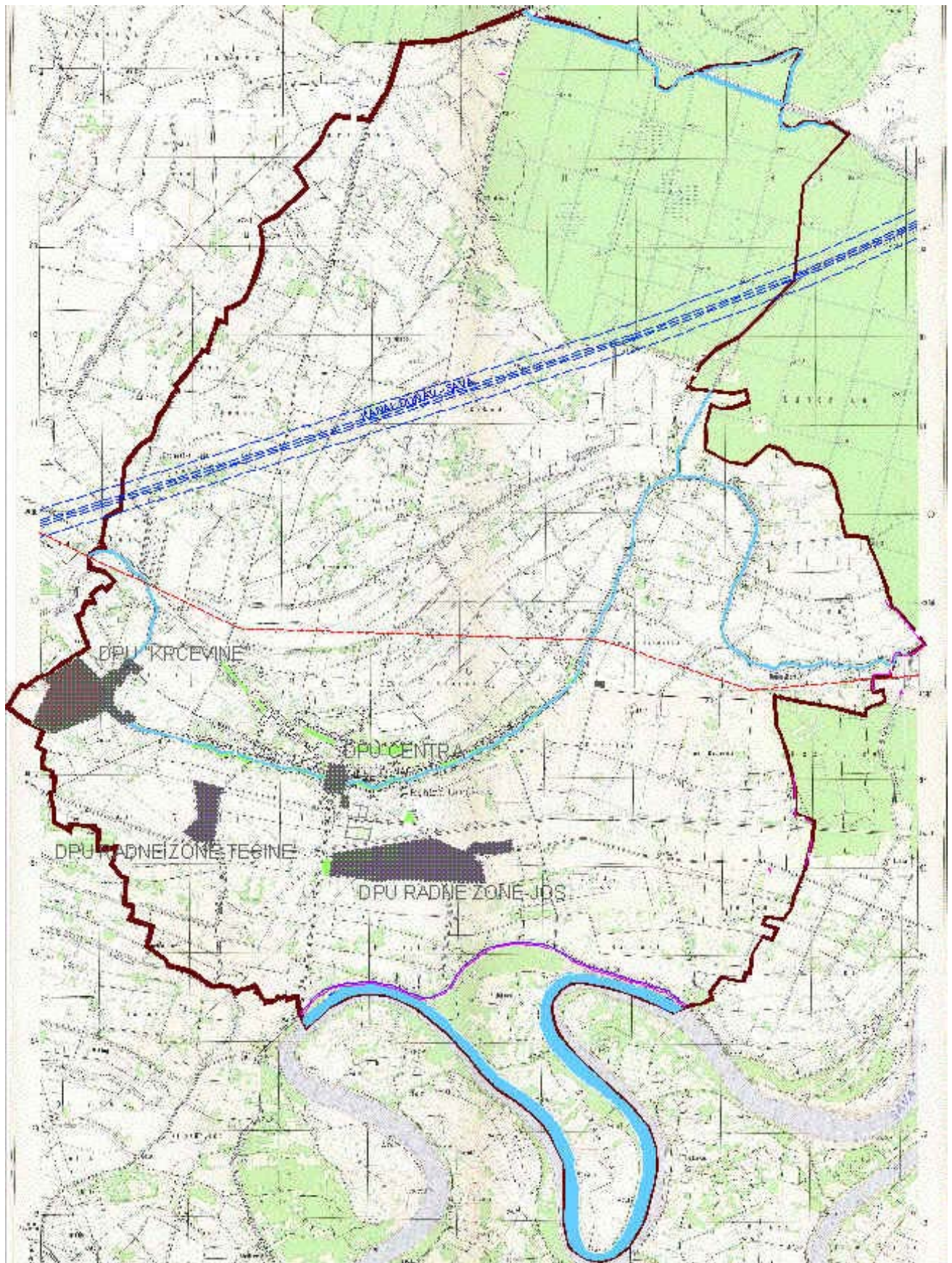
Obnova i revitalizacija područja Općine sigurno će biti usmjerena ka intenzivnijem korištenju prirodnih resursa pri čemu nesumnjivo treba iskoristiti očuvane etnološke vrijednosti naselja Babina Greda. Tradicijsku kulturu stanovništva i graditeljsko nasljeđe treba aktivno štititi kroz kontinuirano istraživanje i prezentaciju, te utvrđivanje konkretnih uvjeta izgradnje objekata i uređenja i oblikovanja prostora.

Uz to je neophodno postići odgovarajuću komunalnu opremljenost naselja, utvrditi područja za novu izgradnju, te građevinsko područje svesti u realne okvire.

- Poglavitito voditi aktivnu politiku uređenja općinskog središta s povećanjem stambenih, komunalnih i drugih standarda.
- Obnoviti i uređivati središte Babine Grede, te objekte graditeljske baštine i njihovu okolicu, kao mjesta tradicijskog graditeljskog identiteta s funkcijama usluga, kulture, kvartalnih djelatnosti i stanovanja.
- Usmjeravati novu stambenu i drugu gradnju u nedovoljno i neracionalno izgrađene dijelove općinskog središta, te u prostorne cjeline naselja koje su već opremljene komunalnom infrastrukturom i objektima društvenog standarda i povijesnu graditeljsku cjelinu Babine Grede radi njegove obnove i zaštite.

KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

- U svim naseljima komunalnu infrastrukturu prilagođavati potrebama koje proizlaze iz politike uređenja naselja vodeći pritom stimulativne mjere podsticanja interesa za stambenom izgradnjom u zonama koje su u prioritetu prema razvojnim planovima naselja.
- Cjenovnom politikom stimulirati ulaganja u proizvodne pogone sa novim zapošljavanjem u općinskom središtu sa već izgrađenom, a nedovoljno iskorištenom infrastrukturom.
- Nastaviti i dovršiti modernizaciju telekomunikacijskih mreža u dijelovima naselja gdje još nisu modernizirane.
- Provesti modernizaciju starih dijelova vodoopskrbnih mreža sa većim gubicima i osigurati veće zalihe vode.
- Do sada zapostavljenu izgradnju kanalizacijskog sustava odvodnje otpadnih voda podstaknuti izradom studije i investicijskih programa poglavito za općinsko središte uz obveznu izradu pročistača otpadnih voda.

Planirana izrada detaljnih urbanističkih planova naselja Babina Greda

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. Prikaz prostornog razvoja na području Općine u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu Županije

Prostorno razvojnu strukturu Županije karakterizira:

Prirodnu strukturu Županije obilježavaju vrijedna poljoprivredna zemljišta i šume. Temeljni zahvat u prirodnoj strukturi je poboljšanje kvalitete poljoprivrednog zemljišta tj. regulacija razine podzemnih voda središnjeg i južnog dijela Županije. Time se značajne površine obradivog tla poboljšavaju iz kategorije privremeno ograničene upotrebljivosti u kategoriju vrlo pogodnih tala za poljoprivrednu obradu. Unapređenju kvalitete obradivih površina prethodi i obnova i proširenje sustava melioracija i navodnjavanja. Očuvanje prirodne strukture je istovremeno bitan faktor razvoja Županije. Planski se zaustavlja nekontrolirano širenje izgrađenih površina, te štiti prostor od raznih oblika zagađenja. Zagađenje prirodne strukture je izraženo posljedicama ratnih djelovanja, ali i kašnjenjem izgradnje sustava za zaštitu voda, te sustava zbrinjavanja i odlaganja komunalnog i opasnog otpada. Prirodne vrijednosti i kulturna dobra na području Županije su predložena za zaštitu i za prezentaciju javnosti. Ona su značajan potencijal za razvoj turizma i rekreacije.

- Prostor Vukovarsko-srijemske županije podijeljen je u 4 grada i 26 općina. Središte Županije je u Vukovaru. U pogledu značajnijih gospodarskih sadržaja i društvenih funkcija Općina Babina Greda oslanjat će se uz županijsko središte i na Vinkovce i Županju.
- Do značajnijih promjena u revitalizaciji naselja doći će se provedbom poticajnih mjera uređenja ruralnog prostora s prostornog, gospodarskog, socio-kulturnog, ekološkog i ekonomskog aspekta.
- Prostorni preduvjeti za neometani razvitak gospodarstva postoje, a usmjerenja prostornog razvoja i ekološka načela su odrednice u skladu s kojima se gospodarstvo treba razvijati.
- Infrastruktura Županije u odnosu na razvojna opredijeljena Države djelomično zadovoljava
- Najvažnija cestovni pravci na području Općine Babina Greda su: koridor autoceste D-4 koji je značajan i u sustavu europskih cestovnih pravaca, koridor državne ceste D-520, koridori županijskih cesta 4211 Cerna-Babina Greda, 4218 Gundinci-Babina Greda-Štitar i lokalna cesta 46017 Prkovci-Babina Greda. U odnosu na prometno značenje. U odnosu na prometno značenje i u skladu s prometnim opterećenjima, potrebno je izvršiti uređenje županijske, lokalnih i nerazvrstanih cesta i uklopiti ih u prometnu mrežu Županije.
- Na području Općine Babina Greda nema željezničke mreže no cestovnom mrežom treba se povezati s istom na području Županije.
- Elektroenergetski sustav Županije sačinjavaju distribucijsko područje „Elektra” Vinkovci, te Prijenosno područje Osijek. Planski cilj je da sustav bude povezan te da se dograđuje prema planovima koji su izradile stručne institucije.

- Sustav odvodnje otpadnih voda na području Općine Babina Greda nije izgrađen, te je isti potrebno izraditi u planskom razdoblju s obaveznom izvedbom pročistača otpadnih voda.
- Sustav zbrinjavanja otpada potrebno je provoditi postepeno prema Studiji zbrinjavanja otpada Vukovarsko-srijemske županije. Najprije je potrebno sanirati postojeća «divlja» odlagališta otpada. Do cjelokupnog rješenja gospodarenja otpadom na području Općine Babina Greda koristit će se postojeće odlagalište otpada.
- Vodonosnik podzemne pitke vode od prirodnih resursa ima stratešku važnost. S obzirom na njegovo značenje u planovima gospodarstvenih aktivnosti i u korištenju stanovništva potrebno je osigurati dovoljnu količinu kvalitetne vode. Za zaštitu vodonosnika treba provoditi postojeće i donositi nove mjere o zonama sanitarne zaštite vodonosnika, kao i rješavanje problema izgradnje sustava kanalizacije i zbrinjavanje otpada te ograničenja uporabe kemijskih sredstava u poljoprivredi.
- Prirodna i kulturno-povijesna baština Općine do sada nije bila adekvatno vrednovana i iskorištena. Potrebna zaštita ne provodi se u dostatnoj mjeri, te se ovo bogatstvo može ocijeniti kao djelomično ugroženo.
- Za očuvanje prirodnih i kultiviranih krajobraznih vrijednosti područja Općine sve aktivnosti i svi zahvati u prostoru moraju biti u skladu s razvojnim određenjima – racionalno korištenje i zaštita prostora.
- Primjerena zaštita prostora je u funkciji očuvanja zdravog okoliša kao i u funkciji razvitka.
- Za razvoj kontinentalnog turizma i rekreacije, potencijal Općine predstavljaju prirodni uvjeti: šume, vode, geotermalni izvor, lovna područja i graditeljska baština.

3.2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina

Organizacija prostora određuje osnovne kategorije korištenja: poljoprivredne, šumske i vodne površine, površine naselja i površine prometno-infrastrukturnih koridora, unutar kojih se utvrđuju namjena i uvjeti uređenja i korištenja prostora, ovisno o njegovim značajkama. Osnovu prostorne organizacije čini općinsko središte sa svojom prometnom mrežom, te poljoprivredna, šumska zemljišta, rijeka Sava i planirani kanal Dunav-Sava kao najznačajniji razvojni resursi Općine.

Tlocrtna dispozicija Babine Grede upućuje da je izgrađivano planski širenjem prometne strukture iz centra prometnom mrežom lokalnih cesta postavljenih u smjerovima zapad-istok i sjever-jug.

Današnji izgled općinskog središta daje dojam urbano zaokružene cjeline čijim uličnim koridorima dominiraju pojasi zelenih površina s visokim zasadima (drvoređi). Čitavo općinsko središte Babine Grede sastavljeno je od seoskih domaćinstava s tipologijom gradnje stambene građevine uz ulične poteze i gospodarskim sklopovima u unutrašnjosti parcele.

Neizgrađeni prostori uz javne sadržaje kao što su crkva, škola i športski sadržaji – prvenstveno nogometno igralište, hipodrom uređene su ili će se urediti kao parkovne površine ili su uz njih zasadeni drvoređi. Ovu zatečenu kvalitetu uređenja i u budućnosti bi svakako trebalo poštivati.

Organizacija prostora Općine Babina Greda sagledava se sa tri cjeline: sjeverna, središnja i južna.

Sjeverni dio čini prvenstveno poljoprivredne i šumske površine (šume gospodarske namjene, vrijedno obradivo tlo i ograničeno obradivo tlo).

U središnjem dijelu Općine smještena je Babina Greda okružena poljoprivrednim površinama (vrijedno obradivo tlo i ograničeno obradivo tlo).

Južni dio Općine uz rijeku Savu sačinjavaju šumske i poljoprivredne površine (zaštitne šume, osobito vrijedno i ograničeno obradivo tlo).

Prostor Općine Babina Greda se prema načinu korištenja dijeli na slijedeće kategorije:

1. Građive površine

1.1. Građevinska područja naselja unutar kojih se omogućuje gradnja

1.1.1. Stambene zgrade

1.1.2. Pomoćne građevine

1.1.3. Poslovne građevine

1.1.4. Gospodarske građevine bez izvora zagađenja

1.1.5. Gospodarske građevine s izvorima zagađenja

1.1.6. Zgrada za javne potrebe

1.1.7. Športske i rekreacijske građevine R1

1.1.8. Turističke i ugostiteljske građevine T1

1.1.9. Građevine i uređaji prometne, komunalne i telekomunikacijske infrastrukture

- 1.1.10. Parkovi, zaštitno zelenilo, dječja igrališta i športsko rekreacijskih površina R1
1.1.11. Gospodarske građevine – proizvodne (pretežno industrijske) I1

2. Negradive površine

2.1. Poljoprivredne površine

- 2.1.1. Osobito vrijedno obradivo tlo P1
2.1.2. Vrijedno obradivo tlo P2
2.1.3. Ograničeno obradivo tlo P3

2.2. Šumske površine

- 2.2.1. Šume gospodarske namjene Š1
2.2.2. Zaštitne šume Š2

2.3. Vodne površine V

2.4. Površine za eksploataciju mineralnih sirovina (šljunak, pijesak) E3

3. Gradnja na negradivim površinama

Građevine, što se u skladu s člankom 42. Zakona o prostornom uređenju mogu ili moraju graditi izvan građevinskog područja, moraju se projektirati, graditi i koristiti na način da ne ometaju poljoprivrednu i šumsku proizvodnju, korištenje drugih objekata, te da ne ugrožavaju vrijednosti čovjekovog okoliša i krajolika.

Izvan građevinskog područja naselja, na području Općine Babina Greda može se odobriti izgradnja građevina koje po svojoj namjeni zahtijevaju izgradnju izvan građevinskog područja, kao što su:

- stambene i gospodarske građevine u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti:
 - stambeno - gospodarski sklopovi (farme);
 - stambene građevine za potrebe stanovanja vlasnika i uposlenih djelatnika,
 - gospodarske građevine za potrebe biljne i stočarske proizvodnje,
 - poslovno turističke građevine za potrebe seoskog turizma,
 - industrijske građevine za potrebe prerade i pakiranja poljoprivrednih, proizvoda koji su u cijelosti ili pretežno proizvedeni na farmi.
 - građevine za uzgoj životinja (tovilišta);
 - spremišta u vinogradima i spremišta voća u voćnjacima;
 - ostave za alat, oruđe, kultivatore i sl.;
 - spremišta drva u šumama;
 - šumske, lugarske i lovačke građevine
 - staklenici i plastenici;
 - pilane;
 - prostori za sajmove stoke i prateći sadržaji
 - kompleksi solarnih kolektora i vjetrenjača
 - skladišta građevnog materijala
- športske, rekreacijske i zdravstvene građevine;
- građevine za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina;
- infrastrukturne građevine (prometne i komunalne);
- vojne i druge građevine od interesa za obranu zemlje i zaštitu od elementarnih nepogoda
- groblja

Iznimno, izvan građevinskog područja može se odobravati adaptacija, sanacija i rekonstrukcija postojećih stambenih i gospodarskih građevina koje su izgrađene na temelju građevinske dozvole, posebnog rješenja ili prije 15. 02. 1968., a ovim planom tretiraju se kao postojeća izgradnja izvan građevinskog područja.

3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina

Pregled gradivih i negradivih površina prema namjeni dan je u slijedećoj tabeli:

ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA					
		oznaka	ha	%	stan/ha
	Općina Babina Greda		7942,00	100	0,54
1.1.	Građevinska područja	GP			
1.1.1.	Pretežno stambeno mješovita		438,70	5,52	9,72
1.1.2.	Javna i društvena		2,90	0,04	
1.1.3.	Gospodarska namjena proizvodna	I-E	67,30	0,85	
1.1.4.	Javne zelene površine		45,80	0,58	
1.1.5.	Športsko-rekreacijska	R	6,10	0,08	
1.1.6.	Ugostiteljsko-turistička	T	38,50	0,48	
1.1.7.	Groblje	G	4,30	0,05	
	UKUPNO		603,60	7,60	7,06
1.2.	Poljoprivredne površine	P			
1.2.1.	Osobito vrijedno obradivo tlo	P1	235,00	2,96	
1.2.2.	Vrijedno obradivo tlo	P2	1329,40	16,74	
1.2.3.	Ograničeno obradivo tlo	P3	4258,00	53,61	
	UKUPNO		5822,40	73,31	
1.3.	Šumske površine				
1.3.1.	Šume gospodarske namjene	Š1	1196,00	15,05	
1.3.2.	Zaštitne šume	Š2	62,00	0,78	
	UKUPNO		1258,00	15,84	
1.4.	Vodne površine	V-H	155,00	1,95	
1.5.	Ostale površine		103,00	1,30	
	OPĆINA UKUPNO		79,42 km²		53,63 st/km²

Prema Izmjenama i dopunama prostornog plana bivše Općine Županja od srpnja 1988. godine, površina građevinskog područja Općine Babina Greda iznosila je 723,90 ha ili 7,239 km².

KOMENTAR

Ukupna površina građevinskog područja naselja Babina Greda iznosi 603,60 ha što predstavlja smanjenje površine iste za 16,62 % (120,30 ha) u odnosu na površinu građevinskog područja po Izmjenama i dopunama prostornog plana bivše Općine Županja (723,90 ha).

Uzimajući u obzir da je ovim planom predviđeno formiranje gospodarskih zona «Tečine» površine 17,32 ha, «Jos» površine 70,23 ha, te ugostiteljsko-turističke i športsko-rekreacijske zone «Krčevine» površine 56,65 ha realno smanjenje iznosi i znatno više.

GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA

Građevinska područja naselja utvrđivana su u skladu s obvezama iz Prostornog plana Vukovarsko-srijemske županije i ciljevima prostornog razvoja i uređenja ovog prostora, a u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježje naselja, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina.

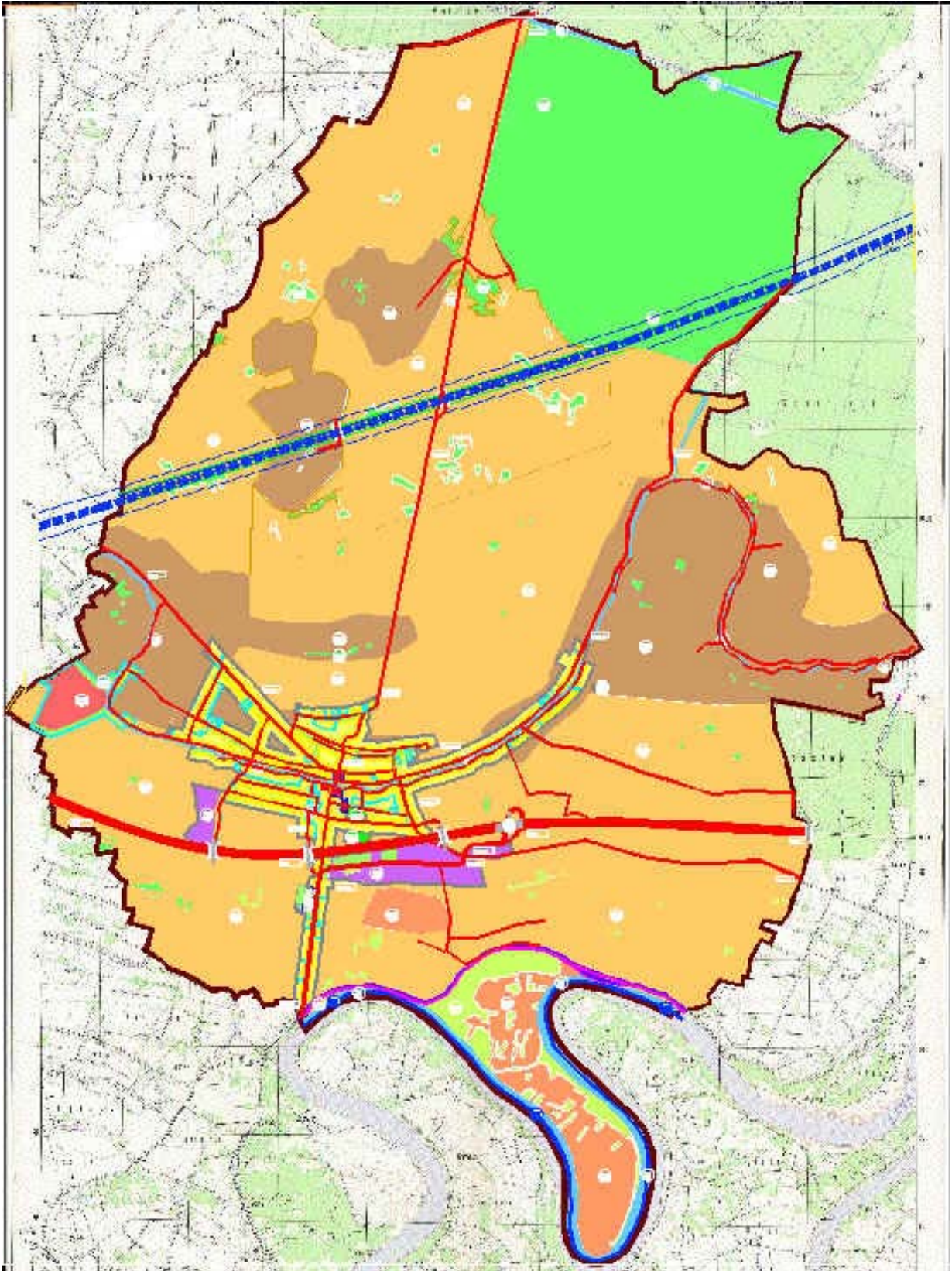
Analizom dosadašnjih demografskih kretanja i prognoza uočena je tendencija blagog porasta stanovnika (koeficijent 1,014). Građevinska područja su utvrđena uz ostale parametre i prema gustoći stanovanja. Općinsko središte Babina Greda ima gustoću stanovanja 9,72 st/ha.

Znatnija korekcija građevinskih područja koja su bila određena dosadašnjim prostornim planom odnose se na očuvanje vrijednosti i posebnosti krajobraza i prirodnih cjelina (vrijedno poljoprivredno zemljište i šume), dakle njihovo smanjenje, te povećanje u slučaju utvrđene potrebe za izgradnju radnih zona (pretežno industrijske, te ugostiteljsko-turističke i športsko-rekreacijske).

Također je izvršena i analiza izgrađenosti i iskorištenosti dosadašnjih građevinskih područja, te su utvrđene izgrađene površine i ne izgrađene površine unutar granica građevnog područja.

Ukupna površina za izgradnju na području Općine Babina Greda iznosi 603,30 ha, što čini 7,60% ukupne površine Općine. Iz tih pokazatelja vidljivo je da se maksimalno zaštitilo poljoprivredno i šumsko područje Općine.

Prilikom utvrđivanja građevinskih područja osnovna intencija je bila omogućiti izgradnju po dubini građevinskog područja, tako da se zaokruži i koncentrira građevinsko područje naselja, te time smanje troškovi komunalnog opremanja. Ujedno, ovakav način izgradnje omogućuje i očuvanje vrijednog poljoprivrednog zemljišta.

Korištenje i namjena površina

IZGRAĐENE STRUKTURE VAN GRAĐEVINSKOG PODRUČJA

Odredbama članka 42. Zakona o prostornom uređenju (Narodne novine, br. 30/94 i 68/98) određene su građevine koje je moguće izgraditi van građevinskog područja. Stoga su u nastavku navedene slijedeće postojeće i planirane strukture koje je moguće graditi van građevinskog područja izuzev građevina proizvodno-poslovne namjene.

POVRŠINE ZA ISKORIŠTAVANJE MINERALNIH SIROVINA

U južnom dijelu Općine Babina Greda uz rijeku Savu eksploatira se šljunak i pijesak. Po završetku eksploatacije ovu zonu treba sanirati, tako da se prenamjeni u sadržaje vezane za turizam, šport, ribolov i sl.

ŠPORTSKO-REKREACIJSKA I TURISTIČKA NAMJENA

Krajnji jug Općine u meandru rijeke Save predviđa se urediti kao zaštićeni osobito vrijedni kultivirani krajobraz površine od 255,50 ha.. Uz već izgrađene i planirane (dosadašnjim i budućim prostornim planovima) površine za šport i rekreaciju unutar naselja predviđene su i one izvan građevinskog područja naselja..

- Predviđa se takva zona na području izgradnje lovačkog doma kao sjedišta lovnog turizma s ostalim pratećim sadržajima za sport i rekreaciju.
- Športsko-rekreacijska zona u okviru ugostiteljsko-turističke zone Krčevine (geotermalni izvor) riješit će se detaljnim urbanističkim planom za navedena područja
- Za budući razvoj turizma posebnu pažnju treba obratiti uređenju Savskih obala

Geotermalni izvor na području Krčevine

POVRŠINE INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

U površine infrastrukturnih sustava ubrojene su površine koje zapremaju prometnice i njihovi koridori, građevine komunalne infrastrukture izvan građevinskog područja naselja, te infrastrukturni koridori.

Ukupna površina infrastrukturnih sustava na području Općine Babina Greda iznosi 0,81 km² ili 1,02% ukupne površine Općine. Koridor autoceste D-4 zauzima površinu od 71,00 ha.

Za komunalne linijske infrastrukturne sustave (dalekovodi, plinovodi i sl.) površina nije navedena iz razloga što su za koridore istih predviđeni određeni uvjeti korištenja prostora, a ne i namjena.

GROBLJA

Na području Općine Babina Greda nalazi se jedno groblje u općinskom središtu ukupne površine 4,30 ha. Planom je osigurano područje za mogućnost proširenja groblja u okviru te površine zajedno s zaštitnim zelenilom oko groblja.

Groblje s kapelicom

POLJOPRIVREDNE POVRŠINE

Obradive poljoprivredne površine na području Općine Babina Greda zauzimaju površinu od 58,22 km² ili 73,31 %, ukupne površine Općine a mogu se podijeliti na:

- o osobito vrijedno obradivo tlo (2,35 km² ili 2,96% ukupne površine Općine), a to se područje nalazi poglavito na južnom dijelu Općine, te djelomično u središnjem dijelu Općine
- o vrijedno obradivo tlo (13,29 km² ili 16,74% ukupne površine Općine), a to se područje nalazi u središnjem dijelu Općine. Naselje Babina Greda upravo se razvilo na potezu tog tla.
- o ograničeno obradivo tlo (42,58 km² ili 53,61% ukupne površine Općine), a to se područje prostire gotovo po čitavoj Općini

Ove površine imaju isključivo poljoprivrednu namjenu, a na njima je moguće izgrađivati samo građevine određene člankom 42. Zakona o prostornom uređenju, među kojima poljodjelske, peradarske i stočarske farme.

ŠUMSKE POVRŠINE

Na području Općine Babina Greda šume zauzimaju 12,58 km² ili 15,84%, ukupne površine Općine, a zastupljene su šume gospodarske namjene(11,96 km² ili 15,05%) na sjevernom dijelu Općine, te zaštitne šume (0,62km² ili 0,78%) a nalaze se u južnom dijelu Općine uz rijeku Save

OSTALE POLJOPRIVREDNE I ŠUMSKE POVRŠINE

U ostale poljoprivredne i šumske površine ubrojene su neobradive površine i manji šumarci, koje se ovim planom i dalje zadržavaju radi zaštite identiteta vrijednog prirodnog krajolika. Njihova površina iznosi 0,22 km² ili 0,28% ukupne površine Općine.

VODNE POVRŠINE

Na području Općine Babina Greda vodne površine zauzimaju ukupno 1,55 km² ili 1,95% ukupne površine Općine. Najznačajnija vodna površina je tok rijeke Save na krajnjem jugu Općine te rijeka Berava, Bitulja, kanali Berić i Jošava, te ostala kanalska mreža.

Rijeka Sava

3.3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti

3.3.1. Gospodarske djelatnosti

INDUSTRIJA I OBRT

Jači razvoj industrije očekuje se realizacijom gospodarskih zona (pretežito industrijske namjene- mala privreda), u južnom dijelu naselja Babina Greda neposredno uz autocestu D-4. Za ta područja «Jos» površine 70,23 ha im «Tečine» površine 17,32 ha izradit će se detaljni urbanistički planovi uređenja. Ta lokacija neće ugrožavati kvalitetu življenja u naselju Babina Greda, s obzirom na dominantnost sjevernih vjetrova tog područja, te položajem iste južno od autoceste, jer je razvoj općinskog središta planiran sa sjeverne strane iste. Odabir tog lokaliteta determiniran je razvijenom infrastrukturom, a prije svega prometnom povezanošću.

Značajnijih industrijskih objekta na području Općine nema. Ista se treba intenzivirati i nastojati potencirati razvoj malog i srednjeg poduzetništva. Na području Općine djeluje veći broj privrednih subjekata i obrtnika.

«BAK-EL» Servis kućanskih audio i TV aparata	Kovačka radiona «Grga»
Autoprijevoznik Ivica Malnar	Limarija i bravarija «Grgić»
Elektro Šalinović	Bravarska radiona «Cavor Bo»
Trgovački obrt «Avanti»	«Frigel»
Trgovina mješovite robe na veliko i malo «Višnja»	Samostalna obrtnička radnja «Greda»
Krojačko trgovačka radnja «Martina»	Autoprijevoznik Milan Parlov
RTV servis	Vulkanizerska radnja
Zanatsko trgovačka radnja B EL	Elektromont
Vulkanizerska radnja «Gumi flex»	«Gavrićmont»
Moler-gipser-fasader «Ukras»	Pekarska radnja «Petrić-Blažanović»
Autoprijevoznik Ivan Kapović	«Mijernik»
Proizvodnja lampiona i svijeća «Lampionka»	STR «Dea»
Poljoprivredno stočarsko gospodarstvo «Berava»	STR «Maja»
Poljoprivredno stočarsko gospodarstvo «Matković»	Uslužna pilana Babina Greda
Usluge građ. S. «Vereš»	Trgovački obrt «Izbor»
Zanatski obrt limarija «Stojšić»	Bravarska radionica «Usluga»
Trgovina na malo mesom i mes. Proizv. «Kopić»	Autoprijevoz «PAM»
Trgovački obrt «Crtalo»	Bušać arterskih bunara
Frizerski salon «Marija»	Foto Ličanin
Mješaonica stočne hrane «Bio-tech»	Iznajmljivanje vjenčanica «Katia»
Građevinski obrtnik Drago Knežević	P.M. «Profil»
Računovodstveni, knjigovodstveni i revizijski poslovi, porezno savjetovanje «Filir»	
Proizvodnja betonskih elemenata «Beteprom»	

UGOSTITELJSKO-TURISTIČKI OBJEKTI

Ugostiteljski obrt zdravljak «Korzo»	Caffe Bar «Fortuna»
Caffe bar «Pandora»	Caffe bar «Mediteran»
Trgovačko ugostiteljski obrt «Marija»	

Tradicija obrtništva na području Općine Babina Greda je dugotrajan i važan je činitelj razvoja. U strukturi obrtništva je veći broj proizvodnih radionica, a povećava se i broj trgovina i ugostiteljskih objekata.

Uloga trgovine je izražena i to s vrlo velikim udjelom privatnog sektora od preko 90%. Osnovne poteškoće u poslovanju trgovine su: tekuća nelikvidnost, teškoće u naplati prodane robe, pad kupovne moći potrošača, realan pad prometa robe, nemogućnost kreditiranja, neselektivni pristup pri odobravanju i dodjeli kontigenta, nedovoljna zaštita domaće proizvodnje (naročito prehrambenih proizvoda), nelojalna konkurencija, nelegalan uvoz robe, previsoke cijene određenih proizvoda.

Sanaciju postojećeg stanja i oživljavanje gospodarskih aktivnosti pa tako i trgovine treba temeljiti na predvidivim smjerovima razvoja:

- strategiju razvoja trgovine i usluga u prometu roba treba temeljiti na povezivanju gospodarskih grana: poljoprivrede, prehrambene industrije, trgovine, turizma te izvoza;
- zbog specifičnog položaja Općine (prometne povezanosti i graničnih prijelaza) treba poticati otvaranje robnih terminala i bescarinskih zona;
- trgovina i usluge u prometu trebaju iskoristiti važan geopolitički položaj u cilju unapređivanja tranzita robe i usluga te iskoristiti resurse i komparativne prednosti područja (poljoprivreda, promet)
- neophodno je olakšicama i povoljnijim kreditiranjem stimulirati jačanje veleprodaje kako bi bila konkurentnija na širem tržištu, te nudila kvalitetniju robu te usmjeriti trgovinu na snabdijevanje i poljoprivrednim proizvodima turističkih područja Republike Hrvatske i na njihov izvoz

RUDARSTVO

Na području Općine Babina Greda eksploatira se šljunak i pijesak uz rijeku Savu, te organizira njihov transport. Eksploatacija šljunka i pijeska zahtjeva i sanaciju istog područja po prestanku aktivnosti.

Teglenica na Savi

ŠUMARSTVO

12,58 km² odnosno 15,84% zauzimaju šume gospodarske namjene i zaštitne šume. Šume gospodarske namjene nalaze se u sjevernom dijelu Općine na području Orljak. Ukupna površina iznosi 11,96 km² ili 15,05% površine Općine. Veće šumske površine su u državnom vlasništvu i njima gospodari Javno poduzeće Hrvatske šume tako da lokalne vlasti nemaju direktan utjecaj na njihovo gospodarenje. Šume predstavljaju zbog svojih ekoloških vrijednosti i značajan potencijal za razvitak lovnog, izletničkog i rekreacijskog turizma koji tu postoji već nekoliko desetljeća, ali nije u dovoljnoj mjeri valoriziran.

TURIZAM

Uvažavajući neke od odrednica projekta županijskog odbora za turizam, te sagledavajući realne mogućnosti turističke ponude Općine Babina Greda ovim Prostornim planom Babine Grede predloženo je jače afirmiranje seoskog turizma, lovnog i ribolovnog turizma i športsko-rekreacijskog, te zdravstvenog turizma. Ovim planom omogućuje se izgradnja zahvata u prostoru u svrhu obavljanja seoskog turizma, kako unutar građevinskog, tako i izvan građevinskog područja pod posebnim uvjetima određenih odredbama za provođenje, te izgradnja većeg kompleksa turističkog sadržaja uz geotermalni izvor na području Krčevine. Područja vrijednih prirodnih krajolika, šume, objekata graditeljske baštine, te športsko-rekreacijske zone, lovstvo i ribolovstvo valja turistički aktivirati.

Važniji turistički resurs Općine Babina Greda je pojas uz rijeku Savu čiji se meandar ovim planom označava kao zaštićeni park prirode.

Na području Općine Babina Greda postoje tri lovna područja i to: DL Merolino, DL Banov Dol, ZL Brezovice i ZL Rastović. Te bi aktivnosti lovstva trebalo valorizirati kao značajan turistički resurs.

Kako Općinu Babina Greda karakterizira uzgoj visokokvalitetnih konja njihovo prisustvo treba svakako iskoristiti u okviru turističke ponude.

Na području Općine Babina Greda djeluje turistička zajednica.

Hipodrom u Babinoj Gredi

POLJOPRIVREDA

Poljoprivreda predstavlja prvu po značaju gospodarsku granu Općine. Usprkos ograničenja, poljoprivredni sektor kako Vukovarsko-srijemske županije tako i Općine Babina Greda pokazao se vrlo elastičnim i u najtežim uvjetima. Osobito mu je visok stupanj tehničke-tehnološke stručnosti i osposobljenosti.

Od presudnog je značaja za razvoj poljoprivrede kao najvažnije gospodarske grane ovog područja kvaliteta poljoprivrednog zemljišta.

Od ukupne površine Općine Babina Greda (79,42 km²) poljoprivredne površine zauzimaju 58,22 km² što iznosi 73,31% površine Općine.

Površine obradivog zemljišta po kulturama

Kultura	Oranice i vrtovi	Voćnjaci	Livade	Pašnjaci	Neplodno zemljište
Površina (ha)	4553	85	745	345	70

Površine obradivog zemljišta po kulturama – državno vlasništvo

Kultura	Oranice i vrtovi	Voćnjaci	Livade	Pašnjaci	Neplodno zemljište
Površina (ha)	1537	1	215	47	56

Površine obradivog zemljišta po kulturama – privatno vlasništvo

Kultura	Oranice i vrtovi	Voćnjaci	Livade	Pašnjaci	Neplodno zemljište
Površina (ha)	3016	84	530	298	14

U razvoju poljodjelske proizvodnje očekuje se prijelaz s ekstenzivnog na intenzivni način proizvodnje, a u okvirima koncepta održivog razvoja. Pri realizaciji ovog cilja potrebno je voditi računa o:

- racionalnom korištenju poljoprivrednog tla,
- onemogućavanju korištenja kvalitetnog zemljišta za nepoljoprivredne svrhe,
- saniranju devastiranog poljodjelskog tla nakon eksploatacije,
- usmjeravanju i poticanju proizvodnje zdrave hrane i na tržištu prepoznatljivih proizvoda,
- unapređenju obiteljskog poljodjelskog i proizvodnog gospodarstva koji treba biti jedan od instrumenata povećanja broja stanovnika
- iskorištavanju postojećih obradivih površina i privođenju namjeni zapuštenih površina.

Sitnija obiteljska poljoprivredna gospodarstva moraju tražiti radno intenzivnu proizvodnju kao što su povrće, voće, cvijeće, sitna stoka i sl. Kod svih obiteljskih gospodarstva mora se postići maksimalna iskorištenost zemlje, strojeva, radne snage, znanja, proizvodno-tehnološkog ili iskustva, jer samo takovi uvjeti proizvodnje obećavaju opstanak u svjetskoj konkurenciji.

U ekonomskom pogledu mora se postići ili težiti postizavanju optimalne ravnoteže između vrste i količine proizvoda i troškova proizvodnje jer to osigurava najprofitabilniju proizvodnju. Da bi se ovo postiglo treba pružiti i omogućiti stručno i praktično proizvodno usavršavanje. Mjere agrarne politike države, kao i kreditna politika moraju omogućiti pretvorbu postojećih u suvremena obiteljska poljoprivredna gospodarstva.

Razvoj gospodarstva na lokalnoj razini temeljit će se na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima koja će se u razvoju oslanjati na velike poduzetnike odnosno trgovačke sustave. Najveći udio na području Babine Grede imat će poljoprivredne i prerađivačke djelatnosti. Razvoj suvremenih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i malih fleksibilnih tvrtki čija se proizvodnja bazira na raspoloživim prirodnim resursima omogućit će efikasno korištenje ukupnih ekonomskih potencijala.

Ova načelna opredjeljenja neće se moći ostvariti primjenom rigoroznih uvjeta za gradnju objekata u funkciji poljoprivredne proizvodnje (silosa, sušara, tovilišta itd.), kakvi su postavljeni u važećim planovima. Ti su rigorozni uvjeti nerijetko onemogućavali realizaciju pojedinih razvojnih programa. Stoga se u izradi Prostornog plana Općine Babina Greda kao prioritet nameće rješavanje ovog pitanja, odnosno iznalaženja uvjeta za gradnju objekata u funkciji poljoprivredne proizvodnje kojima će se omogućiti realizacija razvojnih programa uz istovremenu zaštitu kvalitete življenja u susjednim objektima.

U poglavlju 2.2.2. odabir prostorne i gospodarske strukture detaljno je elaborirana prostorna struktura naselja na području Općine, te prijedlog za njeno širenje u zonu neposredno uz izgrađeno građevinsko područje naselja. Ovim prijedlogom se na primjeren način rješava problem širenja obiteljskih gospodarstava.

Voćnjak u zapadnom dijelu Općine

PROJEKCIJA RAZVITKA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE

U projekciji razvitka poljoprivrede prema prvom scenariju (I), predviđeno je aktiviranje dijela proizvođača s posjedom većim od 3 ha u poljoprivredi s proračunom zadovoljavajućeg doprinosa pokrića za 2 radno aktivna člana (26.000 kn po uposlenom godišnje), s investicijama u gospodarstvima posjeda većeg od 8 ha. Na drugim gospodarstvima bi se različitim mjerama i aktivnostima samo donekle korigirala postojeća tehnologija za manje pomake u prinosima i prirastu proizvodnje.

Prema drugom scenariju (II) provela bi se značajnija ulaganja koja bi obuhvatila dopunu kapaciteta oko 1/3 gospodarstva s posjedom većim od 3 ha. Ovaj scenarij bi se mogao provesti samo u uvjetima osiguranja planiranih izvora sredstava, te uključivanja navedenih gospodarstava u ciljani razvitak.

U trećem scenariju (III) se predviđa značajnije poslovno povezivanje proizvođača u strukovne ili poslovne udruge radi zajedničkog nastupanja na tržištu, te ostvarenja dodatnog dohotka. Predviđeno je intenzivnije korištenje i veća učinkovitost službi stručne podrške, a očekuje se porast posjeda aktiviranih gospodarstava na račun dijela gospodarstva s posjedom manjim od 1 ha.

Realni bi rast proizvodnje u Općini prema scenariju I i II bio relativno lako izvediv u srednjoročnom razdoblju (5-10 godina), a za ostvarenje scenarija III potrebno je ispunjenje većeg broja zahtjeva. Tako u ovoj analizi scenarij III možemo uzeti kao potencijalnu vrijednost kojoj na području Općine treba težiti u dugogodišnjem planu razvitka.

Uzgoj govoda

3.3.2. Društvene djelatnosti

Uzimajući u obzir mrežu društvenih djelatnosti na području Vukovarsko-srijemske županije proizlazi da je u nekim segmentima ona dovoljno disperzirana u prostor, dok za neke usluge treba proširiti mrežu po cijeloj Županiji. Prednost trebaju imati zdravstvene usluge i obrazovanje. U narednom razdoblju treba nastojati osigurati uvjete za nesmetani razvitak i funkcioniranje sljedećih djelatnosti:

Predškolski odgoj: u Općini Babina Greda nema dječjeg vrtića, no u okviru javnih sadržaja pri izradi Detaljnog plana uređenja centra Babina Greda treba osigurati prostor za izgradnju istog.

Osnovno obrazovanje: postojeća zgrada Osnovne škole svojim kapacitetom zadovoljava potrebe Općine. Osnovna škola ima uređenje vanjske sportske terene, ali nema sportsku dvoranu. U okviru izrade Detaljnog plana centra Babina Greda obavezno predvidjeti prostor za izgradnju polivalentne sportske dvorane koja bi uz zadovoljenje potrebe školske djece koristila i ostalom stanovništvu Općine kao centralni sportsko-rekreacijski objekt uz mogućnost pružanja i drugih usluga.

Zdravstvo i socijalna skrb: u oblasti zdravstva treba omogućiti viši standard pružanja usluga te posebno organizirati sustav zbrinjavanja starijeg pučanstva i osoba. Na području Babine Grede postoji ambulanta zdravstvene zaštite u smislu primarne zdravstvene zaštite i apoteka. Planira se izgradnja novog objekta za tu namjenu čime će se poboljšati kvaliteta usluge zdravstvene zaštite. Prostor buduće ambulante rješavat će se Detaljnim urbanističkim planom uređenja Babine Grede.

Općina Babina Greda ima i veterinarsku ambulantu čije će usluge trebati prilagoditi razvoju stočarske proizvodnje na području Općine.

Kultura: U oblasti kulture treba poticati utemeljenje područnih kulturnih centara u općinskom središtu koji će omogućiti izravno učešće stanovništva u suvremenim umjetničkim kulturnim zbivanjima. Od kulturnih ustanova najzastupljenije su čitaonice kojih u Babinoj Gredi ima sedam.

U centru Babine Grede postoji polivalentna kino dvorana čiju opremljenost i povećanje razine usluge treba povećati u smislu što boljeg zadovoljenja potreba stanovnika.

Vjerske zajednice: U Babinoj Gredi postoji crkva sv. Lovre, Đakona i Mučenika, koja je ujedno i registrirano kulturno dobro, kapela u ulici V. Nazora, kapela Poklonac kraj Berave, kapela u ulici Braće Radić, Poklonac u ulici M. Gupca i Poklonac u Strossmayerovoj ulici. Prostornim planovima niže razine treba omogućiti odgovarajuće prostorne preduvjete za obavljanje vjerskih obreda, osnivanje škola, učilišta, drugih zavoda te socijalnih i dobrotvornih ustanova.

Udruge građana, političke stranke i druge organizacije postaju sve važnijim čimbenicima razvitka društva, a njihov broj i aktivnosti se povećavaju i o tome treba voditi računa kod izrade Prostornih planova niže razine.

Šport i rekreacija: U oblasti sporta i rekreacije treba povećati broj sportskih objekata i sadržaja koristeći se prednostima prostora. Posebno važno je istaknuti komparativne prednosti prostora osobito za sportove kao što su: lov, ribolov, edukacijska i orijentacijska

organizirana boravišta u očuvanim šumskim zajednicama, plovidba po rijeci, jahanje, biciklizam i drugo. Općina Babina Greda mora spremno dočekati jačanje međunarodnog tranzitnog prometa i pokušati privući tranzitnog putnika da se zaustavi i upozna ljepote i posebnosti ovog područja što je ujedno važno i za razvoj turizma.

Poslovi državne uprave i pravo na lokalnu samoupravu znatno su se približili građanima i tako se osiguralo njihovo pravo odlučivanja o potrebama i interesima lokalnog značenja. Općinska uprava Babina Greda djeluje u zgradi u centru općinskog središta, ulica V. Nazora broj 3. osuvremenjivanjem i poboljšanjem prostora u zgradi omogućit će se kvalitetniji rad općinskih službi kao i svih drugih aktivnosti koje su na usluzi stanovnicima Općine u svrhu poboljšanja životnog standarda.

Od društvene infrastrukture u Babina Greda postoji jedinica poštanske mreže i mjesna telefonska centrala. Razvojem infrastrukture pošte i telekomunikacija modernizirat će se i uredi pošte u svrhu poboljšanja usluge.

Školsko igralište

OBJEKTI DRUŠTVENOG STANDARDA

3.4. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora

Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske dane su osnovne smjernice uređenja prostora prijelaznih gradsko-seoskih područja i ruralnih prostora, te iste treba uvažiti u budućem razvoju Općine. Program prostornog uređenja navodi:

Preobrazba prijelaznih gradsko-seoskih područja treba biti širenje i učvršćenje građanskog načina života uz maksimalno poštivanje nasljeđa kao prvenstveno ruralne cjeline, te nužna infrastrukturna rekonstrukcija s ciljem:

- olakšati pučanstvu pristup društvenim dobrima i institucijama
- povećati svakodnevnu ekološku i funkcionalnu sigurnost
- poduprijeti i poboljšati osobnu i obiteljsku perspektivu stanovnika tih područja i proširiti mogućnost individualizacije lokalnog načina života.

Poboljšanjem općih civilizacijskih uvjeta života i učvršćivanjem bitnih elemenata građanskog načina života na njima može imati veliku privlačnu snagu za skupine koje sada žele migrirati na gradska područja, kao i za skupine koje su u gradskim područjima marginalizirane te na prijelaznim područjima vide privlačan i prihvatljiv okvir za život.

Preobrazba ruralnih područja treba se temeljiti na revitalizaciji zbog ukupnih civilizacijskih ciljeva i zbog demografske i socijalne iscrpljenosti. Seosko područje je rijetko naseljeno, ali sa skupinama i pojedincima sposobnom za odgovorniji i poduzetniji razvitak, treba naglasiti slijedeće okolnosti:

- prisutnost posebno vrijednih nacionalnih ili regionalnih resursa na području te vrijednost područja u univerzalnom pamćenju i tradiciji.

Konsolidacija prostora naselja treba se temeljiti na njihovim obilježjima, očuvanju regionalnih odlika naselja, te na racionalnom planiranju prostornih obuhvata.

U cilju očuvanja identiteta prostora pažnju treba usmjeriti prema slici naselja i kultiviranog krajolika, te građevinska područja malih naselja i sela definirati na način da se očuvaju morfološke i strukturne značajke graditeljske baštine, osobito oblik parcela, smještaj građevina i tradicijski obiteljski vrt.

Tipologija i stanje naselja i narodnog graditeljstva

Suvremena europska načela vrednovanja i zaštite kulturne baštine temelje se na saznanju da je arhitektonski spomenik bilo koje vrste i značenja nedjeljivo povezan s neposrednom okolinom, samim tim i širim regionalnim prostorom i krajolikom. Jedno od osnovnih načela zaštite graditeljske baštine je težnja da se spriječi uništavanje neposrednoga krajolika, kako bi arhitektonski spomenik očuvao svoje izvorno okruženje, a time i svoje prostorne vrijednosti i cjelovito značenje. Uveden je izričaj «kulturni krajolik» koji potiče cjelovit pristup vrednovanju kulturne i prirodne baštine.

Europskom konvencijom o krajoliku, krajolikom se smatra područje čiji je izgled određen djelovanjem i međudjelovanjem prirodnih i ljudskih čimbenika. Krajolik se mora shvatiti kao prostorno-ekološku, gospodarsku i kulturnu cjelinu u kojoj valja štovati načelo raznolikosti i posebnosti krajolika.

Potrebno je prepoznati i sačuvati pojedine tipove krajolika, primjerice: krajolik s visokim stupnjem gospodarske učinkovitosti, krajolik s visokim stupnjem prirodnosti, krajolik s visokim stupnjem identiteta, nove kakvoće krajolika (osobito vezano uz naselja).

Danas je u većini europskih zemalja «kulturni krajolik» prepoznat kao nositelj nacionalnog kulturnog identiteta. Pod pojmom kulturnog krajolika podrazumijevaju se topografski definirana područja sa kvalitetnim odnosom prirodnih i antropogenih elemenata. Kultivirane

ili izgrađene krajolike, stvarane u dugom vremenskom slijedu čovjekovim nastojanjem da životni prostor oplemeni i prilagodi svojim potrebama nazivamo kulturno-povijesnim krajolicima. Takva cjelina treba sadržavati neke od navedenih iznimnih vrijednosti: povijesnu, arheološku, etnološku, kulturnu, umjetničku, socijalnu ili tehnološku. Zakonski su zaštićeni krajolici definirani kao prirodni ili kultivirani predjeli veće estetske ili kulturno-povijesne vrijednosti ili krajolik karakterističan za pojedino područje, a za razliku od parka prirode zahvaća manje područje s jednako važnim prirodnim i kulturno-povijesnim obilježjima.

Planiranim zahvatima u prostoru treba što manje mijenjati krajolik kako bi se očuvale lokalne posebnosti, a pri projektiranju trasa infrastrukturnih mreža treba skrbiti o njihovu uklapanju u krajolik, i gdje je moguće uspostavljati zajedničke infrastrukturne pojaseve. Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske zacrtana je u tom smislu uspostava *Krajobrazne osnove Hrvatske* kao dugoročan projekt, pri čemu je nužna suradnja nadležnih službi za prostorno uređenje, zaštitu prirode i zaštitu kulturne baštine.

U svrhu očuvanja i unapređenja krajobrazne raznolikosti u Programu prostornoga uređenja Republike Hrvatske propisuje se sljedeće:

- Izbjegavati pravocrtne regulacije vodotoka, a duž postojećih regulacija i agromeliorativnih zahvata omogućiti postanak i mjestimičnu obnovu bujnih vlažnih biotopa i ambijenata.
- Duž međa vratiti živicu u svrhu biološke i krajobrazne raznolikosti.
- Otvarati proplanke u šumovitim predjelima, osobito oko mogućih vidikovaca.
- Spriječiti daljnju neplansku izgradnju ladanjskih zgrada i drugih građevina na krajobrazno izloženim mjestima.
- Očuvati seoske krajolike i omogućiti razvitak sela uz oživljavanje seoskoga gospodarstva, biopoljodjelstva, šumarstva, obrtništva, rukotvorskog vještina, turizma, te poticanja seoskoga stanovanja kao mogućnosti izbora. Pri tom je potrebno očuvati sliku naselja i kultiviranoga krajolika, a građevna područja odrediti na način da se očuvaju oblikovne (morfološke) i ustrojbene (strukturne) značajke graditeljske baštine, poglavito oblik parcela, smještaj građevina i tradicijski obiteljski vrt.

Krajolici Općine Babina Greda u velikoj mjeri udovoljavaju citiranim smjernicama «Programa».

Povijesne cjeline i ambijenti, kao i pojedinačne građevine sa spomeničkim obilježjima, zajedno sa svojim okolišem moraju biti na vrstan način (tj. u skladu s njihovim prostornim, arhitektonskim, etnološkim i povijesnim označicama) uključeni u budući razvitak. To prije svega podrazumijeva sljedeće:

- Zadržavanja povijesnih oblika komunikacija – starih cesta, pješačkih putova i staza
- Očuvanje povijesnoga naseobinskoga ustroja, parcelacije i tradicijske građevne tvorevine;
- Očuvanje i obnovu tradicijskih zgrada (stambenih i gospodarskih), i svih ostalih povijesnih građevina spomeničkih svojstava kao nositelja prepoznatljivosti prostora;
- Očuvanje povijesnih slika krajolika i prepoznatljivih vidika;
- Očuvanje i njegovanje izvornih i tradicijskih uporaba građevina i sadržaja, poljodjelskih kultura i tradicijskoga načina obrade zemlje;
- Očuvanje i obnovu svih građevina i sklopova sa spomeničkim obilježjima;
- Istraživanje i izlaganje arheoloških nalaza i mjesta.

U cilju očuvanja zaštite i unaprjeđenja kulturne i prirodne baštine, što znači očuvanje prepoznatljivosti, navodimo načela zaštite koja trebaju biti polazna osnova budućega razvitka:

- Kulturna i prirodna baština predstavlja temelj prepoznatljivosti i dokaz je neprekinutoga slijeda razvitka sredine pa ju je potrebno štiti od svakog daljnjeg oštećenja i uništavanja temeljnih vrijednosti;
- Osim pojedinačnih građevina, kulturnu baštinu čini i prostorna baština – bilo da je posljedica ljudskoga djelovanja kroz povijest ili djelo prirode;
- Osim vrednovanih građevina, obično prepoznatljivih primjera određenoga stila, kulturnu baštinu čine i skromna ostvarenja tradicijske stambene izgradnje (drvene kuće) koje bi kao nositelje identiteta trebalo čuvati u izvornoj namjeni;
- Prirodni krajolik je neponovljiv, a svako novo širenje građevnih područja u vrijedne krajobrazne prostore znači osiromašenje krajolika i gubitak samosvojnosti prostora.
- Potrebno je ostvariti edukativne staze kulturne baštine što će potaknuti kulturni turizam.

Zaštita kulturnoga nasljeđa, osobito onoga graditeljskoga, ovisi o društvenim prilikama, stvarnim vlasničkim odnosima, novčanim sredstvima i drugim čimbenicima. Stručne konzervatorske službe i službe lokalne uprave trebaju izraditi model pomoći imalcima i korisnicima spomenika kulture te ustrojiti povjerenstvo za neprekidno praćenje zaštite i obnove kulturne baštine.

Istodobno valja razvijati svijest o važnosti i vrijednosti baštine kroz edukaciju, razvijanjem estetskih kriterija i kritičke misli u smislu isticanja dobrih primjera te ukazivanja na loše i neprimjerene zahvate. Značajnu ulogu u tome mogao bi imati lokalni tisak, lokalni radio, izložbe i sl. Treba stalno isticati i promicati ideje očuvanja kulturne i prirodne baštine i okoliša. Vrijedno je poticati donacije, ali isto tako ostvarivati male zahvate uređenja u koje se uključuje čitava javnost.

Glede stupnja očuvanosti prirodnih i krajobraznih vrijednosti, te tradicijskih oblika izgradnje i naseljavanja područja potrebno je planirati razvitak koji će se temeljiti na uvažavanju i svrhovitom iskorištavanju temeljnih vrijednosti područja. To znači, prije svega, očuvanje ravnoteže i odnosa izgrađenoga i prirodnoga krajolika, uz razumno planiranje građevnih područja kako ne bi došlo do narušavanja vrsno ocijenjenih kulturno-povijesnih i prirodnih vrijednosti. Planiranje gospodarskih građevina prihvatljivo je u predjelima s nižom prostornom i krajobraznom kakvoćom i u naseljima svrstanim u niže razrede. Važno je osigurati djelotvorne načine za sprečavanje bespravne gradnje u vrijednim poljoprivrednim i ostalim kultiviranim krajolicima.

Podaci o kulturnoj baštini s mjerama zaštite kulturnih dobara (Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Osijeku)

ZAŠTITA KULTURNIH DOBARA

Zaštita kulturno-povijesnih vrijednosti s popisom kulturnih dobara

Odredbe za uspostavu i provođenje mjera zaštite i obnovu kulturnih dobara proizlaze iz Zakona i Uputa, koje se na nju odnose (uključujući i sve naknadne izmjene i dopune):

Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, Zakon o gradnji i Zakon o prostornom uređenju.

Propisanim mjerama utvrđuje se obavezni upravni postupak, te način i oblici graditeljskih i drugih zahvata na: pojedinačnim kulturnim dobrima (građevinama), građevnim sklopovima, arheološkim lokalitetima, popravak i održavanje postojećih građevina, nadogradnje,

pregradnje, preoblikovanje i građevne prilagodbe (adaptacije), rušenja i uklanjanja građevina ili njihovih dijelova, novogradnja na zaštićenim parcelama ili unutar zaštićenih predjela, funkcionalne promjene postojećih građevina i izvođenje radova na arheološkim lokalitetima.

U skladu s navedenim zakonima za sve nabrojane zahvate na građevinama, sklopovima, predjelima (zonama) i lokalitetima, za koje se prostornim planom treba utvrditi obaveza zaštite, kod nadležne ustanove za zaštitu kulturne baštine (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine - Konzervatorski odjel u Osijeku Kuhačeva 27), potrebno je ishoditi propisane suglasnosti:

- a) posebne uvjete (u postupku izdavanja lokacijske dozvole),
- b) prethodno odobrenje (u postupku izdavanja građevne dozvole) i
- c) nadzor u svim fazama radova, provodi nadležna Uprava za zaštitu kulturne baštine.

Za svaku pojedinačnu povijesnu građevinu kod koje su utvrđena svojstva kulturnog dobra kao najmanja granica zaštite utvrđuje se pripadna parcela ili njen povijesni vrijedni dio.

Povijesne građevine obnavljaju se cjelovito, zajedno s pripadajućim okolišem, pristupom zgradi, vrtom, perivojem, voćnjakom, dvorištem i sl.

Na povijesnim građevinama koje su nositelji identiteta naselja potrebni su radovi konzervacije uz očuvanje izvornog izgleda i oblikovanja uz moguće prilagodbe u interijeru, kao i neophodni radovi građevinske sanacije, održavanja, sanacije, rekonstrukcije, prenamjene, restitucije (ili reinterpretacije) pročelja. Za promjenu namjene pojedinačno zaštićenih građevina mora se ishoditi prethodna dozvola ove Uprave.

Gospodarske građevine, ukoliko nisu više u izvornoj namjeni moguće je prilagoditi novim zahtjevima, bilo stanovanja ili neke djelatnosti koja se može odvijati u zadanim gabaritima građevine, uz očuvanje karakterističnih obilježja njihovih pročelja.

Program zaštite kulturnih dobara osobito uključuje uvjete pripreme i provedbe posebnih istraživanja, obnove, prezentacije, određivanja namjene i izvore financijskih sredstava za njegovu provedbu.

Na području Općine Babina Greda nema kulturnih dobara koje bi bile vrednovane kao 0 kategorija, internacionalnog značaja. Na području obuhvata plana ima očuvane tradicijske arhitekture koju treba dodatno istražiti i utvrditi opravdanost zaštite dijelova naselja kao kulturnog dobra. Sukladno njihovim kulturno povijesnim obilježjima, stupnju očuvanosti pripadajućih povijesnih struktura - prostornih i graditeljskih, ali i kvaliteti neposrednog pejzažnog okruženja ona mogu biti vrednovana kategorijom 3 - lokalnog značaja.

Na području Općine osim osnovne evidencije, potrebna je i detaljna inventarizacija s obzirom na građevinsku strukturu (stambene i gospodarske zgrade) i prostomu matricu, koju čini mreža putova (cesta) i pripadajuća parcelacija. Tradicijsku arhitekturu, stambenu i gospodarsku treba dodatno dokumentirati, arhitektonski snimiti i obraditi kako bi se odredili uvjeti i režimi zaštite, te način i metode obnove kojima bi se prilagodili suvremenim uvjetima življenja.

POPIS KULTURNE BAŠTINE OPĆINE BABINA GREDARegistrirana kulturna dobra:*Sakralna*

Župna crkva Sv. Lovre, Đakona i Mučenika

Pokretna

Privatna zbirka Ane Verić

Preventivno zaštićena kulturna dobra:*Arheološki lokaliteti*

Tećine, srednjovjekovno nalazište

Ritić i Jos, prapovijesno nalazište

Ritić, srednjovjekovno nalazište

Rastovica Donja, srednjovjekovno nalazište

Kulturna dobra lokalnog značaja:

Zakon o zaštiti i očuvanju kulturne baštine (NN br. 69/99) u čl. 17. ostavio je mogućnost lokalnoj zajednici da na svom području može određene spomenike proglasiti zaštićenim kulturnim dobrom lokalnog značenja.

U tom smislu ukazujemo na neke građevine, za koje držimo da imaju lokalno značenje kulturnog dobra, koje Općina, ako ima za to interes, može proglasiti zaštićenim.

Profana

Spomenik Kralju Tomislavu - centar

Stambena prizemnica, V. Nazora 87

Stambena prizemnica, V. Nazora 201

Stara škola, V. Nazora 1

Zgrada Općine, V. Nazora 3

Stambeno-poslovna prizemnica, M. Stojanovića 6

Stambena prizemnica, M. Stojanovića 170

Stambena prizemnica, Strossmayerova 54

Stambena prizemnica, M. Gupca 44

Sakralna

Kapela u ulici V. Nazora

Kapela, poklonac kraj Berave

Kapela, B. Radića

Poklonac, M. Gupca

Poklonac, Strossmayerova

Spomenici antifašizma

Spomenik palim borcima i ŽFT u centru naselja (spomenik je preimenovan u Spomenik svim Hrvatima palim za slobodu Hrvatske)

Spomen grobnica na mjesnom groblju Spomenik palim borcima (predjel Kladavac)

Za potrebe izrade ovog Plana nije izrađena Konzervatorska podloga kojom bi se detaljnije inventarizirala i vrednovala nepokretna kulturna dobra Općine Babina Greda. Na području

Općine treba detaljnije istražiti kulturno-povijesna dobra, te osobito zaštititi područja i građevine na kojima će se vršiti istraživanja.

Zaštita povijesnih naselja

Na području Općine Babina Greda postojala je zaštićena ruralna cjelina naselja Babina Greda. Mnogobrojnim naknadnim intervencijama na pojedinim građevinama na području cijele ruralne cjeline, te interpolacijama novih zgrada bez kontrole nadležnog Konzervatorskog odjela u Osijeku, bitno su narušeni elementi ambijentalne slike naselja. Stoga je predloženo brisanje zaštite ruralne cjeline naselja Babina Greda.

U daljem planiranju širenja građevinskih područja naselja, njihovom dimenzioniranju i prostornom smještaju potrebno je očuvati njegov karakter, s obzirom na tip i karakter naselja. Jednako je tako važno čuvanje kvalitetnog pejzažnog okruženja, poljodjelskih površina, šuma i sl., jer cjelovitu sliku naselja Babina Greda, osim njegove građevinske strukture čini i pripadajuće pejzažno okruženje.

Proširenje građevinskih područja postojećih naselja, treba planirati tako da se zadrži homogenost slike povijesnog naselja, kvalitetna ekspozicija, što u većini slučajeva znači da je neprihvatljivo širenje građevinskih područja u smjeru prilaznih cesta i spajanje više naselja u neprekinutom građevinskom području.

Mjere zaštite povijesnih građevina i sklopova naselja

Povijesna naselja i njihovi dijelovi, povijesne građevine s okolišem, prirodni i kultivirani krajobrazi, povijesno memorijalni spomenici i arheološki lokaliteti moraju biti na stručno prihvatljiv način uključeni u budući razvitak Općine. Očuvanje kulturno povijesnih obilježja prostora podrazumijeva:

- zaštitu i očuvanje prirodnog i kultiviranog krajobraza kao temeljne vrijednosti prostora,
- očuvanje i unapređivanje održavanja i obnove zapuštenih poljodjelskih površina uz zadržavanje tradicijskog načina korištenja i parcelacije, osobito vinograda i voćnjaka,
- očuvanje povijesnih trasa putova (starih cesta, poljskih putova, pješačkih staza često obilježenih raspelima i pokloncima),
- očuvanje tradicionalnih nasebinskih cjelina u njihovu izvornom okruženju, zajedno s povijesnom građevinskom strukturom i pripadajućom parcelacijom,
- oživljavanje dijelova sela etnološke, arhitektonske i ambijentalne vrijednosti,
- očuvanje i obnovu tradicijskog graditeljstva, naročito tradicijskih kuća i gospodarskih građevina kao nositelja povijesnog identiteta prostora,
- očuvanje povijesne slike prostora koju čine volumen naselja, njegovi obrisi i završna obrada pročelja građevina te vrijednosti krajobraza kojim je okruženo,
- očuvanje i njegovanje izvornih i tradicijskih sadržaja, poljodjelskih kultura i tradicijskog (ekološkog) načina obrade zemlje,
- očuvanje i zadržavanje karakterističnih toponima, naziva sela, uzvišenja, potoka i kanala od kojih neka imaju simbolička i povijesna značenja,
- očuvanje prirodnih značajki kontaktnih područja uz povijesne građevine i sklopove, kao što su obale potoka, rukavci vodotoka, šume, budući da pripadaju ukupnom prirodnom i kulturnom naslijeđu.

Mjere i uvjeti zaštite kulturno povijesnih i prostornih vrijednosti naselja, određene su prema zonama zaštite i klasifikaciji povijesnih građevina - kulturnih dobara, koje se zaštićuju na temelju Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Mjerama zaštite utvrđuju se režimi i oblici intervencija u pojedinim zonama i za pojedine građevine.

Tipologiju naselja i arhitektonsko oblikovanje usuglašavati će se s kvalitetnom tradicijom područja, a nagrađene dijelove naselja trebati će postupno sanirati. Na povijesnim građevinama (tradicijskim kućama, stambenim i gospodarskim) koje su nositelji identiteta naselja potrebni su radovi konzervacije uz očuvanje izvornog izgleda i oblikovanja uz moguće prilagodbe u interijeru, kao i neophodni radovi građevinske sanacije, održavanja, sanacije, rekonstrukcije, prenamjene, restitucije (ili reinterpretacije) pročelja. Gospodarske građevine, ukoliko nisu više u izvornoj namjeni moguće je prilagoditi novim zahtjevima, bilo stanovanja ili neke djelatnosti koja se može odvijati u zadanim gabaritima građevine, uz očuvanje karakterističnih obilježja njihovih pročelja.

Tradicijske građevine moguće je prilagoditi suvremenim stambenim funkcijama, uz očuvanje njihovog vanjskog izgleda. U kontaktnoj zoni povijesnog središta naselja, ili dijela povijesnog naselja, novu je gradnju potrebno planirati na načelu uspostave harmoničnog odnosa s tradicionalnim i povijesnim vrijednostima, što znači poštivanje karakterističnog načina gradnje, građevinske linije, najveće dopuštene visine do P + 1, uz uvjete oblikovanja pročelja.

Polazišta obnove i oblikovanja povijesnih naselja treba temeljiti na: reafirmaciji i očuvanju izvorne strukture sela, osobito planiranih naselja, brižljivom određivanju uvjeta uređenja i korištenja prostora, oblika i uvjeta građenja, zadržavanju starog sustava parcelacije te kontroli linearnog širenja sela, izmještanju tranzitnog prometa izvan naselja i drugim. Program zaštite kulturnih dobara posebno uključuje uvjete pripreme i provedbe posebnih istraživanja, obnove, prezentacije, određivanja namjene i izvore financijskih sredstava za njegovu provedbu.

U područjima zaštite krajobraza koje su ujedno zone ekspozicije naselja ne dozvoljava se nova izgradnja, jer bi se time narušile prostorne i šire ambijentalne vrijednosti bilo čitavog naselja ili njegove povijesne jezgre. Područja označena kao ozelenjene i pejzažne površine treba i nadalje održavati u toj namjeni, bez širenja građevinskog područja, budući da su značajne kao prostori ekspozicije naselja.

Mjere zaštite arheoloških lokaliteta

Na području Općine Babina Greda nalaze se četiri preventivno zaštićena arheološka lokaliteta iz prapovijesnog i srednjovjekovnog razdoblja.

Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN br. 69/99) regulirana je između ostalog i zaštita arheoloških nalazišta i nalaza, te se stoga na ove lokalitete i na preostalo područje Općine Babina Greda primjenjuju propisane odredbe iz ovog Zakona.

Navedenim preventivno zaštićenim arheološkim lokalitetima granice rasprostranjenosti utvrđene su katastarskim česticama. Na tim se lokalitetima, svi zemljani radovi koji uključuju kopanje zemljišta dublje od 40 cm, moraju izvesti ručnim iskopom pod nadzorom i uputama arheologa uz prethodno utvrđene posebne uvjete zaštite i odobrenje Konzervatorskog odjela u Osijeku, koji može propisati i prethodno izvođenje zaštitnih

arheoloških iskopavanja i istraživanja. Sva izgradnja na navedenim lokalitetima uvjetovana je rezultatima arheoloških istraživanja, bez obzira na prethodno izdane uvjete i odobrenja.

Također, ukoliko bi se na preostalom području Općine, prilikom izvođenja građevinskih ili bilo kojih drugih zemljanih radova naišlo na arheološko nalazište ili nalaze, radove je nužno prekinuti te bez odlaganja obavijestiti Konzervatorski odjel u Osijeku, kako bi se sukladno odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara poduzele odgovarajuće mjere osiguranja, te zaštite nalazišta i nalaza.

Mjere zaštite memorijalnih područja

Ambijentalne cjeline groblja koja su ujedno i neposredni okoliš crkava s očuvanim starim nadgrobnim spomenicima i drvenim križevima treba održavati i čuvati u okviru prostorne organizacije i kamene plastike nadgrobnih ploča i drvenih križeva. Potrebe za širenjem groblja rješavati u zoni manje ekspozicije groblja, uz očuvanje intaktnosti postojećeg. Ne dozvoljava se zamjena starih spomenika novim poliranim crnim mramornim pločama.

Posebno treba istražiti i vrednovati memorijalne prostore stradanja za vrijeme Domovinskog rata, te ih označiti i zaštititi u detaljnijim dokumentima uređenja prostora. Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN br. 69/99) regulirana je zaštita područja, mjesta, spomenika i obilježja u svezi s povijesnim događanjima i osobama (kulturna dobra - Antifašizma i Domovinskog rata), te se stoga na evidentirana, preventivno zaštićena i registrirana kulturna dobra iz navedenog područja primjenjuju propisane odredbe ovog Zakona. Prije građevinskih intervencija nužno je provesti sustavna arheološka istraživanja na mjestima budućeg iskopa.

Mjere zaštite kulturnog krajobraza

U područjima kultiviranog i prirodnog krajobraza nije dozvoljena nova gradnja, ako se time umanjuju temeljne vrijednosti i kako bi se time narušili uvjeti očuvanja vrijednih vizura na povijesne građevine i naselja. Osobito je vrijedno područje šume Orljak u sjevernom dijelu Općine, te krajolik sjeverno od naselja Babina Greda kojeg odlikuju vodotoci i livade. Tipologiju naselja i arhitektonsko oblikovanje treba usuglašavati s kvalitetnom tradicijom područja, a nagrđene dijelove naselja treba postupno sanirati.

Mjere zaštite etnoloških građevina

Zbog novonastalih izmjena i građevinskih intervencija u naselju Babina Greda potrebno je provesti dodatno evidentiranje i dokumentiranje kulturnih dobara predloženih za listu kulturnih dobara lokalnog značaja.

Zaštitu navedenih kulturnih dobara vršiti putem čuvanja pojedinačnih objekata značajnije spomeničke vrijednosti i putem suvremene interpretacije osnovnih karakteristika tradicijskog graditeljstva uz suradnju urbanističkih i projektantskih ustanova, te institucija za zaštitu kulturnih dobara.

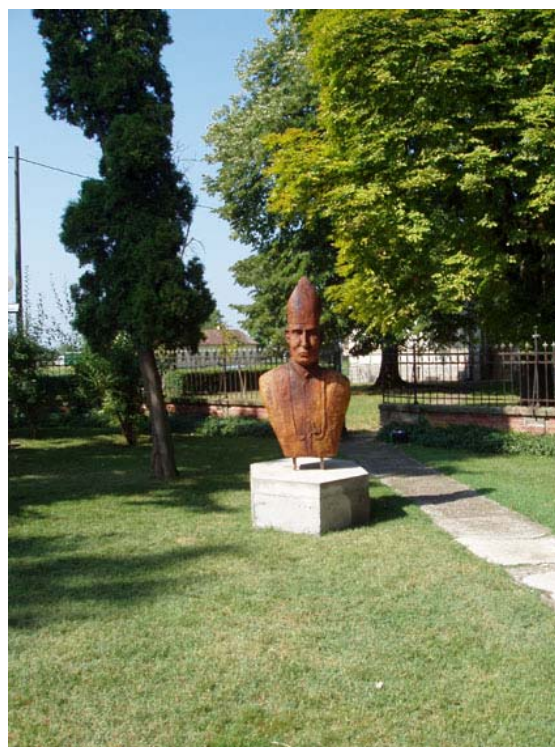
Karakteristike krajolika Općine Babina Greda

Urbane cjeline Babine Grede

Kulturna baština Babine Grede

3.4.1. Područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite

ZAŠTITA POSEBNIH VRIJEDNOSTI I OBILJEŽJA

Pod osobito vrijedne dijelove prirodnog krajobraza podrazumijevaju se prirodne šume i gajevi, prirodni vodotoci i raslinje uz njih i meandri-rukavci rijeke Save. Pod kultiviranim krajobrazom podrazumijevaju se poljodjelske površine u koje su uklopljena ruralna naselja.

Kultivirani i izgrađeni krajobraz valja sačuvati u što većoj mjeri tako da se pri izgradnji novih struktura primjereno vrednuju; zanemarena graditeljska baština, poštivanje povijesnosti prostora, uklapanje u krajolik, lokalne osobitosti, lokalno arhitektonsko oblikovanje, tradicija i vrijedna iskustva u korištenju, organizaciji i oblikovanju prostora.

Posebno vrijedan dio prirodnog krajobraza predstavlja kako prostor šuma uz Savu, tako i prostor zapadnog i sjevernog dijela Općine. Kako bi se sačuvala autohtona vrijednost ovoga krajobraza potrebno je dijelove devastiranog prostora sanirati.

Ograničenja korištenja prostora u smislu lociranja određenih sadržaja odnose se na zaštitu poljoprivrednih površina visoke kvalitete tla, područja uz obale rijeka i područja uz zaštićena kulturna dobra i zaštićenu prirodu. Oblikovanje naselja i građevina nije dovoljno usuglašeno s vrijednim tradicijama poznatim u graditeljstvu ovog prostora. Ekstenzivnim građenjem unutar građevinskih područja zauzete su nepotrebno velike poljoprivredne i šumske površine.

Koncepcija razvoja, uz uvažavanje zatečenih vrijednosti i prihvatnih mogućnosti prostora, uključuje: povećanje gustoće izgrađenosti u naseljima, planiranje širenja naselja na način da se onemogući širenje građevinskih područja duž državnih i županijskih cesta, izgradnja gospodarskih, društvenih, zdravstvenih, rekreacijskih, servisnih i drugih objekata, očuvanje ambijentalnih vrijednosti i zaštitu identiteta krajolika - posebno naselja. Razvoj gospodarstva i djelatnosti u prostoru određuju prioritetne djelatnosti područja kao i predodređenost prostora za razvoj određenih djelatnosti. U slučaju više mogućih namjena korištenja istog prostora prioritet treba dati funkcijama korištenja koje su sukladne poljoprivredi i šumarstvu, te zatim vodnim sustavima i u infrastrukturnim koridorima. Koncept daljnjega oblikovanja krajolika, rurističkog i urbanističkog oblikovanja, mora vrednovati zanemareno graditeljsko nasljeđe i u najvećoj mogućoj mjeri poštovati povijesnost prostora, lokalne osobitosti, mjerilo, tradiciju i vrijedna iskustva u korištenju organizaciji i oblikovanju prostora.

Lociranje građevina i trasa infrastrukture treba planirati koordinirano tako da se što više koriste postojeći koridori, izbjegavaju šume i vrijedno poljoprivredno zemljište, da se očuva cjelovitost prirodnih i izgrađenih struktura, te omogućiti zaštita krajolika.

Povoljne prirodne karakteristike, kao i relativno niži stupanj industrijalizacije, sačuvali su najveći dio nenaseljenog prostora od većih oštećenja. Taj je prostor još uvijek visokog stupnja prirodnosti. Brojna raznovrsna i iznimno vrijedna kulturna i prirodna dobra, isprepletena u jedinstvenim krajolikom i dio su resursne osnovnice gospodarskog razvitka (posebice turizma), ali i temelj su očuvanja identiteta zavičaja današnje i buduće generacije.

PODRUČJA I DIJELOVI PRIMJENE PLANSKIH MJERA ZAŠTITE

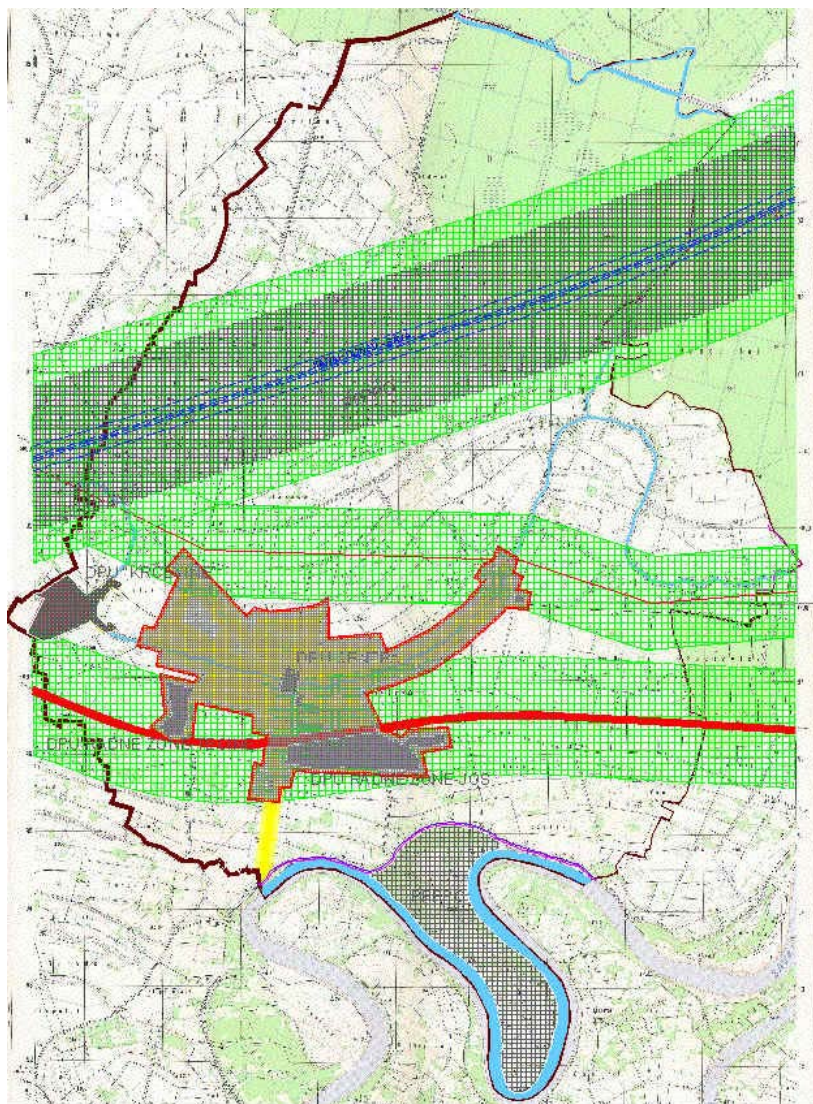
Prostorni plan uređenja Općine Babina Greda preuzima iz županijskog plana Vukovarsko-srijemske županije obaveznu izradu prostornog plana područja posebnih obilježja (PPPPO) budućeg višenamjenskog kanala Dunav-Sava (PPPPO – VKDS), izradu studije izvedivosti i procjenu utjecaja na okoliš za planirani 110 kV dalekovod, studiju utjecaja na okoliš autoceste D – 4 i studiju utjecaja na okoliš višenamjenskog kanala Dunav – Sava, te izradu urbanističkog plana uređenja Babina Greda.

Ovim planom predviđa se izrada prostornog plana područja posebnih obilježja u meandru rijeke Save kao osobito vrijedan kultivirani krajobraz (područje Ajdakovo i Brezovica).

Za Babinu Gredu predviđa se i izrada detaljnih planova i to:

1. DPU centra Babine Grede ukupne površine 8,66 ha
2. DPU radne zone «Jos» ukupne površine 70,23 ha
3. DPU radne zone «Tečine» ukupne površine 17,32 ha
4. DPU turističkog naselja «Krčevina» ukupne površine 56,65 ha

Za DPU pod 3. i 4. obavezno je zatražiti suglasnost «Hrvatskih voda».

Obavezna izrada prostornih planova i studije utjecaja na okoliš

3.5. Razvoj infrastrukturnih sustava

3.5.1. Prometni sustav

Novi geopolitički odnosi nastali stvaranjem suvremene i samostalne Republike Hrvatske značajno utječu i na planirani razvoj prometnog sustava promatranog prostora.

Promatrani prostor karakterizira ravničarski pejzaž u okviru kojeg dominira kompleks Spačvanske šume i tok rijeke Save, koja je ujedno i južna granica promatranog prostora.

Prijedlog razvoja promatranog sustava izrađen je na temelju smjernica iz "Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske", kao i "Strategije razvitka cestovne mreže u Hrvatskoj."

Koncepcija prometnog sustava Općine Babina Greda temelji se na izučavanju postojećih prometnih tokova, na njihovom sagledavanju u budućnosti i potrebi da se troškovi odvijanja prometa u cjelini bitno smanjuju, sa što manje nepovoljnim utjecajem na okoliš i sigurnost prometa.

Za napomenuti je, da se prometna problematika ovog prostora mora sagledavati neograničavajući se striktno na prostor obuhvaćen ovim Prostornim planom, obzirom da taj prostor nije zaokružena geoprometna cjelina. Ovim planom postavljeno rješenje prometnog sustava znatno zadire u prostore i prometna rješenja susjednih jedinica lokalne samouprave i uprave.

Planiranje integralnog prometa i energetske sustava uspostavlja se ključnim elementima na razini Države kao cjelovita mreža. Planiranje ovih sustav temelji se na gospodarskoj valorizaciji i programima s prostorom i ekološkom komponentom koja mora osigurati prihvatljivost lokacije i utjecaj na okoliš. Te elemente preuzima Prostorni plan uređenja Općine Babina Greda i definira ih kao plansku obvezu u projektima.

CESTOVNI PROMET

Uprava za ceste upravlja i održava županijske ceste 4221 Cerna (Ž4170)-Babina Greda (Ž4218) 4218 Gudinci-B.Greda-Štitar (Ž4170) i lokalnu cestu 46017 Prkovci (Ž4167)-B.Greda-D520. Županijska cesta 4218 je rekonstruirana tako da je sada kompletno asfaltirana. Lokalna cesta 46017 je asfaltirana kroz Babinu Gredu dok je van sela makadam. Državnom cestom D520 koja prolazi kroz naselje upravljaju Hrvatske ceste d.o.o., a autoputom upravljaju Hrvatske autoceste d.o.o. dok su sve ostale ceste nerazvrstani putovi kojima upravlja lokalna uprava i samouprava.

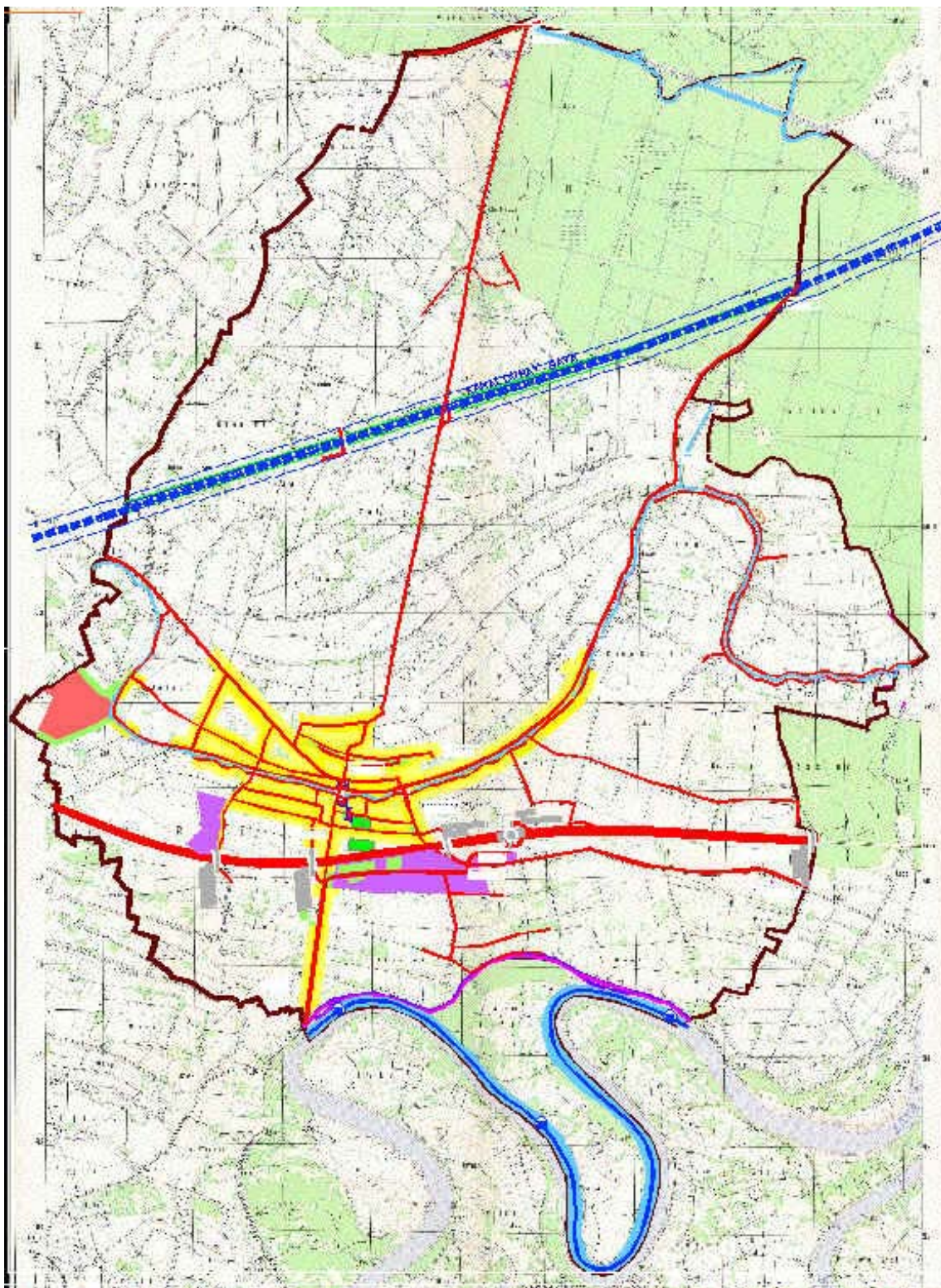
Svakako najznačajniji prometni pravac je autocesta D-4 koja prolazi južno od Babine Grede u smjeru zapad-istok.

Nižih regionalnih cesta potrebno je rekonstruirati i modernizirati kako bi se postigli bolji prometno tehnički uvjeti. Lokalnu cestovnu mrežu treba dopuniti novim pravcima kako bi se podigao prometni standard i osigurao kvalitetan cestovni pristup svim građevinskim područjima, a u budućnosti i izdvojenim poljoprivrednim gospodarstvima. U koridorima javnih cesta (kategoriziranih i nekategoriziranih) mogu se graditi objekti za pružanje usluga sudionicima u prometu (benzinske postaje, moteli, servisi) uz suglasnost i uvijete nadležnih službi za održavanje cesta. Time bi se uz povećanje kvalitete cestovnog prometa omogućio i brži razvoj tranzitnog turizma. Kvalitetnijim razvojem cestovnog sustava, koji je

dominantan način prometovanja u Općini Babina Greda stvorit će se bolji uvjeti za gospodarski i demografski razvoj tog prostora.

ŽELJEZNIČKI PROMET

Na području Babine Grede nema željezničke pruge, ali se u prometni sustav treba uvrstiti veza sa željezničkim prometom na nivou Županije kvalitetnijom cestovnom mrežom i javnim prijevozom.

Karta cestovnog i riječnog prometa

PLOVNI PUTOVI

Za Općinu Babina Greda značajni plovni put je tok rijeke Save i planirani višenamjenski kanal Dunav-Sava.

Plovni put na rijeci Savi imat će parametre IV klase plovnosti prema kategorizaciji Evropske ekonomske komisije. Planirana plovidbena dubina na Savi i njezini planiranim kanaliziranim dijelovima je 2,80 m, a svi planirani radovi ovise o međudržavnom dogovoru s Bosnom i Hercegovinom.

Višenamjenski kanal Dunav-Sava

Gospodarski značaj višenamjenskog kanala Dunav - Sava

Višenamjenski značaj budućeg kanala sadržan je u njegove tri glavne funkcije: navodnjavanje, plovidba i odvodnja, te nizu sporednih. Strateški je cilj navodnjavanja poljoprivrednog zemljišta ne toliko u povećanju i dosad visokoproduktivnog tradicionalnoga ratarstva, nego u promjeni strukture sjetve biljnim kulturama atraktivnima za tržište kao što su povrće, voće, industrijsko bilje, ljekovito bilje i sjemenske žitarice. To bi se ostvarilo promjenom plodoreda u kontroliranim uvjetima proizvodnje s pomoću navodnjavanja. Plovidbu kanalom u strateškoj prometnoj politici Hrvatske treba razmatrati jedino preko ostvarenja 560 km dugog prometnog koridora Podunavlje- Jadran. Realna je kombinirana riječno-željeznička veza koja bi se sastojala od: 61,5 km kanala Dunav-Sava (od Vukovara do Šamca), 340 km kanalizirane Save s tri vodne stepenice (Županja, Jasenovac, Strelečko-Sisak) i 160 km dvokolosiječne željezničke pruge Rijeka - Zagreb. Cilj, odvodnje sliva kanala daljnje je uređenje površinske odvodnje na 173.000 ha i osiguranje uvjeta dogradnje podzemne odvodnje na 62.000 ha poljoprivrednih površina. Drugi je cilj eliminacija povremenih dugotrajnih poplava Spačvansko-studvanskog bazena i reguliranje vodnog režima u njemu prema zahtjevima šumske vegetacije. Oplemenjivanje malih voda vezano je za navodnjavanje i ekologiju naselja uz kanal. Kanal osigurava i korištenje tehnološke vode.

Trasa višenamjenskog kanala Dunav - Sava

S globalno-prometnoga gledišta kanal je najkraća moguća plovna veza Podunavlja i Jadrana. Njime se postiže skraćanje plovidbe iz Save u smjeru Zapadne Europe za 417 km, a u smjeru Istočne Europe 85 km. Duljina trase kanala između Save i Dunava iznosi 61,5 km. Stacionaža kanala počinje u Vukovaru kod dunavskog km 1334+700, a završava u Slavonskom Šamcu kod savskog kilometra 310+750. Što se tiče hidrografije, trasa većim dijelom prati postojeće vodotoke: Vuku, Bosut, Biđ i Konjsko. Gotovo sva će biti u iskopu. Na trasi su grad Vinkovci i veće ruralno naselje Cerna, tako da pretežni dio trase prolazi niskim poljoprivrednim i šumovitim krajolikom. Kanal će presjeći hrvatsko Podunavlje, te je potrebno osigurati povezivanje razdvojenog prostora gradnjom dvadesetak mostova i mnoštvom kablskih i cijevnih vodova.

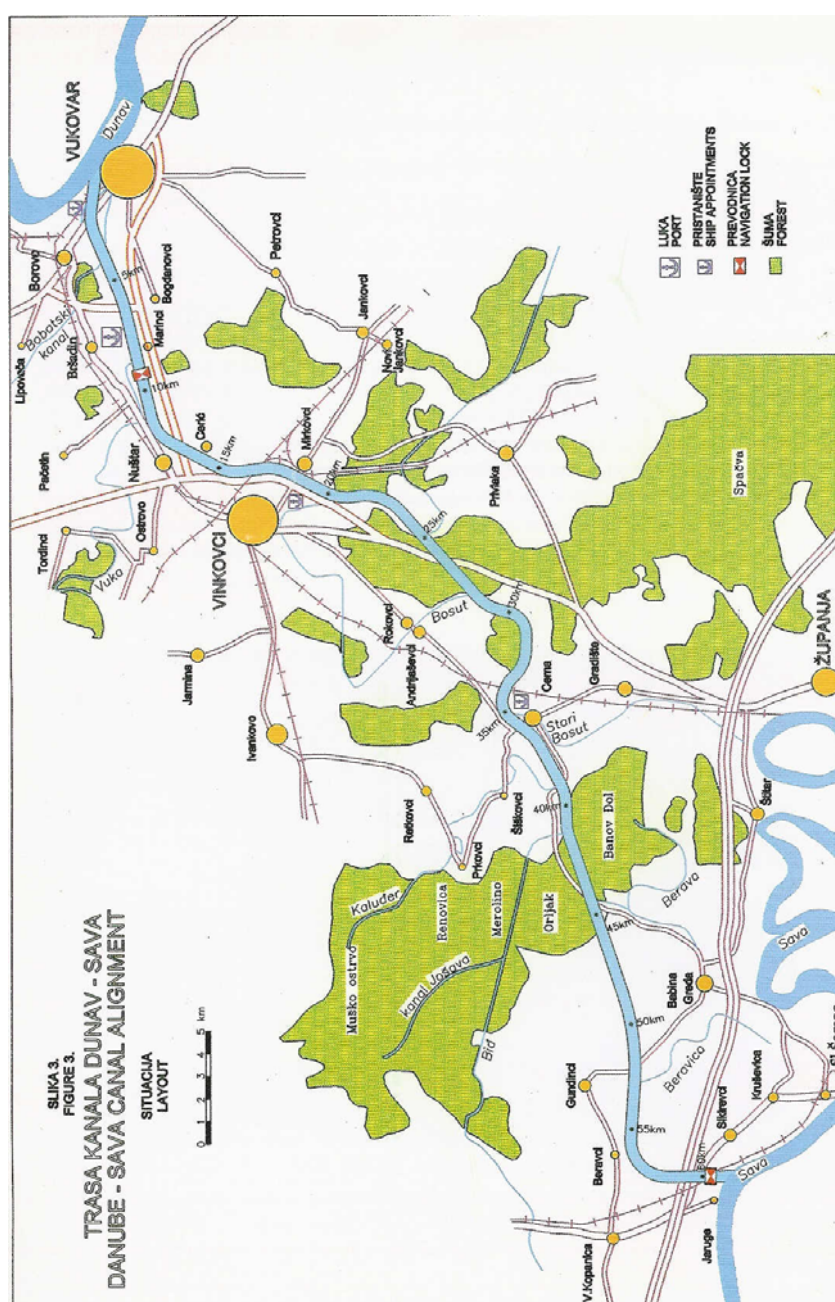
Prometne prednosti prijevoza roba unutarnjim plovnim putem

Glavna je značajka riječnoga plovnog puta pogodnost za promet masovnih roba na dugim relacijama. Glavne su prednosti riječnog prijevoza mala potrošnja energije i radne snage, znatno dulji vijek trajanja, manje zauzimanje prostora, veća sigurnost i zaštita okoline. Zahvaljujući tim prednostima troškovi prijevoza riječnim putem iznose u Njemačkoj oko 4 pfeninga, željeznicom 14, a cestom 24 pfeninga po tkm. Logična posljedica rentabilnosti riječnog prometa razgranata je mreža unutarnjih plovnih putova u Europi i obavljanje 20-30% od ukupnog prometa razvijenih zemalja. U Hrvatskoj je prije rata udio bio tek 4% ukupnih prijevoza. Iz toga proizlazi da zemlje s razvijenom unutarnjom plovnom mrežom imaju udio prijevoza u jediničnoj cijeni industrijskih proizvoda oko 5%, a Hrvatska 15%.

Ipak plovni put nije besplatan. Naime, kao i svugdje, osim pogonskih, pojavljuju se investicijski troškovi i troškovi održavanja koji nisu mali. Shodno tome, i za ovaj projekt obavljena je prethodna gospodarska prosudba društvene opravdanosti višenamjenskog kanala, i osnivanja plovnog puta kao njegovoga funkcijskog segmenta. Ista je ukazala na opravdanost pothvata.

Potencijalni promet roba na višenamjenskom kanalu Dunav – Sava

Glede prometa ideja je kanala da poveže Srednju Europu s Jadranom i svojim kapacitetom te konkurentnom cijenom prijevoza privuče robe s drugih prometnih vidova i s drugih prometnih tokova. Potencijalni promet roba na kanalu prognozira se u srednjem na 7 milijuna tona na godinu, što se očekuje 30 godina nakon njegovoga puštanja u promet. Pritom bi barem 50% prometa trebao biti međunarodni tranzit na koridoru Podunavlje Jadran, čime bi se znatno pojačao promet luke Rijeka, ali djelomično i Ploča. Glavne robe bili bi kontejneri, rasuti, kemikalije i građevinski materijali.

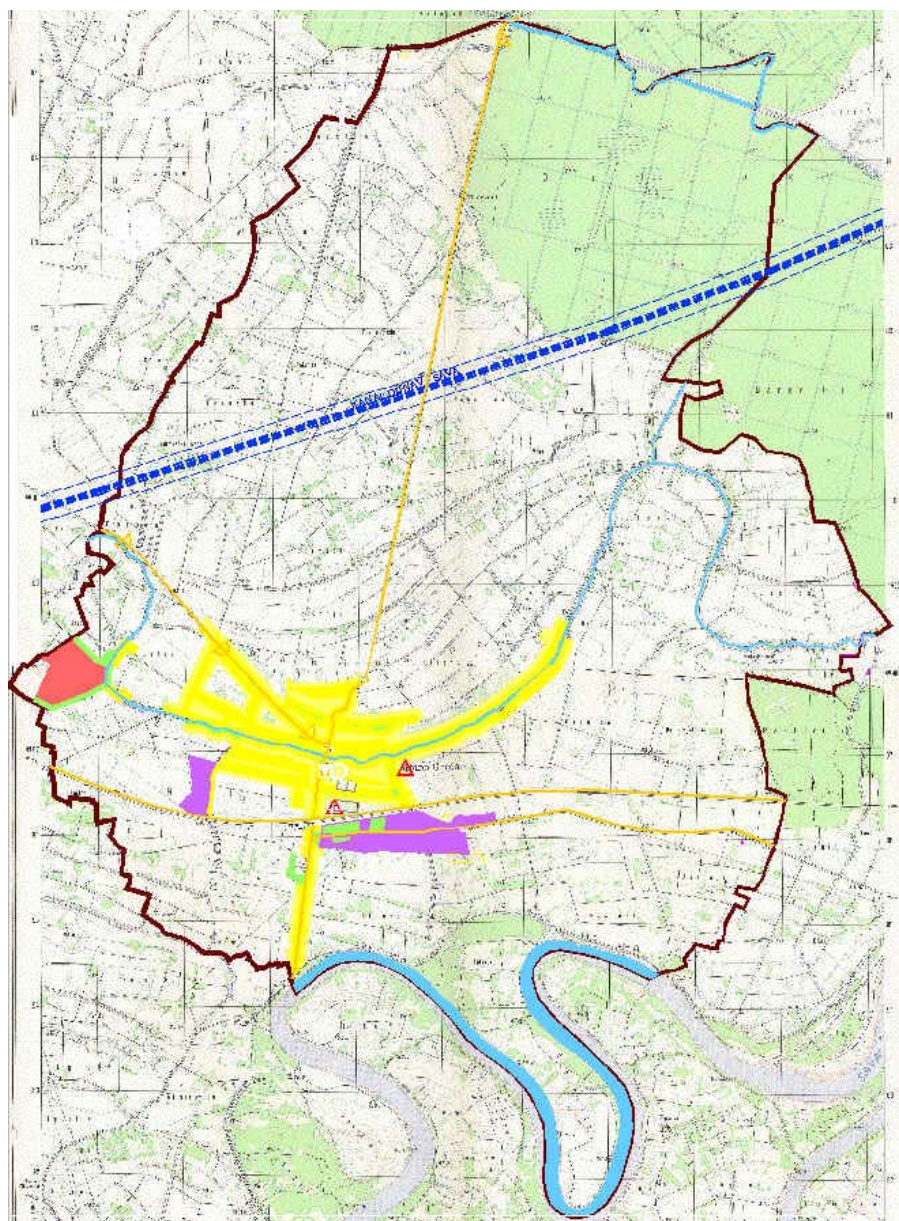
POŠTA I TELEKOMUNIKACIJE

U Babinoj Gredi postoji jedinica poštanske mreže i mjesna telefonska centrala. Poštanske usluge treba poboljšati tako da bude primjerena i usklađena s potrebama stanovništva. Telefonska centrala priključena je na TKC Vinkovci kombiniranom vezom RR i kabelski.

HT mobilne komunikacije d.o.o. izgrađuju i upravljaju telekomunikacijskom mrežom u NMT sustavu i u sustavu globalne pokretne mreže - GSM. U razvoju postojećih javnih sustava pokretnih komunikacija planira se daljnje poboljšanje pokrivanja, povećanje kapaciteta mreža prema planiranom povećanju broja korisnika i uvođenje novih usluga.

Planira se uvođenje novih mreža i sustava pokretnih komunikacija sljedeće generacije (UMTS i sustavi sljedećih generacija).

U skladu s navedenim planovima, uz postojeće i planirane lokacije osnovnih postaja koje su ucrtane na priloženoj topografskoj karti, potrebno je u budućnosti omogućiti izgradnju i postavljanje i dodatnih osnovnih postaja.

Telekomunikacijska i poštanska mreža

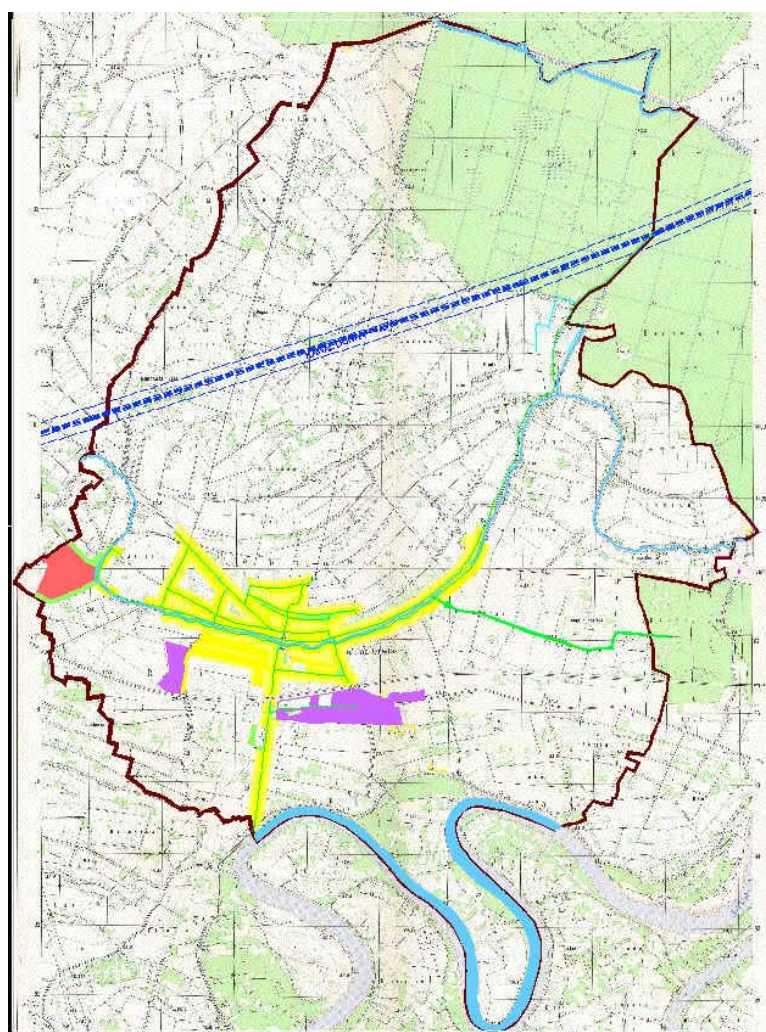
3.5.2. Energetski sustav

PLINOOPSKRBA

Područje Babine Grede uključeno je u plinoopskrbni sustav Vukovarsko-srijemske županije i sustav Republike Hrvatske. Osnovu plinoopskrbnog sustava čine magistralni visokotlačni vodovi $P = 0,5 \text{ MPa}$ kao i visokotlačni ogranci $P = 1,2 \text{ MPa}$. Za područje Općine Babina Greda značajne aktivnosti iz područja plinoopskrbe su:

- Izgrađen je dobavni visokotlačni plinovod Županja - Babina Greda
- Srednjetlačna plinska mreža u Općini Babina Greda je djelomično izgrađena.
- Od ukupne predviđene duljine 36.600 m izgrađeno je cca. 25.600 m, a ostatak se predviđa izvesti u narednim godinama ukoliko se ukaže potreba.
- Planira se izgraditi dionica od lokacije buduće plinske redukcijske stanice prema naselju Cerna ukupne duljine cca. 6.500 m i dio plinske mreže južno od autoceste ~ 4.500 m.
- U trenutku kada se bude podizao tlak u visokotlačnom plinovodu Županja - Babina Greda biti će potrebno izgraditi redukcijску postaju na ulazu u Babinu Gredu u svrhu snižavanja tlaka u srednjetlačnoj plinskoj mreži.
- projektirani radni tlak plina u ST plinskoj mreži: $p_{\min} = 1 \text{ bar}$ do $p_{\max} = 4 \text{ bara}$

Razvoj plinoopskrbnog sustava pratit će razvoj gospodarskog sustava kao i potrebe stanovništva.

Karta plinske mreže

ELEKTROOPSKRBA

Za ostvarivanje gospodarskog i društvenog razvoja neophodno je osigurati bitne preduvjete. Jedan od preduvjeta je osiguranje dovoljnih količina energije, a potreba za njom stalno raste.

Na području Općine svi korišteni energenti se uvoze s drugih regija, te su gospodarstvo i domaćinstva ovisna o uvezenoj energiji. Elektroenergija se na području Općine dovodi prijenosnom mrežom, koja je u sastavu jedinstvene prijenosne mreže Hrvatske.

- **35 kV** - Zadržavaju se postojeći koridori zračnih 35 kV dalekovoda,
- **10(20) kV**
 - Rekonstrukcije zračnih dalekovoda izvoditi će se postupnom zamjenom dotrajalih drvenih stupova novim betonskim stupovima i vodičima AlČe 95mm²
 - Unutar građevinskog područja naselja Babina Greda predviđena je postupna zamjena zračnih 10(20) kV dalekovoda kabelskim Al 3(1x150 mm²)Napominjemo da realizacija gore navedenog ovisi o dinamici Plana investicija DP Elektra Vinkovci (odobrenju financijskih sredstava).
- **35/10 kV** - Postojeća TS 35 kV Babina Greda u potpunosti zadovoljava sadašnje stanje i normalni budući razvoj ukoliko se ne bi u budućnosti pojavili zahtjevi za iznimno povećanje snage (nekoliko MVA).
- **10(20)/0,4 kV** - Pored postojećih TS 10(20)/0,4 kV na području Općine Babina Greda planira se izgradnja nove KTS 10(20)/0,4 kV kao zamjena za postojeću ŽSTS 10(20)/0,4 kV Bratstva i jedinstva, te nova stupna TS 10(20)/0,4 kV u ulici Vladimira Nazora na široj lokaciji Ekonomija - Novo naselje. Također ovisno o povećanju konzuma moguća je zamjena postojećih transformatora jačim snagama.
- **0,4 kV**
 - a) U ulicama naselja gdje postoji izgrađena javna rasvjeta (zasebna) na kandelaberima postojeću niskonaponsku zračnu mrežu izvedenu vodičima AlČe po krovnim stalcima zamijeniti vodičima SKS X00/0-A presjeka 70 ili 35 mm² na istim krovnim stalcima.
 - b) U ulicama gdje je koncepcija postojeće niskonaponske mreže izvedena vodičima AlČe po krovnim stalcima i javna rasvjeta zidnim kracima izgraditi novu niskonaponsku mrežu na betonskim stupovima i vodičima SKS X00/0-A presjeka 70 ili 35mm² sa vodičem za priključak tijela javne rasvjete.
 - c) Niskonaponske veze između TS-a i prvog stupnog mjesta (početka izvod NN) po mogućnosti izvoditi podzemnim kabelima presjeka 4x150+2,5mm² i 4x25+25mm² za potrebe JR.
 - d) U povijesnim dijelovima, trgovima, parkovima itd. pojedinih naselja (koja su registrirana i predložena Planom) niskonaponsku mrežu izvesti podzemnim kabelima.
 - e) Razvođe javne rasvjete potrebno je izdvojiti iz el. energetske objekata HEP-a u obliku odvojenih ormara JR kabelima napajanih iz TS-a.
- **Priključci** - Ovisno o koncepciji niskonaponske mreže opisane u dijelovima teksta a, b, c i d priključke izvesti nadzemnim i podzemnim kabelima sa osnovne niskonaponske mreže do pojedinačnih objekata.

3.5.3. Vodnogospodarski sustav

VODOOPSKRBA

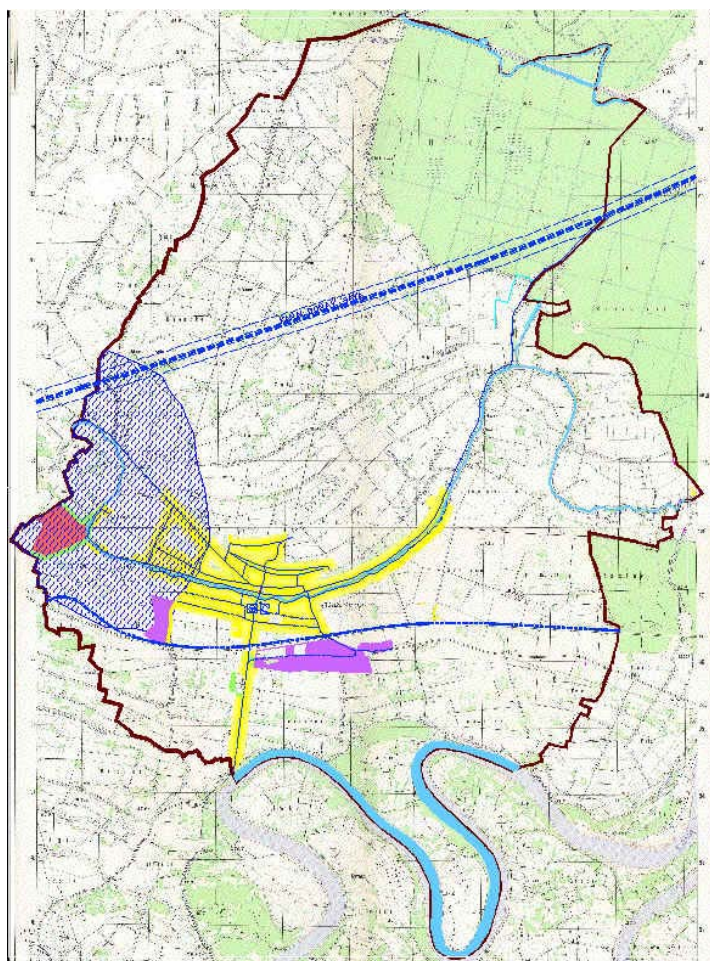
Rješenje vodoopskrbe Vukovarsko-srijemske županije treba temeljiti na uspostavi cjelovitog sustava koji će distribucijom vode sigurnih izvorišta osigurati potrebne količine kvalitetne vode za sadašnje i buduće potrebe. Potrebno je zaštititi vodocrpilišta koje ugrožavaju izgradnja, infrastrukturni koridori i ne uređena odlagališta otpada.

Za prostor Vukovarsko-srijemske županije izrađene su studije i idejna rješenja vodoopskrbe. Ovaj plan koristi podatke iz te dokumentacije.

Vodoopskrbni sustav Općine Babina Greda temelji se na crpilištu podzemne vode Berava uz koju se nalazi uređaj za pročišćavanje pitke vode.

Na preglednom planu M 1:25000 mogu se vidjeti vodocrpilište «Berava» Babina Greda i magistralni cjevovod «Županija – Babina Greda» koji je u pripremi za gradnju.

Polazni je stav i cilj razumnog programa vodoopskrbe da svaki stanovnik treba biti opskrbljen u doglednoj budućnosti dovoljnom količinom kvalitetne pitke vode. Vodoopskrbni sustav mora pomiriti i gospodarske potrebe koje proizlaze iz sadašnjih djelatnosti i planova razvoja. Preduvjet rješavanju potreba za vodom je otklanjanje visokih gubitaka vode u postojećim sustavima. Nužno je da komunalno poduzeće koje upravlja vodoopskrbnim sustavom bude osposobljeno za pogon i održavanje sustava, te da je spremno dalje razvijati taj sustav. Na stranici 48 prikazane su zaštitne zone vodocrpilišta.

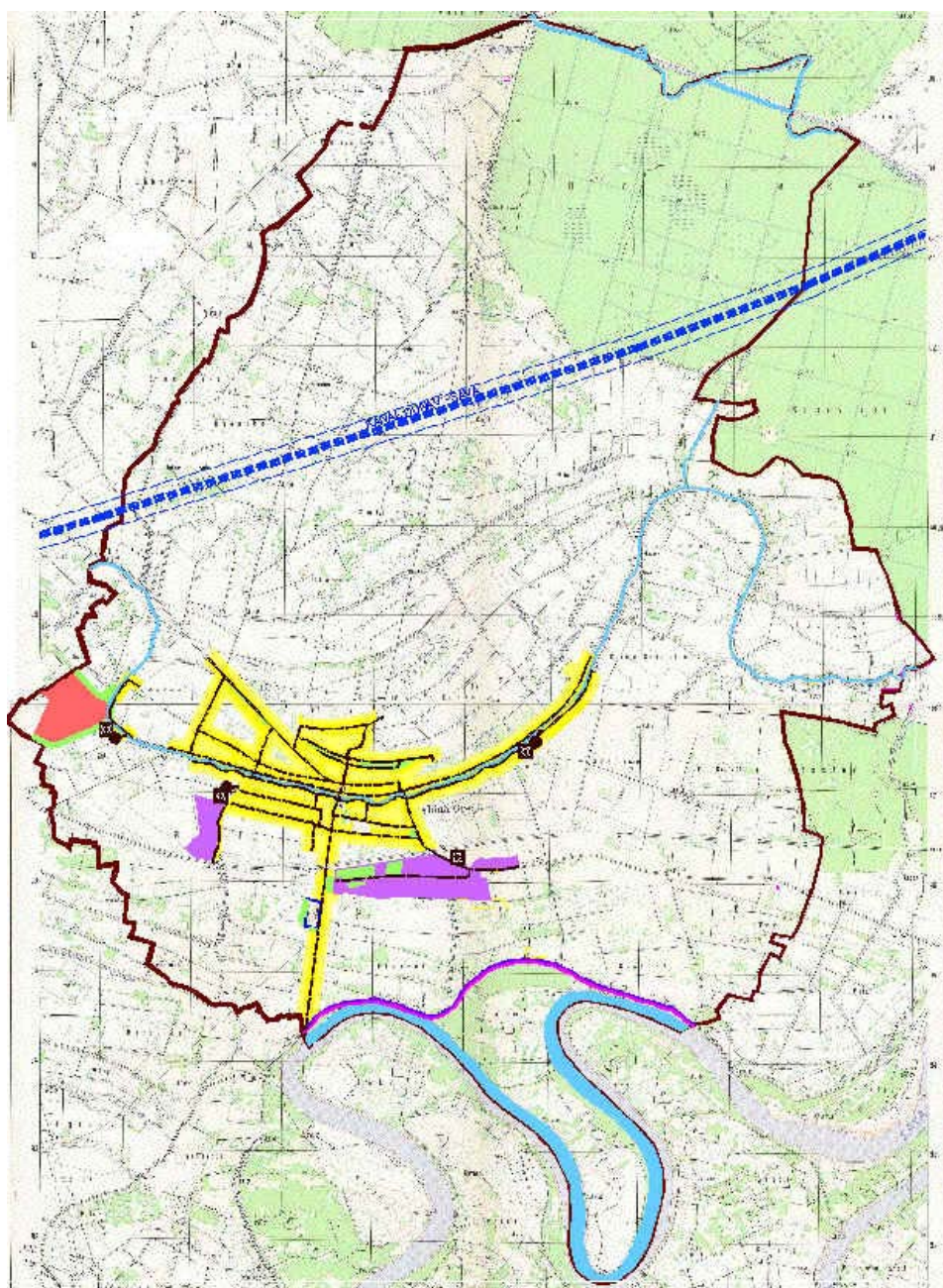
Karta vodoopskrbnog sustava

ODVODNJA OTPADNIH VODA

Na području Općine Babina Greda ne postoji kanalizaciona mreža. Prostornim planom uređenja Općine dan je prijedlog rješenja odvodnje otpadnih voda s uređajima za pročišćavanje istih. Oni su locirani u sjevernom i središnjem dijelu Općine za građevinska područja naselja (pretežno stanovanje), te neposredno uz planiranu gospodarsku zonu u južnom dijelu Općine i planirano turističko naselje u zapadnom dijelu Općine.

Radi velike visinske razlike između obrambenog nasipa i kote ispusta sustava za odvodnju na uređajima za pročišćavanje otpadnih voda racionalne vode ispuštati u melioracione kanale ne u Savu.

Koncepciju tehničkog rješenja u konačnici će dati projektna dokumentacija za rješenje odvodnje otpadnih voda prema prioritetima područja.

Odvodnja otpadnih voda

Regulacija i zaštita voda

Problemi Općine Babina Greda u oblasti vodoprivrede odnose se na neuređen režim podzemnih voda i potencijalnu opasnost od poplavnih, kako vanjskih tako i unutarnjih voda.

Obzirom na ovakvu situaciju u vodoprivredi nužno je što prije prići rješavanju ovih problema. Prvenstveno se pri tome misli na komasaciju Općine, završetak radova na projektnoj dokumentaciji kompleksnog uređivanja Biđ-Bosutskog polja (idejno rješenje odvodnje Biđ-Bosutskog polja), te izradi dokumentacije i realizaciji višenamjenskog kanala Dunav-Sava.

Vodnogospodarske funkcije višenamjenskog kanala Dunav-Sava usmjerene su na poboljšanje odvodnje i oplemenjivanje malih voda. Odvodnja malih voda sliva kanala usmjerena je na daljnje uređenje površinske odvodnje na 173 000 ha i stvaranju uvjeta dogradnje podzemne odvodnje na 62 000 ha poljoprivrednih površina sliva Bosuta i Biđa. Osiguranjem stalne razine vode u kanalu i pritocima na koti +80 nm. Prilikom odvodnje velikih voda cilj je postizanja što niže razine vode u postojećim vodotocima također radi funkcioniranja podzemne drenaže, ali i eliminacija povremenih dugih poplava kod koedificije velikih voda Bosuta i Save. Sve to moguće je postići gradnjom kanala i pridruženim proširenjem sustava odvodnje na slivu. U odnosu na postojeće stanje, u kojem se sve velike vode odvođe samo u Savu, gradnjom kanala dobit će se poboljšan sustav odvodnje područja kojim se, za razliku od današnjeg stanja može upravljati.

Načela i smjernice za kojima treba ići prilikom zaštite voda od zagađenja su:

Poštivanje načela održivog razvoja, odnosno onog razvoja koji zadovoljava potrebe sadašnje generacije, a ne ugrožava pravo i mogućnost sljedećih da to ostvare za sebe. Zbog toga treba ostvariti sveobuhvatnu politiku razvoja i gospodarenja vodama s posebnim naglaskom na zaštiti voda. S obzirom na to, razvojni planovi i planovi zaštite okoliša, posebno voda, moraju se međusobno prožimati. Zaštita voda, kao sastavni dio integralnog uređivanja i korištenja prostora mora poštivati načelo integralnog planiranja, integralnog razvoja i upravljanja okolišem i prostorom. To uvjetuje usklađivanja i nivelacije vodnogospodarskih osnova i prostornih planova, uvažavajući ciljeve i načela zaštite voda.

Planom za zaštitu voda utvrđuju se provođenja potrebnih istraživanja i ispitivanja kakvoće voda, mjere zaštite voda uključujući i mjere za slučajeve izvanrednih i iznenadnih zagađenja voda, planovi građenja objekata za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda u naseljima te izvori i način financiranja svih aktivnosti. Da bi se lakše uskladio rad komunalnih službi i organizacija sa funkcijama tijela jedinica lokalne samouprave pri građenju uređaja za zaštitu voda, njihovom redovnom namjenskom korištenju, održavanju i osiguranju sredstava, potrebno je donijeti Županijski plan za zaštitu voda koji donosi Županijska skupština.

3.6. Postupanje s otpadom

Zbrinjavanje opasnog i posebnog otpada ustrajava se na jedinstvenom i cjelovitom funkcionalnom sustavu u Republici Hrvatskoj, a zakonska je obveza županije da na svom području ustroji zbrinjavanje neopasnog tehnološkog otpada.

Zakon o otpadu (NN br. 34/95 i 151/2003) člankom 10. odlomka II Postupanje s otpadom propisao je da provođenje mjera postupanja s komunalnim otpadom osiguravaju jedinice lokalne samouprave dakle općina, što je za područje Općine Babina Greda definirano međuopćinskim dogovorom, te se komunalni otpad odvozi na odlagalište otpada na području Grada Županje.

Odvojeno prikupljanje korisnog i opasnog otpada nije stoga je prvi korak u rješavanju problema zbrinjavanja otpada izrada Studije za Općinu Babina Greda.

KOMUNALNI OTPAD

Na području Općine Babina Greda organiziranim je prikupljanjem komunalnog otpada obuhvaćeno naselje Babina Greda u kojem se otpad prikuplja u 100% kućanstava. Sav prikupljeni otpad odvozi se na odlagalište na području Grada Županje.

Postojeća manja «divlja» odlagališta kao i zatvoreno odlagalište otpada na području Rastovice nameću se kao prioritet koji treba riješiti na način kako je to navedeno u Pravilniku o postupanju s otpadom (NN br. 123/97), što znači treba ih zatvoriti prema planu zatvaranja, a područja na kojima se trenutno nalaze dovesti u prvobitnu odnosno plansku namjenu.

Za potpuno sagledavanje problematike važno je naglasiti da se u kućanstvima obuhvaćenim organiziranim otpadom (kao i u tvrtkama), komunalni otpad ne razvrstava, pa na odlagalištu završava i najveći dio otpada s vrijednim svojstvima (papir, staklo, metalni i biljni otpad,...), te gotovo sav opasni otpad iz kućanstava. Taj problem bi trebalo razmotriti u spomenutoj Studiji za područje Općine Babina Greda.

NEOPASNI TEHNOLOŠKI OTPAD

Problematika rješavanja zbrinjavanja ove vrste otpada u nadležnosti je Županije. Dok Županija ne osigura provođenje mjera postupanja s neopasnim tehnološkim otpadom, preporuka je ovog plana da se isti odlaže na odlagalište komunalnog otpada.

OPASNI OTPAD

Na području Općine Babina Greda nema izrazitih proizvođača opasnog otpada (energetskih postrojenja, crne i obojene metalurgije, prerade nafte, kemijske i farmaceutske industrije i sl.). Registrirane tvrtke u kojima se stvaraju manje količine opasnog otpada same ga zbrinjavaju na propisan način.

Međutim sav neprijavljeni opasni otpad i gotovo sav opasni otpad iz kućanstva zbog otežane kontrole, te nepostojanje stanovništvu prihvatljivog načina organiziranog prikupljanja manjih količina, zbrinjava se na nepropisan i za okoliš štetan način.

3.7. Sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš

Kvaliteta okoliša mora biti osnovni kriterij planiranja, a zaštita okoliša je sadržana u načelu integralnog pristupa planiranju i uređenju prostora kao kontinuirana i u svim segmentima prisutna komponenta. Stoga je sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš sadržano u svim dijelovima Prostornog plana uređenja Općine Babina Greda kroz utvrđivanje mogućnosti i ograničenja korištenja i planiranjem razvoja putem izbora najpovoljnijih opcija.

U pogledu sprječavanja štetnog utjecaja na okoliš poseban naglasak treba staviti na očuvanje najvrednijih dijelova ekosustava tlo, vodu i zrak.

Tlo je usprkos različitim onečišćenjima još uvijek vrlo dobro očuvano, pogotovo u odnosu na tla veličine zapadnoeuropskih zemalja, te kao takvo pogodno za proizvodnju sve cjenjenijih ekološki čistih proizvoda.

Tlo se onečišćuje na više načina, a zbog zaštite i sprječavanja nepovoljnih utjecaja potrebno je provoditi sljedeće mjere:

- u poljoprivrednoj proizvodnji racionalno koristiti zaštitna sredstva i gnojiva uvođenjem kontrole upotrebe količina i vrste zaštitnih sredstava te organiziranjem savjetodavne stručne službe u individualnoj proizvodnji,
- spriječiti zagađivanje zraka iz kojeg se štetni spojevi i teški metali talože u tlo,
- spriječiti zagađivanje voda iz kojih se štetne tvari također talože u tlo,
- riješiti odvodnju i zbrinjavanje otpadnih voda domaćinstava, koja otpadne vode preko propusnih septičkih jama ili upojnih bunara upuštaju direktno u tlo,
- uspostaviti sustav gospodarenja otpadom koji će omogućiti dugoročno, organizirano i kontrolirano postupanje s otpadom, a postojeća nekontrolirana odlagališta sanirati i spriječiti nastajanje novih,
- što više obnoviti površine oštećene erozijom i klizanjem,
- površine koje se više ne koriste (npr. odlagalište otpada i eksploatacija šljunka i pijeska) potrebno je ponovno rekultivirati,
- spriječiti nepotrebno širenje građevinskih područja i bilo kakvu izgradnju na vrijednim obradivim tlima,
- preispitati potrebe za navodnjavanjem u svrhu poljoprivredne proizvodnje te njegov utjecaj na očuvanje prirodne ravnoteže u okolišu,

Dio površina u Općini zauzimaju šume i šumsko zemljište. Šumskim površinama treba gospodariti tako da se šumama održava biološka raznolikost, sposobnost obnavljanja, vitalnost i potencijal u svrhu što kvalitetnijeg ispunjavanja gospodarske, ekološke i socijalne funkcije šuma. Veću pažnju treba posvetiti zaštiti šuma od bolesti i štetočina te pošumljavanju novih površina pogotovo nekvalitetnih zemljišta niske bonitetne klase i predjela uz vodotoke. U cilju zaštite šuma od štetnih utjecaja potrebno je spriječiti stvaranje divljih odlagališta otpada na šumskim površinama i u njihovoj neposrednoj blizini te zabraniti upotrebu svih pesticida u blizini šumskih predjela.

Glavni izvor onečišćenja podzemnih voda na području Općine su otpadne vode naselja, ispiranje herbicida i mineralnih gnojiva sa poljoprivrednih površina, te nekontrolirana odlagališta otpada. Za zaštitu i sprječavanje štetnog utjecaja na podzemne pitke vode potrebno je poduzimati sljedeće mjere:

- ubrzano započeti planiranu izgradnju sustava za odvodnju otpadnih voda naselja,
- vode koje se iz sustava odvodnje otpadnih voda upuštaju u vodotoke moraju proći predtretman pročišćavanja,

- u područjima gdje nije moguće uspostaviti sustave za odvodnju otpadnih voda potrebno je uvjetovati izgradnju trodijelnih nepropusnih septičkih jama, a one koji otpadne vode ispuštaju u vodotoke i kanale za odvodnju oborinskih voda treba identificirati kao zagađivače,
- poljoprivrednu proizvodnju treba prilagoditi uvjetima zaštite uvođenjem kontrole upotrebe količina i vrsta zaštitnih sredstava te gnojiva i orijentacijom na proizvodnju ekološki čistih poljoprivrednih proizvoda,
- na razini Županije uspostaviti sustav gospodarenja otpadom koji će omogućiti dugoročno i sveobuhvatno zbrinjavanje otpada,
- zatvoriti i sanirati nekontrolirana odlagališta otpada te spriječiti nastajanje novih.

Na čitavom području Općine nema velikih energetske postrojenja, a osnovni energenti u gospodarstvu i domaćinstvu su tzv. čisti energenti (električna energija i plin). Stoga se može zaključiti da je zrak na području Općine Babina Greda čist ili neznatno onečišćen.

